ÇIKMIŞ SORULAR ve ÇÖZÜMLERİ

1. A, B'den alacağını; alacağın temliki sözleşmesi ile C'ye bağışlamıştır. C, vade tarihi geldiğinde borcunu ödemesi için B'ye başvurmuş, ancak acz hâlinde olan B'den alacağını tahsil edememiştir.

Bu olayla ilgili doğru bilgi aşağıdakilerden hangisidir?

A) B, acz hâlinde olduğundan, borçtan A sorumludur.

B) A, B'nin aczinden sorumlu tutulamaz.

C) B'nin muvafakati olmadığından temlik sözleşmesi geçersizdir.

D) C, B acz hâlinde olduğundan A'ya karşı cebri-icra takibinde bulunabilir.

E) B, acz hâlinde olduğundan, zaten bağış olan borcu sona erer.

(AY Mayıs 1998)

Çözüm: Soruda alacağın devrinde (temlikinde) devredenin garanti yükümlülüğü söz konusudur. A, B'den olan alacağını C'ye bağışlamıştır; diğer bir ifadeyle alacağını ivazsız (karşılıksız) olarak devretmiştir. TBK m. 191/II'e göre, alacak bir edim karşılığı olmaksızın devredilmiş ya da kanun gereğince başkasına geçmişse, devreden veya önceki alacaklı, alacağın varlığından ve borçlunun ödeme gücünden sorumlu değildir. Alacak karşılıksız devredildiğinden A, B'nin aczinden hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Doğru cevap: B seçeneği

2. **Alacağın temliki ve borcun nakli sözleşmeleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Alacağın temliki sözleşmesinde borçlunun rızası aranmazken, borcun nakli sözleşmesinde alacaklının rızası aranır.

B) Alacağın temliki vaadi ile borcun nakli vaadi yazılı şekilde yapılmadıkça muteber olmaz.

C) Alacağın temliki sözleşmesi illetten mücerret bir işlemdir.

D) Alacağın temliki sözleşmesinin taahhüt aşaması yoktur, fakat borcun nakli sözleşmesinin vardır.

E) Alacağın temliki sözleşmesi yazılı şekle tabidir, fakat borcun nakli sözleşmesinin geçerliliği şekle tabi değildir.

(AY Kasım 1998)

Çözüm: Alacağın temliki, kanun, sözleşme veya işin mahiyeti yasaklamamışsa alacak, borçlunun rızası olmaksızın üçüncü bir kişiye devredebilir (TBK m. 183/I). Borcun dış üstlenilmesi (borcun nakli) ise ancak üstlenen kişinin alacaklıyla yapacağı sözleşmeyle veya borçlunun borcu üstlenenle yaptığını sözleşmeye alacaklının onay vermesiyle gerçekleştirilebilir (TBK m. 196). Alacağın devri genel olarak öğretide kabul edildiği üzere mücerret (soyut) bir tasarruf işlemidir. Yani bu kazandırmaya yol açan sebepteki sakatlık, devrin geçerliliğini etkilememektedir. Alacağın devri sözleşmesi, alacağı devredenden devralana alacağın geçişini sağladığı için devreden açısından bir tasarruf işlemidir. Bu sebeple alacağın temliki sözleşmesinin borçlandırıcı işlem (taahhüt) aşaması yoktur. Ancak borcun naklinde borcun üstlenilmesini vaat edileceğine ilişkin borçlandırıcı işlem yapılması mümkündür. Alacağın devrinin geçerli olabilmesi için TBK m. 184 uyarınca yazılı şekilde yapılması gerekir. Yazılı şekil, kanunî geçerlilik şartıdır. Bu yüzden kanunen öngörülen şekle uyulmadan yapılan temlik kesin hükümsüz olup hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz (TBK m. 13/II). Oysa borcun üstlenilmesinin geçerliliği Türk Borçlar Kanunu'nda şekle bağlanmamıştır. Alacağın devir sözü vermenin geçerliliği de TBK m. 184/II uyarınca şekle bağlanmamıştır. Borcun üstlenilmesi şekle bağlı olmadığından borcun üstlenilmesi vaadi de şekle bağlı değildir.

Doğru cevap: B seçeneği

3. Borcun nakli sözleşmesiyle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Asıl borçlu, borcun nakli müteahhidine karşı bu akitten doğmuş borcunu ifa etmezse, müteahhit aleyhine taahhüdünü ifa için dava açamaz.

B) Borçtan kurtulmamış olan önceki borçlu, borcun nakli müteahhidinden tazminat isteyebilir.

C) Borcun temini için rehin tesis etmiş olan üçüncü şahsın sorumluluğu, borcun nakline razı olduğu takdirde devam eder.

D) Alacaklı ihtirazi kayıt dermeyan etmeden borcun nakli müteahhidinin tediyesinin kabul ederse, borcun naklini kabul etmiş sayılır.

E) Borcun nakli sözleşmesi tahriri şekilde yapılmış olmadıkça geçerli değildir.

(AY Kasım 1998)

Çözüm: Borcun üstlenilmesi sözleşmesinin geçerliliği Türk Borçlar Kanunu'nda şekle bağlanmamıştır. Dolayısıyla tarafların sözlü olarak dahi yaptıkları borcun sözleşmesi geçerlidir.

Doğru cevap: E seçeneği

4. Alacağın temliki ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yazılı şekle tabidir.

B) Borçlunun muvafakati aranmaz.

C) Borçlu, alacağın temlikini öğrendiği zaman temlik edene karşı sahip olduğu defi ve itirazları alacağı devralan şahsa karşı da ileri sürebilir.

D) Yazılı borç ikrarına dayanarak alacağı devralana karşı muvazaa iddiası ileri sürülebilir.

E) Alacak, borçlu haberdar edilmeksizin temlik edilmişse iyiniyetle eski alacaklıya ödemede bulunan borçlunun borcu sona erer.

(AY 2000)

Çözüm: Alacağın devrinin geçerliliği yazılı şekle tabidir (TBK m. 184). Alacağın devrinde kural olarak borçlunun rızası (muvafakati) aranmaz (TBK m. 183). Borçlu, alacağın devrini öğrendiği zaman devredene karşı sahip olduğu def'i ve itirazları alacağı devralan kişiye karşı da ileri sürebilir (TBK m. 188). Alacak, borçlu haberdar edilmeksizin devredilmişse iyiniyetle eski alacaklıya ödemede bulunan borçlunun borcu sona erer (TBK m. 186). (D) seçeneğindeki bilgi yanlıştır. Borçlu, yazılı bir borç tanımasına güvenerek alacağı kazanmış olan üçüncü kişiye karşı, bu işlemin muvazaalı olduğu savunmasında bulunamaz (TBK m. 19/II).

Doğru cevap: D seçeneği

5. Alacağın temlikiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın temliki vaadi için özel bir şekil öngörülmemiştir.

B) Şarta bağlı bir alacağın temliki geçerlidir.

C) Bir alacağın sahibi, devrettiği alacağını tekrar devrettiği takdirde, ikinci temlik, alacağı devralan iyiniyetli olsa da geçersizdir.

D) Alacağın devredilmesiyle, alacağı teminat altına alan rehin hakları, bunlar taşınır veya taşınmaz eşya üzerinde olsun, kendiliğinden alacağı devralana geçer.

E) Borçlu, temlik edene karşı bir alacak hakkına sahipse, bu alacak muaccel olsa da, yeni alacaklıya karşı takas beyanında bulunamaz.

(AY 2003)

Çözüm: Alacağın devir vaadi için özel bir şekil öngörülmemiştir (TBK m. 184/II). Sözlü olarak yapılan temlik vaadi dahi geçerlidir. Şarta bağlı bir alacağın devri geçerlidir. Bir alacağın sahibi, devrettiği alacağını tekrar devrettiği takdirde, ikinci devir, alacağı devralan iyiniyetli olsa da geçersizdir. Alacağın devri tasarruf işlemi niteliğinde olduğundan ilk devirle alacağı devralan, alacak hakkına kavuşmakta ve devredenin malvarlığında çıkmaktadır. Bu yüzden devredenin yapacağı ikinci devir, konunun imkânsız olmasından dolayı geçersizdir. Alacağın devredilmesiyle, alacağı teminat altına alan rehin hakları, bunlar taşınır veya taşınmaz, kendiliğinden alacağı devralana geçer (TBK m. 189/I). Borçlu, devredene karşı sahip olduğu def'ileri, alacağı devralana karşı da ileri sürebilir (TBK m. 188/I). Bundan dolayı borçlu, devredene karşı bir alacak hakkına sahipse, yeni alacaklıya karşı takas beyanında bulunabilir (TBK m. 188/II).

Doğru cevap: E seçeneği

6. Ü, A'ya 5 milyar liralık borcu olan B ile bir sözleşme yaparak kendisini bu borçtan kurtarmayı vaat etmiştir.

Olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Ü, A'ya karşı olan 5 milyarlık alacağını B'nin A'ya olan borcu ile takas ederek A'yı bu borçtan kurtarabilir.

B) Ü, A'ya 5 milyarı ödediği takdirde B'nin borcu sona erer.

C) Ü, A ile bir sözleşme yaparak B'nin borcunu kendisi yüklendiği takdirde B'nin borcu sona erer.

D) A, Ü'nün bu borcu ödemesini kabul etmezse, alacaklının temerrüdüne düşmüş olur.

E) B'nin borcunu A'ya ödeyen Ü, A'nın haklarına halef olmaz.

(AY 2004)

Çözüm: Ü'nün B ile yaptığı sözleşme borcun iç üstlenilmesi (borçtan kurtarma vaadi) niteliğindedir (TBK m. 195). Bu sözleşme ile Ü, B'yi A'ya olan 5 milyarlık borcundan kurtarma borcu altına girmiştir. Borcun iç üstlenilmesi sözleşmesi ile Ü, B'nin A'ya olan borcunu devralmış olmaz. Ancak taahhüdünü yerine getirmek için Ü, A ile borcun dış üstlenilmesi sözleşmesi yaparsa, Ü, B'nin borcunu devralmış olur. Ü, A'ya karşı olan alacağı ile B'nin A'ya olan

borcunu takas edemez. Takas söz konusu olabilmesi için tarafların birbirine karşı karşılıklı alacaklı ve borçlu olmaları gerekir. Oysa olayda böyle bir durum söz konusu değildir.

Doğru cevap: A seçeneği

7. Alacağın temlikiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borçlu, temlik kendisine bildirildikten sonra dahi, temlik edilen alacağın dayandığı sözleşmeyi eski alacaklının hilesini ileri sürerek iptal edebilir.

B) Alacağın temliki, temlik eden açısından bir tasarruf işlemidir.

C) Temlik edilen alacak muvazaalı olsa da, bunu yazılı bir borç senedine dayanarak devralan iyiniyetli üçüncü kişiye karşı temlikin geçersizliği ileri sürülemez.

D) Alacağın temlikinin geçerli olması için borçlunun rızasının alınmasına gerek yoktur.

E) Alacağın temlikiyle yeni alacaklı mevcut borç ilişkisinin tarafı olur.

(AY 2004)

Çözüm: Alacağın devriyle yeni alacaklı mevcut borç ilişkisinin tarafı olmaz. Alacağın devrinde, geniş anlamda borç ilişkisinden doğan münferit bir alacak hakkı devredilmektedir. Alacağını devreden, sözleşmenin tarafı olmaya devam etmektedir. Bundan dolayı alacağı devralan borç ilişkisinin tarafı hâline gelmez.

Doğru cevap: E seçeneği

8. Borcun nakline (borcun dış yüklenilmesine) ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Tek taraflı bir tasarruf işlemidir.

B) Yazılı olarak yapılmadıkça bir hüküm ifade etmez.

C) Müeccel ve şarta bağlı borçlar borcun nakline konu olamaz.

D) Geçerliliği için alacaklının muvafakatine gerek yoktur.

E) Yeni borçlu, kural olarak, eski borçluya ait kişisel defiler dışında kalan bütün defi ve itirazları, alacaklıya karşı ileri sürebilir.

(AY Nisan-2005)

Çözüm: Borcun nakli, diğer bir ifadeyle borcun dış yüklenilmesi sözleşmesi, borcu yüklenen ile alacaklı arasında yapılan bir sözleşmedir. Bir tasarruf işlemidir. Ancak tek taraflı değil, iki tarafın da malvarlığına ilişkin sonuç doğurduğundan iki taraflı bir tasarruf işlemidir. Borcun üstlenilmesi sözleşmesinin geçerliliği şekle tâbi olmadığından yazılı olarak yapılma zorunluluğu yoktur. Sözlü olarak yapılsa bile geçerlidir. Müeccel ve şarta bağlı borçların borcun üstlenilmesi konu olmasına bir engel yoktur. Borçlu ile üçüncü şahıs arasında borcun yüklenilmesi sözleşmesinin sonuç doğurabilmesi için alacaklının rızası gerekir. Ancak borcun iç yüklenilmesi sözleşmesi borçlandırıcı işlem niteliğinde olduğundan bu sözleşmede alacaklının rızası gerekmez. Yeni borçlu, kural olarak, eski borçluya ait kişisel def'iler dışında kalan bütün def'i ve itirazları, alacaklıya karşı ileri sürebilir.

Doğru cevap: E seçeneği

9. Yüklenici A, F ile yaptığı sözleşme ile 500.000 TL karşılığında bir iş makinesinin kendisine devri hususunda anlaşmıştır. Sözleşmeye göre her iki tarafın borcu sözleşmenin imzalanmasından 6 ay sonra muaccel olacaktır. Sözleşmenin yapılmasından bir ay sonra A müteahhitlik faaliyetlerine son vermiştir. A'nın yakın arkadaşı K, söz konusu iş makinesine ihtiyacı olduğunu belirterek kararlaştırılan satım bedelini F'ye ödemeye hazır olduğunu A'ya bildirmiştir.

Bu durumla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) A'nın iş makinesinin teslimine ilişkin talep hakkının K'ya temlik edilebilmesi için F'nin muvafakatine ihtiyaç vardır.

B) A'nın sahip olduğu alacak hakkını K'ya temlik etmesi hâlinde, K sözleşmenin tarafı sıfatını kazanır.

C) A'nın K ile yaptığı ve F'den olan alacağını temlik etme taahhüdünde bulunduğu anlaşmanın geçerliliği şekle tabi değildir.

D) K'nın, A'ya ait tüm hak ve borçlarla birlikte sözleşmenin tarafı sıfatını kazanabilmesi için Borçlar Kanununun sözleşmenin devrine ilişkin hükümleri gereğince işleme her üç tarafın da katılması gerekir.

E) K'nın A'nın satım bedelini ödeme borcunu üstlenmesine ilişkin olarak F'ye yönettiği icap, uygun bir süre içinde kabul edilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

(AY 2005)

Çözüm: Olayda K'nın, A'ya, iş makinesine ihtiyacı ve F'ye olan borcunu ödemeye hazır olduğunu taahhüt etmesi, alacağın devri konusunda yapılmış bir öneridir. A'nın kabul etmesiyle devir hüküm ve sonuç doğurur. Alacağın devrinin geçerli olması adi yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlı olmasına rağmen (TBK m. 184/I), devir vaadi için kanun şekil şartını aramamıştır (TBK m. 184/II).

Doğru cevap: C seçeneği

10. A, B ile yaptığı satım sözleşmesinden doğan 100 ton demirin teslimine ilişkin alacağını ivazlı olarak K'ya devretmiş ve bu devir işlemini B'ye bildirmiştir. Daha sonra A, K ile yaptığı temlik sözleşmesini K'nın hilesini öne sürerek iptal etmiş ve durumdan B'yi haberdar ederek söz konusu alacağı eskiden olduğu gibi yine kendisine ifa etmesini talep etmiştir.

Bu durumla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) A ile K arasındaki işlem, sözleşmenin devri niteliği taşır ve geçerli olması için B'nin işleme icazet vermesi gerekir.

B) Sözleşmeden başka bir düzenleme yoksa B'nin 100 ton demiri alacaklının borcun muaccel olduğu andaki yerleşim yerinde teslim etmesi gerekir.

C) A ile K arasındaki devir sözleşmesinin geçerli olması için B'nin muvafakatine ihtiyaç yoktur, ancak temlik işlemi B'ye bildirildiği andan itibaren hüküm ve sonuç doğurur.

D) A'nın devir işlemini iptal ettiğini bildirmesi üzerine borcu ona ifa eden B, sonradan iptal sebebinin gerçekte mevcut olmadığının anlaşılması hâlinde K'ya ikinci defa ifada bulunmakla yükümlü olur.

E) Alacak bir ivaz karşılığında devredildiği için A ayrıca taahhüt etmemiş olsa dahi, K'ye karşı B'nin ödeme gücüne sahip olmamasından sorumludur.

(AY 2005)

Çözüm: A, B'den olan alacağını ivazlı olarak K'ya devretmiştir. Alacağın devri tasarruf işlemi olduğundan alacak hakkı A'nın malvarlığından çıkmış ve K'nın malvarlığına geçmiştir. A'nın devir işlemini iptal ettiğini ve borcu kendisine ödemesi gerektiğini B'ye bildirmesi ve sonradan iptal sebebinin gerçekte mevcut olmadığının an-

laşılması hâlinde K'ya ikinci defa ifada bulunmak zorunda kalır. B, böyle bir riskle karşılaşmak istemiyorsa borcunu tevdi ederek borcundan kurtulabilir (TBK m. 107).

Doğru cevap: A seçeneği

11. Alacağın temliki ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın temlikinin geçerli olması için yazılı şekilde yapılması yeterlidir.

B) Alacağını devreden, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü tekeffül etmiş sayılmaz.

C) Alacağın temlikinin geçerli olması için borçlunun rızasının alınmasına gerek yoktur.

D) Alacağın temliki bir tasarruf işlemi olduğundan, bir kimse alacağını bir kez devrettikten sonra aynı alacak üzerinde tekrar tasarruf edemez.

E) Alacağın temlik edilmesiyle borç ilişkisinin tarafları değişmiş olur.

(AY 2006)

Çözüm: Alacağın devrinin geçerli olması devir sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması gerekir (TBK m. 184/II). Alacağı devreden, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü tekellüf etmiş sayılmaz; devredenin borçlunun aczinden sorumlu olabilmesi için bunu ayrıca tekellüf etmesi gerekir (eBK m. 169/II). **Dikkat: (B) seçeneği 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre yanlıştır. Yeni hükme göre, "Alacak, bir edim karşılığında devredilmişse devreden, devir sırasında alacağın varlığını ve borçlunun ödeme gücüne sahip olduğunu garanti etmiş olur." (TBK m. 191/I). Yeni hükümde alacağı devredenin, borçlunun ödeme gücüne sahip olduğunu da garanti ettiği hüküm altına alınmıştır.** Alacağın devrinin geçerli olması için borçlunun rızasına gerek yoktur (TBK m. (TBK m. 183/I). Alacağın devri bir tasarruf işlemi olduğundan, bir kimse alacağını bir kez devrettikten sonra aynı alacak üzerinde tekrar tasarruf edemez. Devirle, alacak devralanın malvarlığına geçmektedir. Alacağın devrinde, geniş anlamda borç ilişkisinden doğan münferit alacağı devrettiğinden borç ilişkisinin tarafları değişmez. Dar anlamda borç devralana geçer.

Doğru cevap: E seçeneği

12. Ü, A'ya 50 000 TL borcu olan B ile bir sözleşme yaparak kendisini bu borçtan kurtarmayı vaat etmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Ü, A'dan olan 50.000 TL alacağını B'nin A'ya olan borcu ile takas ederek B'yi bu borçtan kurtarabilir.

B) Ü, A'ya 50.000 TL ödediği takdirde, B'nin borcu sona erer.

C) Ü ile B arasında yapılan bu sözleşmeyle B'nin borcu sona ermiş olur.

D) A, Ü'nün bu borcu ödemesini kabul etmezse B temerrüde düşmüş olur.

E) A, B'nin fiilini taahhüt etmiş olan Ü'den ancak B'nin ödememesi durumunda ödeme talebinde bulunabilir.

(AY Mart 2007)

Çözüm: Ü ile B arasındaki sözleşme borcun iç üstlenilmesi (borçtan kurtarma vaadi) niteliğindedir (TBK m. 195). Bu sözleşme ile Ü, B'yi A'ya olan borcundan kurtarmaya vaat etmiştir. Ü, bu sözleşmeden doğan borcunu A ile borcun dış üstlenilmesi sözleşmesi yaparak veya doğrudan A'ya ödeme ile ifa edebilir. Olayda para borcu söz konusu olduğundan TBK m. 83 uyarınca A, borçlu dışında başka bir kimsenin yaptığı ifa teklifini kabul etmek zorundadır. Buna göre Ü'nün ifasıyla B'nin borcu sona erer.

Doğru cevap: B seçeneği

13. **Alacağın temlikiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Borçlu, temlik kendisine bildirildikten sonra dahi temlik edilen alacağın dayandığı sözleşmeyi eski alacaklının hilesini ileri sürerek iptal edebilir.

B) Alacağın temliki, temlik eden açısından bir tasarruf işlemidir.

C) Temlik edilen alacak muvazaalı olsa da, bunu yazılı bir borç senedine dayanarak devralan iyiniyetli üçüncü kişiye karşı temlikin geçersizliği ileri sürülemez.

D) Alacağın temlikinin geçerli olması için borçlunun rızasının alınmasına gerek yoktur.

E) Alacağın temlikiyle yeni alacaklı mevcut borç ilişkisinin tarafı olur.

(AY Kasım 2007)

Çözüm: Alacağın devri, bir borç ilişkisinde veya bir sözleşmede alacaklı tarafın, borçlunun rızasına gerek olmaksızın yazılı olarak münferit bir alacağını devretmesidir (TBK m. 183). Alacağın devrini öngören sözleşme borç doğuran bir sözleşme değil, alacak hakkını doğrudan doğruya devreden bir tasarruf işlemidir. Borçlu, alacağın doğmadığı veya sona erdiğine ilişkin alacakla ilgili itirazları devralana karşı da ileri sürebilir (TBK m. 188). Dolayısıyla borçlu devralana da aldatma (hile) nedeniyle sözleşmenin geçersizliğini ileri sürebilir. Fakat istisnai olarak alacağın yazılı bir borç ikrarına dayandığı hâllerde, borçlu, iyiniyetli kimseye karşı yazılı borç ikrarının muvazaalı olduğunu ileri süremez (TBK m. 19/II). Diğer tüm seçenekler alacağın devrine ilişkin doğru bilgiler içermektedir. Oysa (E) seçeneğindeki bilgi yanlıştır. Zira alacağın devrinde sözleşmeden doğan münferit bir alacak devredilmekte, buna karşılık devreden sözleşmenin tarafı olmaya devam etmektedir. Diğer bir ifadeyle alacağı devralan sözleşmenin tarafı hâline gelmemektedir.

Doğru cevap: E seçeneği

14. S, M'ye karşı sahip olduğu ancak zamanaşımına uğramış alacağını bu durumdan haberi olmayan E'ye temlik etmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Temlik konusu alacağın zamanaşımına uğramış olması temlik işleminin geçerliliğini etkilemez.

B) M yeni alacaklı E'ye karşı zamanaşımı iddiasında bulunamaz.

C) Alacak, zamanaşımına uğradığı için M bu hususu defi yoluyla ileri sürmese dahi temerrüde düşmesi söz konusu olamaz.

D) Alacağın temliki durumunda borçluyu temerrüde düşürmek için ihtarda bulunma yetkisi yeni alacaklıya intikal etmeyip eski alacaklıda kalır.

E) S, temlik anında alacağın zamanaşımına uğradığını bilmiyorsa yeni alacaklı temlik işlemini irade bozukluğu nedeniyle iptal edemez.

(AY Kasım 2007)

Çözüm: Zamanaşımı borcu sona erdirmediğinden, zamanaşımına uğramış bir alacağın başkasına devri geçerlidir. Ancak M, yeni alacaklı E'ye karşı zamanaşımın def'ini ileri sürerek borcunu ödemekten kaçınabilir (TBK m. 188).

Doğru cevap: A seçeneği

15. Uzun zamandan beri iş bulamayan A para sıkıntısı çekmektedir. En son çare olarak komşusu K'nin imzasını taklit ederek kendisini alacaklı olarak gösteren 8.000 TL'lik bir borç senedi düzenler ve arkadaşı B'yi ziyarete gider. Ziyaret sırasında A, bir süre önce K'ye ödünç olarak 7.000 TL verdiğini, K'nin iade borcunun 3.000 TL tutan faiziyle birlikte 2 ay sonra muaccel olacağını, ancak kendisinin acil olarak paraya ihtiyacı bulunduğundan K'ye karşı olan bu alacağını 8.000 TL'ye satmak istediğini söyler. A'yı güvenilir bir insan olarak tanıyan B, 2 ay içerisinde 2.000 TL kazanacağını düşünerek A'dan söz konusu alacağı satın alabileceğini söyler. A, bir kağıda alacağın miktarını, borçlunun ismini ve bu alacağı B'ye devrettiğini yazıp altını imzalar, bunu kendisinin düzenlemiş olduğu borç senediyle birlikte B'ye verir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Alacağın temliki işleminde B'nin imzası bulunmadıkça devir işlemi geçerli olmaz.

B) Burada mevcut olmayan bir alacak devredildiğinden bu devir işleminin konusu baştan itibaren imkânsız olup devir kesin olarak hükümsüzdür.

C) Burada alacağın örtülü geciktirici şarta bağlı olarak devredilmiş olduğu kabul edilir. Şart gerçekleşmediği için de A, 8.000 TL'yi B'ye geri vermek zorundadır.

D) B, borç senedine güvenerek alacağı iyiniyetle devralmış olduğundan K, B'ye karşı devir işleminin geçersiz olduğunu ileri süremez.

E) Alacağın devri geçerli olup K'nin böyle bir borcun bulunmadığını ileri sürmesi durumunda B, A'dan alacağın ödenmesini talep edebilir.

(AY Mart 2008)

Çözüm: Olayda mevcut olmayan bir alacağın devri söz konusudur. Alacak, bir edim karşılığında devredilmişse devreden, devir sırasında alacağın varlığını ve borçlunun ödeme gücüne sahip olduğunu garanti etmiş olur (TBK m. 191/I). Bundan dolayı, K'nın böyle bir borcu bulunmadığını ileri sürmesi durumunda alacağı devralan B, A'dan alacağın ödenmesini isteyebilir.

Doğru cevap: E seçeneği

16. Kefalet sözleşmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Borcun nakli hâlinde kefilin sorumluluğu, ancak borcun nakline razı olması hâlinde söz konusu olur.

B) Kefil, aksi sözleşmeyle kararlaştırılmamışsa, asıl borca ilişkin sözleşme faizlerinin tamamından sorumludur.

C) Kefalet sözleşmesinin geçerli olması için resmî yazılı şekilde yapılması gerekir.

D) Zamanaşımına uğramış bir borca kefil olunamaz.

E) Müteselsil kefalette tartışma defi ileri sürülebilir.

(AY Mart 2008)

Çözüm: Borcun üstlenilmesinde, borcun teminatı niteliğindeki ayni ve şahsi teminatlar, ancak teminat borçlusunun borcun üstlenilmesine razı olması hâlinde devam eder (TBK m. 198/II). **Dikkat:** TBK, borcun üstlenilmesinde teminatların devamını, teminat gösterenin **yazılı rızasına** bağlamıştır.

Doğru cevap: A seçeneği

17. Alacağın temlikiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Alacağın temliki taraflar arasında borçlandırıcı bir işlem kurar.

B) Alacağın temliki taraflar arasında eşyaya bağlı borç ilişkisi kurar.

C) Alacağın temliki üçüncü kişi lehine bir hak doğurur.

D) Alacağın temliki taraflar arasında tasarrufi bir işlem kurar.

E) Alacağın temlikinin geçerlilik şartı resmî şekle tabidir.

(AY Aralık 2008)

Çözüm: Alacağın devri tasarruf işlemi niteliğindedir. Tasarruf işlemi bir kimsenin malvarlığında yer alan bir hakkı devreden, sınırlayan, külfet yükleyen ve sona erdiren hukukî işlemlerdir. Alacağın devriyle alacağı devredenin malvarlığında yer alan alacak hakkı devralanın malvarlığına geçtiğinden bu tasarruf işlemi niteliğindedir.

Doğru cevap: D seçeneği

18. A, B'den olan alacağını C'ye temlik etmiştir.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Alacağın temliki sözleşmesi B ile C arasında yapılır.

B) Alacağın temliki sözleşmesi resmî şekilde yapılır.

C) B'nin yazılı onayını almadan A, alacağını C'ye temlik edemez.

D) A ile C yaptıkları temlik sözleşmesini B'ye bildirmelidir, aksi hâlde B iyiniyetle A'ya ifada bulunursa borçtan kurtulur.

E) A ile C yaptıkları temlik sözleşmesini B'ye bildirmezlerse alacağın temliki sözleşmesi batıl hâle gelir.

(AY Aralık 2008)

Çözüm: A, B'den olan alacağını C'ye devretmiştir. Alacağın devri sözleşmesi, alacaklı ile alacağı devralan arasında yapılır ve alacağın devrinin geçerliliği için borçlunun rızası gerekmez (TBK m. 183). Ancak bu hâlde borçlu C, devirden haberi olmaksızın iyiniyetle alacağını devretmiş olan A'ya ifada bulunursa borçtan kurtulur (TBK m. 186).

Doğru cevap: D seçeneği

19. **Bir kimsenin aldığı ödüncü temin etmek amacıyla ve borcunu ödediği takdirde tekrar kendisine iade edilmek üzere taşınmazını alacaklıya temlik etmesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?**

A) Hile B) Muvazaa C) İnançlı temlik

D) İnançlı vekalet E) Kanuna karşı hile

(İY 2001)

Çözüm: Bir kimsenin aldığı ödüncü temin etmek amacıyla ve borcunu ödediği takdirde tekrar kendisine iade edilmek üzere taşınmazını alacaklıya devretmesi inançlı temliktir. İnanç sözleşmesi uyarınca, borcun ödenmesi üzerine devralınan taşınmazı iade etmesi gerekir. İnanç sözleşmesi taşınmazın aynına yönelik olduğundan resmî şekilde yapılması gerekir (TMK m. 706/I). Resmî şekle uyulmazsa yapılan sözleşme kesin hükümsüzdür.

Doğru cevap: C seçeneği

20. Alacağın temlikiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın temlikinin geçerli olması için yazılı şekilde yapılması gerekir.

B) Alacağı temlik eden, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü tekeffül etmiş sayılmaz.

C) Alacağın temlikinin geçerli olması için borçlunun rızasının alınmasına gerek yoktur.

D) Alacağın temliki bir tasarruf işlemi olduğundan, bir kimse ancak kendisine ait alacağı temlik edebilir.

E) Alacağın temlik edilmesi borç ilişkisinin taraflarını değiştirir.

(İY 2002)

Çözüm: Alacağın devrinin geçerli olması için yazılı şekilde yapılması gerekir (TBK m. 184/I). Yazılı şekil geçerlilik şartıdır, şekle aykırılığın yaptırımı kesin hükümsüzlüktür. *Alacağı devreden, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü tekeffül etmiş sayılmaz. Ancak bunun ayrıca taahhüt edilmesi mümkündür.* **Dikkat: TBK'da, eski hükmün aksine, alacağı devreden, ivazlı devirlerde, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü de garanti edeceği düzenlenmiştir.** Alacağın devrinin geçerli olması için borçlunun rızasının alınmasına gerek yoktur (TBK m. 183/I). Çünkü alacağın devri borçlunun durumunu ağırlaştırmamaktadır. Alacağın devri bir tasarruf işlemi olduğundan, bir kimse ancak kendisine ait alacağı devredebilir. Devirle birlikte alacak devralana geçer. Oysa alacağın devredilmesi borç ilişkisinin taraflarını değiştirmez. Alacağın devri, geniş anlamda borç ilişkisinden doğan münferit bir alacağın üçüncü kişiye geçmesi sonucunu doğurur. Alacağın devrine rağmen sözleşmenin tarafları borçlu ve alacağı devredendir.

Doğru cevap: E seçeneği

21. Alacağın temliki ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borçlu, temlik kendisine bildirildikten sonra dahi, temlik edilen alacağın dayandığı sözleşmeyi eski alacaklının hilesini ileri sürerek iptal edebilir.

B) Alacaklı borçlunun rızası olmadan alacağını bir başkasına devredebilir.

C) Alacak temlik edildikten sonra, eski alacaklıya ödemede bulunan borçlu, eğer henüz temliki öğrenmemişse borcundan kurtulmuş olur.

D) Alacağın temliki sözleşmesi yazılı şekilde yapılmadıkça geçerli olmaz.

E) Temlik edilen alacak muvazaalı ise bunu yazılı bir borç senedine dayanarak devralan üçüncü kişi iyiniyetli de olsa, ona karşı temlikin geçersizliği ileri sürülebilir.

(İY 2006)

Çözüm: Alacağın devriyle ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak devredilen alacak muvazaalı ise ve bunu yazılı bir borç senedine dayanarak devralan kişi iyiniyetli olursa, ona karşı temlikin geçersizliği ileri sürülemez (TBK m. 19/II).

Doğru cevap: E seçeneği

22. Alacağın temliki ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın temlikinin geçerli olması için yazılı şekilde yapılması gerekir.

B) Alacağını temlik eden, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü tekeffül etmiş sayılır.

C) Alacağın temlikinin geçerli olması için borçlunun rızasının alınmasına gerek yoktur.

D) Alacağını temlik eden kişiye iyiniyetli ödeme yapan borçlu, borcundan kurtulur.

E) Alacağın temlik edilmesi borç ilişkisinin taraflarını değiştirmez.

(KMS 2001)

Çözüm: Alacağın devrinin geçerli olması adi yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlıdır (TBK m. 184/I) ve alacağın devrinin geçerli olması için borçlunun rızasına gerek yoktur. Alacağını devreden kişiye iyiniyetli ödeme yapan borçlu, borcundan kurtulur (TBK m. 186/I). Alacağın devri, dar anlamda borcu devrettiğinden, alacağın devriyle borç ilişkisinin tarafları değişmez. Alacağını devreden, devralana karşı borçlunun ödeme gücünü ayrıca tekeffül etmedikçe borçlunun aczinden sorumlu değildir (eBK m. 169/II).

Doğru cevap: B seçeneği

Dikkat: Yeni TBK'ya göre (B) seçeneği doğrudur. TBK m. 191/I'e göre, alacak, bir edim karşılığında devredilmişse devreden, devir sırasında alacağın varlığını ve borçlunun ödeme gücüne sahip olduğunu garanti etmiş olur.

23. A ile B, A'nın Ü'ye olan para borcunu B'nin ödemesi konusunda anlaşırlar.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Üçüncü kişi yararına bir sözleşme söz konusudur.

B) Bundan böyle Ü, borcun ifasını ancak B'den isteyebilir.

C) Bu sözleşme A ile B arasında hüküm doğurur, Ü alacağını sadece A'dan talep edebilir.

D) B'nin Ü'ye yapacağı ödeme, elden bağışlama sayılır.

E) Ü, B'nin kendisine yaptığı ifayı kabul etmek zorunda değildir.

(KPSS 2002)

Çözüm: A ile B arasında yapılan sözleşme borcun iç yüklenilmesi niteliğindedir (TBK m. 195). Bu sözleşme ile B, A'nın Ü'ye olan borcunu üstlenmeyi vaat etmiştir ve bu sözleşme Ü'yü etkilememektedir. Ü alacağını sadece A'dan talep edebilir.

Doğru cevap: C seçeneği

24. Ü, A'ya 5 milyar lira borcu olan B ile bir sözleşme yapmış ve B'yi A'ya olan borcundan kurtarmayı taahhüt etmiştir. Ü, vade olarak tayin edilen günde B'nin borcu olan 5 milyar lirayı, kendisinin borcu üstlendiğini belirterek ödemek ister. Ancak A, B'nin kendi borcunu bizzat ödemesini isteyerek ifayı reddeder. Bunun üzerine Ü kendisinin A'ya karşı mevcut ve muaccel olmuş bir alacağı ile bu borcu takas ettiğini beyan eder.

Olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) A, Ü'nün yaptığı ödeme teklifini reddettiği için alacaklı temerrüdüne düşmüştür.

B) Ü'nün borçlu sıfatını alabilmesi için, A ile sözleşme yapması gerekir.

C) Borcun, borçlu tarafından ifası gerektiğinden A'nın ödemeyi kabul etmemesi, B'yi borçlu temerrüdüne düşürmüştür.

D) Ü, A'ya karşı takas beyanında bulunamaz.

E) Ü, B'ye karşı borcun ifasını yüklenmiştir.

(KPSS 2003)

Çözüm: Ü ile B arasındaki sözleşme borcun iç yüklenilmesi sözleşmesidir (borçtan kurtarma taahhüdü, TBK m. 195). Bu sözleşme ile Ü, B'yi borcundan kurtarma yükümlülüğü altına girmiştir. Ü, bu yükümlülüğünü B'nin borcunu ifa ederek veya A ile borcun dış yüklenilmesi sözleşmesi yaparak yerine getirebilir. Ancak olayda para borcu söz konusu olduğundan borcun yüklenilmesi sözleşmesi olmasa bile TBK m. 83 gereği, borcun Ü tarafından ifası mümkündür. Olayda para borcu söz konusudur ve niteliği gereği borcun bizzat borçlu B tarafından ifa edilmesinde alacaklı A'nın menfaati bulunmamaktadır. Bundan dolayı Ü'nün yapmış olduğu ifa teklifini reddeden A, alacaklı temerrüdüne düşür (TBK m. 106). Bunda dolayı (C) seçeneğindeki B'nin borçlu temerrüdüne düştüğüne ilişkin bilgi yanlıştır.

Doğru cevap: C seçeneği

25. A, işadamı arkadaşı L'ye 100.000 TL tutarında bir hatır senedi imzalayarak verir. L, senedi borcu karşılığında teminat amacıyla M'ye temlik eder. L'nin borcunu zamanında ifa etmemesi üzerine M, A'dan 100.000 TL'nin ödenmesini ister.

Bu durumla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) A'nın hatır senedi imzalaması, hukuki niteliği itibariyle nispi muvazaa oluşturur.

B) Muvazaa söz konusu olduğu için M, 100.000 TL tutarındaki alacağı iktisap edemez.

C) A senet bedelini ödeme borcunu, M'ye karşı sahip olduğu ve temlik edilen alacaktan önce muaccel olan alacağıyla takas edebilir.

D) A, senedin işleme konulacağını bilseydi böyle bir senet imzalamayacağını ileri sürerek saik hatası nedeniyle senedin iptalini talep edebilir.

E) A, L'ye karşı ileri sürebileceği tüm defileri, yeni alacaklı M'ye karşı da ileri sürebilir.

(KPSS 2005)

Çözüm: Olayda A, arkadaşı L'ye hatır senedi vermiştir. Kural olarak hatır senedi verilmesi muvazaalı olduğundan hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz. Ancak hatır senedi iyiniyetli üçüncü şahıslara devredilirse bu kişilere karşı muvazaa iddiası ileri sürülemez (TBK m. 19/II). Dolayısıyla M, senedin hatır için verildiğini bilmiyorsa muvazaa ona karşı ileri sürülemez ve M alacaklı sıfatını kazanır. Bu durumda taraflar karşılıklı alacaklılık ve borçluluk sıfatını kazanmakta olduğundan takasın şartları gerçekleşmiştir. A, senet borcu ile M'den olan alacağını tek taraflı irade beyanıyla takas edebilir.

Doğru cevap: C seçeneği

26. Alacağın temliki ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Niteliği itibariyle alacağın temliki iki taraflı bir hukuki işlemdir.

B) Alacağın temlik edilebilmesi için, temlik edenin tasarruf yetkisinin bulunması gerekir.

C) Geçerli bir alacağın temlikinin olabilmesi için bu işlemin yazılı şekilde yapılması gerekir, bu bir geçerlilik koşuludur.

D) Henüz edinilmemiş ancak gelecekte edinilecek bir alacağın da temlik edilmesi mümkündür.

E) Haksız bir fiil sebebi ile doğmuş olan bir tazminat alacağı, temlik edilemez.

(Av AY 2011)

Çözüm: Niteliği itibariyle alacağın devri iki taraflı bir hukuki işlemdir; diğer bir ifadeyle bir sözleşmedir. Alacağın devredilebilmesi için, devredenin tasarruf yetkisinin bulunması gerekir. Tasarruf yetkisi olmaksızın yapılan devir kesin hükümsüzdür. Ayrıca alacağın devri sözleşmesinin geçerliliği yazılı şekle bağlıdır (TBK m. 184/I). Şekle aykırılığın yaptırımı kesin hükümsüzlüktür. Henüz edinilmemiş ancak gelecekte edinilecek bir alacağın da devredilmesi mümkündür. (E) seçeneğindeki bilgi yanlıştır. Alacağın devri sözleşmesinde, devre konu alacağın hangi borç ilişkisinden doğduğu önemli değildir. Haksız fiilden doğmuş bir tazminat alacağı da bir başkasına devredilebilir.

Doğru cevap: E seçeneği

27. Borcun üstlenilmesinde, iç üstlenme sözleşmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İç üstlenme sözleşmesi, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapılır.

B) Bu sözleşmenin yapılabilmesinin ön koşulu, alacaklının bu sözleşmeye rıza göstermiş olmasıdır.

C) İç üstlenme sözleşmesi ile üçüncü kişi, borçluyu bir borcundan kurtarmayı taahhüt eder.

D) İç üstlenme sözleşmesi, tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme olabileceği gibi iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme de olabilir.

E) İç üstlenme sözleşmesi için yasal bir geçerlilik şekli öngörülmemiştir.

(İY 2012)

Çözüm: Borcun üstlenilmesinde iç üstlenme sözleşmesi TBK m. 195 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm çerçevesinde borcun iç üstlenilmesi sözleşmesi borçlu ile borcu üstlenen üçüncü kişi arasında yapılır (A seçeneği). Böylece borcu üstlenen üçüncü kişi, borcu bizzat ifa ederek veya alacaklının rızasıyla borcu üstlenerek, borçluyu borcundan kurtarma yükümlülüğü altına girmiş olur (C seçeneği). Asıl borçlunun borcu verme ya da yapma edimi niteliğinde olsa dahi borcun iç üstlenilmesi sözleşmesinin yapılabilmesi için (B seçeneğinde ifade edilenin aksine) alacaklının rızası gerekmez. Özellikle asıl borçlunun kişisel ediminin alacaklı bakımından önemli olmadığı hallerde alacaklı, borcu üstlenen üçüncü kişinin ifasını reddedemez (TBK m. 83); aksi halde bizzat asıl borçlu ifayı teklif etmiş ve reddedilmiş gibi alacaklı temerrüdü gerçekleşir. Asıl borçlunun kişisel edimi alacaklı bakımından önemli olsa da borcun iç yüklenilmesi sözleşmesinin geçerliliği yine alacaklının rızasına bağlı değildir. Ancak bu gibi hallerde alacaklı üçüncü kişinin ifasını kabul mecburiyetinde olmadığından ve reddetme hakkı bir nedene dayandığından alacaklı temerrüdü gerçekleşmez. Borcun iç üstlenilmesi sözleşmesi, borçlu ile üçüncü kişi arasında bir ivaz karşılığı olarak yapılabileceği gibi, herhangi bir ivaz olmaksızın da yapılabilir. Şayet bir ivaz karşılığı yapılmışsa, taraflar arasında tam iki tarafa borç yükleyen; ivazın olmadığı hallerde ise tek tarafa borç yükleyen bir iç üstlenme sözleşmesi söz konusu olur (D seçeneği). İvaz karşılığı yapılan iç üstlenme sözleşmesinde herhangi bir geçerlilik şekli bulunmamaktadır (E seçeneği). Ancak ivazın kararlaştırılmadığı hallerde iç üstlenme sözleşmesinde bağışlama amacı bulunduğundan, TBK m. 288/I uyarınca yazılı olarak yapılmalıdır.

Doğru cevap: B seçeneği

28. Alacağın devri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın devrinin geçerli olarak kurulması için kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça borçlunun rızası aranmaz.

B) Alacağın devri sözleşmesi, devreden açısından bir tasarruf işlemidir.

C) Alacağın devri sözü verme, alacağın devrinden farklı olarak sadece bir borçlanma işlemidir.

D) Alacağın devri, devralanın mal varlığında bir artış sağladığı için bir kazandırıcı işlem teşkil eder.

E) Hem alacağın devrinin hem alacağın devri sözü vermenin geçerliliği, yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlıdır.

(Av. AY 2012)

Çözüm: Alacağın devrinin geçerli olarak kurulması için kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça borçlunun rızası aranmaz. Alacağın devri sözleşmesi, devreden açısından bir tasarruf işlemidir. Bu sözleşmeyle alacak, devredenin malvarlığından çıkıp, devralanın malvarlığına girmektedir. Diğer bir ifadeyle devralan alacaklı sıfatını kazanmaktadır. Ancak alacağın devri sözü verme, alacağın devrinden farklı olarak sadece bir borçlanma işlemidir. Bununla bir kişi alacağını devretme borcu altına girmektedir. Bu borcun ifası, tasarruf işlemi niteliğindeki alacağın devri sözleşmesini yapmasıyla gerçekleşmektedir. Alacağın devri sözleşmesi, devralan için kazandırıcı işlemdir. Çünkü devralanın mal varlığında bir artış sağlamaktadır. Alacağın devri sözleşmesinin geçerliliği adi yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır; ancak devir sözü verme şekle bağlı değildir. Bundan dolayı, E seçeneğindeki, alacağı devir sözü vermenin yazılı şekilde yapılması gerektiğine ilişkin bilgi yanlıştır.

Doğru cevap: E seçeneği

I. DENEME SINAVI

1. A, yedek parça ticaretiyle uğraşan S'ye 01.04.2008 tarihinde bir yedek parça listesi gönderir ve bu malların fiyat ve niteliklerini kendisine göndermesini ister. Bunun üzerine S, istediği malların fiyat ve niteliklerini gösteren bilgileri A'ya gönderir. Aradan üç ay geçtikten sonra A, S'yi arayarak malzemeleri almak istediğini bildirir. S ise kriz sonrası fiyatları yüzde yirmi oranında yükselttiğini ve malları eski fiyattan vermesinin mümkün olmadığını söyler.

   Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

   A) A'nın, 01.04.2008 tarihindeki teklifi öneri, S'nin cevabı kabuldür, sözleşme kurulmuştur.

   B) S'nin, A'ya cevabı öneri, A'nın üç ay sonraki beyanı kabuldür; sözleşme bu anda kurulmuştur.

   C) A'nın 01.04.2008 tarihindeki teklifi, bağlayıcı olmayan öneri, S'nin cevabı öneri, A'nın üç ay sonraki cevabı kabuldür.

   D) A'nın 01.04.2008 tarihindeki teklifi, bağlayıcı olmayan öneri, S'nin cevabı öneridir.

   E) A'nın, 01.04.2008 tarihindeki teklifi, bağlayıcı olmayan öneri, S'nin cevabı öneridir. A'nın üç ay sonra malları almayı kabul ettiğini söylemesi yeni bir öneri niteliğindedir.

2. **Türk Borçlar Kanununa göre, hazır olmayanlar arasında sözleşmenin kurulması ve hüküm ve sonuç doğurması anı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

   A) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, öneriden sonra kabul beyanının açıklanması ile kurulur.

   B) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul beyanının öneriyi yapana varmasıyla kurulur ve bu andan itibaren hüküm ve sonuç doğurur.

   C) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul haberinin gönderildiği andan itibaren kurulur ve hüküm ve sonuç doğurur.

   D) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul beyanında bulunanın kabul iradesinin oluştuğu anda kurulur.

   E) Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul beyanının icabı yapana varmasıyla kurulur, gönderilme anından itibaren hüküm ve sonuçlarını doğurur.

3. **Aşağıdakilerden hangisi kesin hükümsüzlük hâllerinden değildir?**

A) Şekle aykırılık
B) Aldatma (hile)
C) Ehliyetsizlik
D) Muvazaa
E) Başlangıçtaki objektif imkânsızlık

4. M, sahibi olduğu denize sıfır arsasına inşaat yapmak için yetkili idareye başvurmuştur. Ancak M, arazisinin sit alanı içinde kaldığını ve üzerine inşaat yapmasının mümkün olmadığını öğrenir. Yetkili idarede çalışan C, 5.000 TL vermesi hâlinde kendisine inşaat ruhsatı ayarlayabileceğini söyler. Bunun üzerine M, C'ye 5.000 TL'yi verir. Ancak aradan bir ay geçmesine rağmen ruhsattan haber çıkmaz. M, ruhsatı almak için C'ye başvurur. C ise Bakanlığın ruhsatları sıkı denetlediğini ve ruhsatı vermesinin mümkün olmadığını söyler. Bunun üzerine M, vermiş olduğu parayı ister, C ise paranın iadesine yanaşmaz.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) M, aldatma hükümlerine dayanarak ödediği paranın iadesi için C'ye dava açabilir.
B) M, C'den sözleşmeye aykırılık hükümlerine dayanarak ödediği paranın iadesini isteyebilir.
C) M, C aleyhine paranın iadesi için dava açamaz.
D) M, C aleyhine sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanarak paranın iadesini isteyebilir.
E) M, C'ye vekâletsiz iş görme hükümlerine göre dava açabilir.

5. B, A'ya olan ve 01.10.2008 tarihinde ödemesi gereken 100.000 TL borcunu ekonomik krizi gerekçe göstererek zamanında ödememiştir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) B, borcunu ödememekte kusurlu ise yalnızca temerrüt faizi öder.

B) Para borçlarının zamanında ödenmemesinde alacaklının zararı söz konusu olmayacağından gecikme faizi de istenmesi mümkün değildir.

C) B, kusuru oranında gecikme faizi ve alacaklının gecikme dolayısıyla uğradığı zararları öder. Ancak olayda ekonomik kriz borcu ödememede haklı bir gerekçe oluşturur.

D) Sözleşmede kararlaştırılması hâlinde temerrüt faizi istenebilir.

E) B, temerrüde düşmede kusuru olmasa bile her durumda gecikme faizi öder, bunu aşan zararlardan sorumlu tutulabilmesi temerrüde düşmede kusurlu olmasına bağlıdır.

6. A, büyük bir alışveriş merkezi yapmak için ihtiyaç duyduğu taşınmazları temin etmesi konusunda yasadışı işlerle uğraştığı herkesçe bilinen H ile anlaşır. H, taşınmazını satmaya yanaşmayan M'yi, taşınmazını satmaması hâlinde başına iyi şeylerin gelmeyeceğini söyleyerek ikna eder.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Olayda üçüncü kişinin korkutması (ikrahı) söz konusu olduğundan sözleşme kesin hükümsüzdür.

B) Üçüncü kişinin korkutmasını diğer taraf biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, korkutmayla iradesi sakatlanan, korkunun kalkmasından itibaren 1 yıl içinde sözleşmeyi iptal edebilir.

C) Üçüncü kişinin korkutması diğer tarafça bilinmese dahi korkutmaya maruz kalan taraf, korkunun etkisinin ortadan kalkmasından itibaren 1 yıl içinde sözleşmeyi iptal edebilir, ancak iyiniyetli olmasa bile diğer tarafın zararlarını ödemek zorunda değildir.

D) M, sözleşmeye onay verse dahi, ikrahı yapmış olan üçüncü kişiden tazminat isteyebilir.

E) Korkutma hâlinde iradesi sakatlanan kişinin sözleşme yapma iradesi olmadığından sözleşme yok hükmündedir.

7. A, B'den olan 10.000 TL'lik alacağını adi yazılı sözleşme ile 01.09.2008 tarihinde şarta bağlı olarak D'ye devretmiştir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın devrinin geçerliliği yazılı şekilde yazılmasına bağlıdır. Ancak devir vaadinin geçerliliği için kanunda özel bir şekil öngörülmemiştir.

B) Şarta bağlı olarak yapılan alacağın devri geçerlidir.

C) Borçlu, alacağın devredene karşı muaccel bir alacak hakkına sahip olsa bile yeni alacaklıya karşı takas beyanında bulunamaz.

D) Bir alacak devredildikten sonra devreden tarafından tekrar devredilmesi hâlinde ikinci devir işlemi, alacağı devralan iyiniyetli olsa da, geçersizdir.

E) Alacağın devredilmesiyle birlikte alacağı güvence altına alan teminatlar, bunlar taşınır veya taşınmaz eşya üzerinde olsun, kendiliğinden alacağı devralana geçer.

8. A, işyerinde işlerini yürütmesi amacıyla yanında çalışan T'ye temsil yetkisi vermiştir. T, bu yetkiye dayanarak Ü'den işyerinin ihtiyacı olan üç adet bilgisayar satın almıştır. Teslimden sonra bilgisayarların istenilen nitelikte olmadığı, Ü'nün T'yi aldattığı anlaşılmıştır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Olayda sözleşme her ne kadar A'nın ad ve hesabına yapılsa da T'nin iradesi sakatlandığından Ü'nün hilesi nedeniyle sözleşmeyi ancak iradesi sakatlanan temsilci iptal edebilir.

B) T'nin temsilci sıfatıyla temsil olunan adına yaptığı hukukî işlem A'nın ad ve hesabına hüküm ve sonuç doğurur.

C) T'nin A adına işlem yaparken ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir.

D) Temsilcinin, temsil yetkisine dayanarak temsil olunanın malvarlığı üzerinde tasarruf işlemi yapabilmesi temsil olunanın bunlar üzerinde tasarruf yetkisi bulunmasına bağlıdır. Diğer bir ifadeyle temsil olunanın tasarruf edemeyeceği mallar üzerinde temsilci aracılığıyla tasarrufta bulunması mümkün değildir.

E) T'nin iradesinin sakatlanması, temsil olunan adına yaptığı hukukî işlemin geçerliliğini etkiler.

9. Aşağıdaki hâllerin hangisinde sebepsiz zenginleşme davası açılabilir?

A) Zamanaşımına uğramış bir borcun yanlışlıkla ödenmesi hâlinde

B) Tapu sicilindeki yolsuz bir kayda güvenerek taşınmazın mülkiyetini kazanılması halinde

C) Bir taşının rızası dışında elinden çıkan kişi tarafından malın hâlihazır zilyedine karşı

D) Borçlunun asıl borçlu olduğu kişiden başka bir şahsa yanlışlıkla ödemede bulunması hâlinde

E) Haksız veya ahlâka aykırı bir amaç için ödemede bulunulması hâlinde

10. M'ye ait apartman dairesindeki eskiyen su borusunun patlaması sonucu tatilde olan K'nin alt kattaki dairesine su sızmıştır. Bunun sonucunda alt katın parkeleri tamamen kabarmış, bazı eşyaları hasar görmüş ve duvar boyaları yer yer dökülmüştür.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) K, uğradığı zararların tazmini için bina ve diğer inşa eseri maliklerin sorumluluğuna dayanarak M'ye başvurabilir. Ancak M'nin kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulma imkânı mevcuttur.

B) Olayda haksız fiil sorumluluğu söz konusu olup, boruların patlamasında M'nin kusuru olmadığından sorumluluğu da söz konusu değildir.

C) K'nin uğradığı zararların tazmini için, tesisattaki arızadan maliki zamanında haberdar etmesi gerekirdi. Olayda bildirim yükümlülüğünü yerine getirseydi evi zarar görmeyecekti veya daha az zarar görecekti. K'nin zararın artmasında kusuru söz konusudur.

D) Apartmanda bulunan bütün su tesisatı münhasıran bir dairenin yararlanmasına özgülense bile ortak yerlerden olup meydana gelen zarardan bütün apartman malikleri sorumludur.

E) M, bina ve inşa eseri maliki olarak K'nin uğramış olduğu bütün zararları tazmin etmek zorundadır.

11. A, yeni kiraladığı ev için ihtiyacı olan beyaz eşyayı bedelini peşin ödeyerek S'den satın almış ve malların 01.06.2008 tarihinde teslim edilmesi konusunda anlaşmıştır. Sözleşmede kararlaştırılan sürenin üzerinden bir hafta geçmesine rağmen beyaz eşyalar teslim edilmemiştir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) A ile S arasında ifa tarihi kararlaştırıldığından S'nin temerrüde düşmesi için ihtara gerek yoktur. Sözleşmede kararlaştırılan tarihte ifanın yapılmaması üzerine S, kendiliğinden temerrüde düşmüştür.

B) A, borçlunun temerrüde düşmesi sonucunda borçluya uygun süre vererek, uygun süre sonunda borç hala ifa edilmemişse, aynen ifayla birlikte gecikme tazminatı isteme, sözleşmeden dönüp menfi zararı isteme ve aynen ifadan vazgeçip müspet zararı isteme hakkına sahiptir.

C) A'nın hem sözleşmeden dönüp hem de müspet zararının tazminini istemesi mümkün değildir.

D) A'nın ifayla birlikte gecikme zararını isteyebilmesi için S'ye uygun süre vermesi gerekir.

E) A'nın sözleşmeden dönme hakkını kullanması hâlinde, S temerrüde kusuruyla düşmediğini ispat ederek menfi zararı tazmin yükümlülüğünden kurtulabilir.

12. A, üç katlı evinin dış cephe yalıtımının yapılması ve pencerelerin değiştirilmesi konusunda yüklenici M ile anlaşır. M'nin yanında çalışan C ve D işin yapılması için gerekli iskeleyi kurarlar. Ancak iskele bağlantılarının gereği gibi yapılmamasından dolayı iskele çöker, çökme sonucu A'nın arabası ile komşu K'nin bahçesi zarar görür.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) A, adam çalıştıranın sorumluluğu veya ifa yardımcılarının fiillerinden sorumluluk hükümlerine göre M'ye başvurma hakkına sahiptir.

B) K, uğradığı zarardan dolayı adam çalıştıranın sorumluluğuna veya ifa yardımcılarının fiillerinden sorumluluğa ilişkin hükümlere göre M'ye başvurabilir.

C) A'nın adam çalıştıranın sorumluluğu hükümlerine dayanarak tazminat talebinde bulunması hâlinde, M'nin kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulma imkânı mevcuttur.

D) A'nın adam çalıştıranın sorumluluğu hükümlerine dayanan tazminat talebi haksız fiillere ilişkin zamanaşımı süresine tâbidir.

E) Gerek A gerekse K, uğradıkları zararların tazmini için haksız fiil hükümlerine göre C ve D'ye başvurabilir.

13. **Alacağın devri ve borcun üstlenilmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) A, B'den olan alacağını borçlunun rızası olmaksızın C'ye devredebilir. Ancak B, A'nın rızası olmaksızın borcunu üçüncü bir kişiye devredemez.

B) A'nın B'den alacağını C'ye devretmesi, sebepten soyut olup, devre esas olan işlemin geçersiz olması devrin geçerliliğini etkilemez.

C) A, B'den olan alacağını C'ye devretmesiyle alacak hakkı C'nin malvarlığına geçer. Alacağın devri tasarruf işlemi niteliğindedir.

D) A'nın B'den alacağını C'ye geçerli şekilde devredebilmesi için devir sözleşmesinin yazılı yapılması gerekir. Ancak B, A'ya olan borcunu sözlü olarak dahi C'ye devredebilir.

E) Alacağın devri ve borcun üstlenilmesi vaadinin geçerli olabilmesi yazılı şekilde yapılmalarına bağlıdır.

14. Ekonomik kriz sonrası işleri iyice kötüye giden B, alacaklıların yapmış olduğu icra takibinden mallarını kurtarmak amacıyla işyerindeki makineleri işlerini yoluna koyana kadar deposunda saklamak üzere arkadaşı A ile anlaşır ve makinelerin borcuna karşılık A'ya devredildiğine ilişkin sözleşme yapar.

A ile B arasındaki sözleşme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Sözleşme muvazaa nedeniyle geçersizdir.

B) A ve B yaptıkları sözleşmeyle kanunu dolanmıştır. Kanuna karşı hile nedeniyle sözleşme geçersizdir.

C) Taraflar üçüncü kişileri kandırma amacı taşımaktadır. Alacaklılardan biri aldatmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir.

D) Makinelerin devri konusunda kanun özel bir şekil öngörmemiştir. Tarafların yapmış olduğu sözleşme kanunda öngörülen geçerlilik şartlarını taşımaktadır. Alacaklıların başvurabileceği bir yol bulunmamaktadır.

E) Sözleşme özgürlüğü ilkesi uyarınca taraflar kanuna, ahlâka, emredici hukuk kurallarına aykırı olmamak şartıyla her türlü sözleşmeyi yapabilirler.

15. A, yeni aldığı arsasına iki katlı yazlık yapılması konusunda yüklenici M ile 01.10.2007 tarihinde anlaşmıştır. Buna göre M, 01.07.2008'de yazlığı kullanıma hazır şekilde teslim edecektir. Sözleşmede öngörülen teslim süresinin dolmasına bir hafta kala ne aşamada olduğunu görmek üzere inşaat alanına giden A, inşaatın sadece temelinin atıldığını, inşaatta çalışma olmadığını görür. A, biraz araştırma yaptıktan sonra M'nin başka bir yerdeki büyük bir otelin inşaatını üstlendiğini ve uzun zamandır orada çalıştığını öğrenir. Bunun üzerine A, M'ye noterden çektiği ihtarla sözleşmeden döndüğünü bildirir. M ise bunun haksız olduğunu ileri sürüp, uğradığı zararın tazmini için A aleyhine dava açar.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) A'nın sözleşmeden dönebilmesi için önce M'ye ihtar çekip uygun süre vermesi gerekirdi. Ancak uygun sürenin sonunda iş bitmezse sözleşmeden dönebilir.

B) A, sözleşmeden ancak M inşaata başlamamış olsaydı dönebilirdi; inşaata başladıktan sonra sözleşmeden dönmesi haksızdır. Bu durumda A'nın yapabileceği şey, inşaatın tamamlanması için süre verip, borcun zamanında ifa edilmemesinden dolayı uğramış olduğu zararların tazminini istemektir.

C) Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde alacaklının borçlunun temerrüde düşmesi sonucu sahip olduğu hakları kullanması uygun süre vermesine bağlıdır. Ancak olayda M'nin hâl ve davranışlarından borcunu ifa etmeyeceği anlaşılmakta olduğundan süre verilmesine gerek olmaksızın sözleşmeden dönmesi yerindedir.

D) A, inşaatı belli bir seviyeye getirdiğine göre, sözleşmeyi geçmişe değil ancak geleceğe etkili olarak feshedebilir.

E) A'nın sözleşmeden dönmeden önce M'yi dinlemesi, inşaatın gecikmesinde bir kusuru olup olmadığını araştırması gerekirdi. Bu nedenle sözleşmeden dönme haksızdır.

16. İrade bozukluğu hâlleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Aldatmaya dayanarak sözleşmenin iptal edilebilmesi için aldatmanın esaslı bir nitelik taşıması gerekmez.

B) Aldatma ile iradesi sakatlanan kimse, sözleşmenin iptali için öngörülen 1 yıllık sürenin dolmasından sonra da, bu sözleşme gereği yerine getirmekle yükümlü olduğu edimlerin ifasından kaçınabilir.

C) Kendi kusuru ile yanılan tarafın sözleşmeyi iptal etme hakkı yoktur.

D) Yanılma, aldatma ve korkutmayla yapılan sözleşme, yanılma ve aldatmada bu durumun öğrenilmesinden, korkutmada ise korkunun etkisinin ortadan kalkmasından itibaren bir yıllık süre içinde iptal edilebilir. Sözleşmenin iptali için kanunda öngörülen süre hak düşürücü niteliktedir.

E) Üçüncü kişinin aldatmasına dayanarak sözleşmenin iptal edilebilmesi için karşı tarafın aldatmayı bilmesi gerekir. Oysa korkutmada karşı taraf üçüncü kişinin korkutmasını bilmese bile sözleşmenin iptali mümkündür.

17. Tacir T, fabrikasında kullanılmak üzere ihtiyaç duyduğu 20 ton demir için demir ticareti yapan D ve E'den teklif ister. D, 20 ton demiri 50.000 TL'ye teslim edebileceğini bildirirken, E, 60.000 TL'lik teklif verir. Bunun üzerine T, 01.09.2008 tarihinde D ile sözleşme yapar. Taraflar arasındaki sözleşmeye göre D, 01.12.2008 tarihinde borcunu ödeyecektir. Sözleşmede kararlaştırılan sürenin üzerinden 15 gün geçmesine rağmen D borcunu ifa etmediği gibi küresel kriz sonucu 20 ton demirin fiyatı 80.000 TL'ye çıkmıştır.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) T'nin menfi zararı 20.000 TL'dir.

B) T'nin müspet zararı 30.000 TL'dir.

C) T aynen ifadan vazgeçerek müspet zararının tazminini talep edebilir.

D) D, temerrüde düşmede kusuru olmadığını ispatlayarak alacaklının müspet ve menfi zararlarını tazmin etmekten kurtulabilir. Ancak borçlunun temerrüde düşmede kusuru olmasa bile alacaklı sözleşmeden dönme hakkını kullanabilir.

E) D, temerrüde düşmede kusuru olmasa bile alacaklının zararlarını tazmin etmekle yükümlüdür. Ancak alacaklının aşkın zararlarını isteyebilmesi borçlunun kusurlu olmasına bağlıdır.

18. B, üniversite son sınıf öğrencisi olan yeğeni Y'ye, 2009 yılında yurtdışında yüksek lisans yapması hâlinde 10.000 TL vereceğini söyler.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) B ile Y arasındaki sözleşme geciktirici şarta bağlı olarak yapılmıştır.

B) Koşulun, kanuna ve ahlâka uygun olması gerekir. Kanuna veya ahlâka aykırı bir şart öngörülmesi hâlinde, sadece şart değil şartın bağlandığı sözleşme de kesin hükümsüzdür.

C) Geciktirici şartla yapılmış bir hukukî işlemde, taraflardan birinin dürüstlük kuralına aykırı olarak şartın gerçekleşmesini engellemesi hâlinde hukukî işlem geçersiz hâle gelir. Ancak diğer tarafın tazminat hakkı saklıdır.

D) Geciktirici şarta bağlı olarak yapılmış hukukî işlemlerde, şart gerçekleşmedikçe şarta bağlı borç hakkında zamanaşımı işlemeye başlamaz.

E) Koşulun gerçekleşme ihtimalinin ortadan kalkması hâlinde hukukî işlem bağlayıcılığını kaybeder.

19. S, arabasını 01.08.2008 tarihinde 20.000 TL'ye A'ya satmıştır. Taraflar arasındaki sözleşmeye göre satım bedelinin yarısı peşin, kalanı da iki taksit hâlinde 01.09.2008 ve 01.10.2008 tarihlerinde ödenecektir. A, 01.10.2008 tarihinde ödemesi gereken taksidi aradan yirmi gün geçmesine rağmen ödememiştir. S ise bu paraya güvenerek girdiği başka bir işten dolayı Ü'ye 1.000 TL gecikme faizi ile 2.000 TL ceza ödemiştir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) A, para borcunu ödemede temerrüde düşmüştür. Temerrüde düşmede kusuru olmasa bile temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür.

B) Temerrüdün gerçekleşmesi için borçlunun kusurlu olması gerekmez. Ancak borçlu temerrüde düşmede kusurlu olmadığını veya alacaklının temerrüt neticesinde herhangi bir zararının olmadığını ispatlayarak temerrüt faizi ödemekten kurtulabilir.

C) Borcun ödeneceği tarih taraflarca kararlaştırıldığından A'nın temerrüde düşmesi için ihtara gerek yoktur. Sözleşmede kararlaştırılan tarihin geçmesiyle borçlu temerrüde düşer.

D) S, temerrüt faizi yanında uğramış olduğu aşkın zararları da isteyebilir. S'nin aşkın zararını isteyebilmesi için bunu kanıtlaması gerekir.

E) Borçlu temerrüde düşmede kusurlu değilse aşkın zarardan sorumlu değildir. Ancak TBK m. 112 borçlu açısından kusur karinesi getirdiğinden borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olmadığını kanıtlaması gerekir.

20. M, yeni aldığı otomobille yağmurlu bir havada memleketine giderken yolun kayganlaşması sonucu karşıdan gelen araca çarparak aracı kullanan S'nin yaralanmasına ve araçta 5.000 TL'lik hasarın oluşmasına neden olur.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Olayda, işletilen motorlu aracın sebep olduğu zararlardan sorumluluk söz konusu olduğundan, aracı işletenin kusuru aranmaz.

B) Yağmur veya yolun kaygan olması mücbir sebep sayılmadığından, araç işleten bunu kurtuluş kanıtı olarak getiremez.

C) M, zararın meydana gelmesinde hiç bir kusurunun olmadığını kanıtlayarak tazminat ödemekten kurtulabilir.

D) Motorlu aracı işleten olarak aracın maliki M, S'nin yaralanması nedeniyle meydana gelen zarardan sorumludur.

E) S'nin tazminat talebi, zarar ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren 2 yıl, her hâlde kazanın meydana geldiği tarihten itibaren 10 yıl içinde zamanaşımına uğrar.

21. Paraya ihtiyacı olan M, dededen kalma antika cep saatini satmaya karar verir. M'nin saatin gerçek değeri konusunda bir bilgisi yoktur. Saatçi S'ye saati satmak istediğini söyler. S, saati inceledikten sonra değerinin en fazla 500 TL olduğunu ve satma konusunda ciddiyse saati alabileceğini söyler. M, S'nin teklifini kabul eder. Bir hafta sonra internette saat hakkında araştırma yapan M, saatin yüzyıl önce sınırlı sayıda üretildiğini ve gerçek değerinin 2.000 TL civarında olduğunu öğrenir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Gerçek durumu öğrenen M, yanıldığını ileri sürerek sözleşmeyi iptal edebilir.

B) M, aldatmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir.

C) M, parasal yönden zor durumda olup gerçekte saati satma iradesi yoktur. Sözleşme kurulmamıştır.

D) M, aşırı yararlanma hükümleri uyarınca sözleşmeyi iptal edilebilir.

E) Esaslı noktalarında taraflar uyuşmamış olduğundan bu sözleşme yok hükmündedir.

22. Şeker hastası H, grip olunca doktora gider ve doktor H'nin şeker hastalığını dikkate almaksızın şekerinin yükselmesine sebep olacak bir ilaç verir. Annesinin kendisine yeteri kadar harçlık vermemesinden şikâyet eden ve H'nin malvarlığının bir an önce kendisine kalmasını isteyen oğlu O ise annesinin şeker hastalığı için olan haplarını vitamin haplarıyla değiştirir. H, doktorun grip için verdiği haplarla birlikte şeker hastalığı için gerekli haplar yerine vitaminleri içince birden şekeri yükselir ve şeker komasına girerek hayatını kaybeder. Yapılan otopsi sonucunda H'nin ölümüne doktorun verdiği haplarla vitaminlerin birlikte etkileşime girmesinin neden olduğu anlaşılır.

Bu olayda aşağıdakilerden hangisi söz konusudur?

A) Seçimlik illiyet
B) Ortak illiyet
C) Önüne geçen illiyet
D) Yarışan illiyet
E) İlliyet bağının kesilmesi

23. S, A ile yaptığı 01.08.2008 tarihli satım sözleşmesiyle işyeri için gerekli olan imalat makinelerini 01.09.2009 tarihinde teslim etmeyi taahhüt etmiştir. Taraflar arasındaki sözleşmeye göre, belirtilen tarihte teslimatın yapılmaması durumunda 10.000 TL ceza koşulu ödenmesi kararlaştırılmıştır. Sözleşmede kararlaştırılan sürenin üzerinden 10 gün geçmesine rağmen S makineleri teslim etmemiştir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Sözleşmede aksi öngörülmediği için A, ya makinelerin teslimini ya da cezanın ödenmesini isteyebilir.

B) Taraflar arasında ticari bir ilişki olduğundan A, hem cezanın ödenmesini hem de makinelerin teslimini isteyebilir.

C) A'nın kararlaştırılan cezanın talep edebilmesi için zarara uğraması şart değildir. Sözleşmede kararlaştırılan zamanda ifanın gerçekleşmemesi yeterlidir.

D) A, daha fazla oranda zarara uğramışsa bunu da isteyebilir. Ancak daha fazla zararın istenebilmesi için borçlunun kusurlu olması gerekir.

E) Ceza koşulu, asıl sözleşmeye bağlı fer'i bir anlaşmadır. Asıl sözleşme olan satım sözleşmesinin herhangi bir sebeple sona ermesi ceza koşulunun da sona ermesine neden olur.

24. X Otomobil Firması'nın bayiliğini yapan S, 01.01.2008 tarihinde B'ye 60.000 TL'ye otomobil satar. Taraflar arasındaki sözleşmeye göre B, borcunu 12 eşit taksitte ödeyecektir. Ekonomik kriz sonucu otomobil satışlarının azalması üzerine işyerini yenilemek için aldığı krediyi ödemekte güçlük çeken S, B'den olan 50.000 TL alacağını 01.03.2008 tarihinde borcuna karşılık Y Bankasına devreder. Ancak S bu durumdan B'yi haberdar etmez. İşleri yolunda giden B, borcunun 40.000 TL'sini S'ye havale eder. Bu ödemeden sonra banka B'ye alacağı devraldığına ilişkin belge gönderir. B, kalan 10.000 TL'lik kısım için ise otomobilin ayıplı çıkması sonucu semenden indirim hakkına karşılık bankaya takas beyanında bulunur.

Bu durumla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın devrinin geçerli olması yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır.

B) B, alacağın devrini öğrendikten sonra S'ye karşı ileri sürebileceği defileri alacağı devralan bankaya karşı da sürebilir.

C) Banka ile B arasında karşılıklı alacaklılık borçluluk ilişkisi bulunmadığı için B tarafından bankaya yöneltilen takas beyanı hüküm ve sonuç doğurmaz.

D) B'nin devirden haberdar olmaksızın iyiniyetle S'ye yaptığı ödemeyle borcu sona erer. Bu durumda banka B'ye başvuramaz.

E) S, aksi kararlaştırılmış olmadıkça bankaya karşı alacağın devir anında mevcut olmamasından sorumludur.

25. B, A'ya olan borcunu onun da rızasını alarak Ü'ye devretmiştir.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borcun üstlenilmesi sözleşmesi iki taraflı bir tasarruf işlemidir.

B) Borcun üstlenilmesi sözleşmesinin geçerliliği şekle bağlı olmadığından sözlü dahi yapılabilir.

C) Müeccel ve şarta bağlı borçlar da borcun üstlenilmesine konu olabilir.

D) Borcun üstlenilmesi sözleşmesi borcu üstlenen ile alacaklı arasında yapılır.

E) Yeni borçlu, kural olarak, eski borçluya ait kişisel defiler dışında kalan defi ve itirazları alacaklıya karşı ileri süremez.

26. H, arkadaşı M'den bir hafta kullanmak için aldığı dizüstü bilgisayarı 1.000 TL'ye Ü'ye satar.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) H ile Ü arasındaki satım sözleşmesi geçerlidir. Bir kimse bir mal üzerinde hak sahibi olmasa bile buna ilişkin borçlandırıcı işlemleri yapabilir.

B) H ile Ü arasındaki sözleşme geçerlidir. H, borcunu ifa etmezse, Ü'nün zararlarını tazmin etmek zorundadır.

C) H, bu satım sözleşmesini kendi ad ve hesabına yaptığından geçerlidir; M'nin icazetine gerek yoktur.

D) Burada yetkisiz temsil vardır; sözleşmenin geçerli olması bilgisayarın maliki M'nin icazet vermesine bağlıdır.

E) Sözleşme geçerlidir; H, borcunu zamanında ifa edemezse temerrüde düşer.

27. Üniversite döneminden arkadaş olan ve aynı işyerinde çalışan A ve B, birlikte ev kiralar ve evde kullanmak üzere S'den taksitle beyaz eşya alırlar. Satım sözleşmesine göre A ve B borcun tamamından sorumludur.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borçlulardan birine yapılan temerrüt ihtarı, borçları müeccel olan diğer borçluların da temerrüde düşmesine yol açmaz.

B) Alacaklı, borçlulardan birini ibra etmişse, diğerlerinin de borcu sona erer.

C) Borçlulardan biri, borcun tamamını alacaklının kendisine olan aynı miktarda borcu ile takas ettiği takdirde, diğer borçlular da bu miktarda borçtan kurtulur.

D) Alacaklının, borçlulardan birine dava açması veya icra takibi yapması diğerine başvurma hakkını ortadan kaldırmaz.

E) Borçlulardan biri hataya düştüğünü ileri sürüp iptal edebileceği borç ilişkisine icazet verip alacaklıya ifada bulunması hâlinde diğer borçluya karşı sahip olduğu rücu hakkını yitirmez.

28. A, sahip olduğu Bodrum limanında demirli olan teknesini 01.12.2008 tarihinde B'ye satar. Taraflar arasındaki anlaşmaya göre tekne bir hafta sonra teslim edilecektir. Tekneyi teslim etmek üzere Bodrum'a giden A, teknenin 25.11.2008 tarihinde meydana gelen şiddetli lodos fırtınasında parçalandığını görür.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Sözleşme kesin hükümsüzdür.

B) İfadan önce imkânsızlık söz konusu olduğundan borç sona erer.

C) Sözleşmede yanılma söz konusudur. B, yanılmaya dayanarak sözleşmenin iptalini veya ifanın gerçekleşmemesi nedeniyle uğradığı zararları isteyebilir.

D) A, borçlu olarak üzerine düşen özen yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. Gerekli dikkat ve özeni gösterse teknenin fırtınada parçalandığını öğrenebilecektir. Sözleşmenin geçersiz olmasından dolayı B'nin menfi zararlarını tazmin etmek zorundadır.

E) Yapıldığı sırada konusu imkânsız olduğundan sözleşme yok hükmündedir.

29. M, yeni aldığı uydu alıcısını çatıya monte ederken çanak rüzgârın etkisiyle uçar ve yoldan motosikletle geçen S'nin kafasına düşer. Düşmenin etkisiyle dengesini kaybeden S, hızlı bir şekilde duvara çarpar. Çarpma sonucu S'nin kolu kırılır, motosikletinde 500 TL'lik hasar oluşur ve bir ay çalışamaz.

Bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) M, gerekli dikkat ve özeni göstermeyerek S'nin zarar görmesine neden olmuştur. Haksız fiil hükümlerine göre S'nin uğramış olduğu zararlardan sorumludur.

B) S'nin, uğramış olduğu zararları isteyebilmesi için zararını ve M'nin kusurunu ispat etmesi gerekir.

C) S, uğramış olduğu zararları fiili ve faili öğrenmeden itibaren iki yıl ve her hâlde olayın meydana gelmesinden itibaren on yıl içinde isteyebilir.

D) S, M'nin çanağı düşürmesi sonucu uğramış olduğu bütün zararları isteyebilir.

E) S'nin, uğramış olduğu zararları isteyebilmesi için zararını ispat etmesi yeterlidir. M'nin tazminat yükümlüğünden kurtulması zararın meydana gelmesinde kusursuz olduğunu ispatlamasına bağlıdır.

30. A'nın, 01.01.2002 tarihinde yapmış olduğu eser sözleşmesinden dolayı B'den 5.000 TL alacağı bulunmaktadır. Aradan uzun zaman geçtikten sonra A'nın talebi üzerine B, 01.02.2008 tarihinde borcunu öder. Arkadaşı C, B'ye, borcunun zamanaşımına uğradığını ve dilerse ödediği parayı geri isteyebileceğini söyler.

Zamanaşımı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Zamanaşımına uğramış bir borcu yerine getiren borçlu, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre ifa ettiği edimin iadesini talep edebilir.

B) Zamanaşımının durmasına veya kesilmesine ilişkin hükümler kıyasen hak düşürücü sürelere uygulanmaz.

C) Zamanaşımından önceden feragat geçerli değildir.

D) Zamanaşımı asıl borçluya karşı kesilince kefile karşı da kesilmiş olur.

E) Zamanaşımının alacaklının dava açması nedeniyle kesilmesi hâlinde, borcun mevcudiyetine ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesiyle beraber, kesilen süre daha kısa bir süre olsa bile 10 yıllık yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar.

I. DENEME SINAVININ ÇÖZÜMLERİ

1. A'nın ihtiyacı olan yedek parçaların fiyatı ve nitelikleri konusunda S'den talepte bulunması bağlayıcı olmayan öneridir (icaba davet). Öneri, bir sözleşmeyi meydana getirmek amacıyla bir şahsın teklifini ihtiva eden ve karşı tarafa yöneltilen irade beyanıdır. Bir irade beyanının öneri sayılabilmesi için, onu yapanın, karşı tarafın kabulü üzerine sözleşmenin kurulmasını arzu ettiğini açıklaması gerekir. Ancak olayda A'nın irade beyanı, sadece müzakereye girişmek amacını açıkladığından bağlayıcı olmayan öneri niteliğindedir (TBK m. 8). S'nin, satabileceği yedek parçaların nitelik ve fiyatlarını A'ya göndermesi öneridir. S'nin bağlanma iradesi vardır ve beyanı, satım sözleşmesinin sözleşmenin esaslı unsurlarını içermektedir (Bağlanma iradesi var, satım sözleşmesinin kurucu unsurları olan mal ve semen belli). Ancak S'nin önerisi süresiz öneri niteliğindedir. Bunun anlamı, eğer A, makul bir süre içinde kabul beyanında bulunmazsa, S'nin önerisinin bağlayıcılığının sona ereceğidir (TBK m. 5). Aradan üç ay geçtikten sonra S'nin önerisinin bağlayıcılığı kalmadığından, A'nın malları satın almak istemesi yeni bir öneri niteliğinde olup sözleşmenin kurulmasını sağlamaz.

Doğru cevap: E seçeneği

2. Borçlar Kanununa göre hazır olmayanlar arasında sözleşmenin kurulma anı ile hüküm ve sonuç doğurma anı farklıdır. Hazır olmayanlar arasında sözleşme, kabul beyanının öneri yapana vardığı an kurulur, ancak sözleşme kabul beyanının öneriyi yapana gönderildiği andan itibaren hüküm ve sonuç doğurur (TBK m. 11/I).

Doğru cevap: E seçeneği

3. Şekle aykırılık, muvazaa, ehliyetsizlik, başlangıçtaki objektif imkânsızlık kesin hükümsüzlük yaptırımına tâbidir. Bu hâllerden birinin varlığı, hukukî işlemi kendiliğinden kesin hükümsüz kılar. Oysa irade bozukluğu hâllerinden olan aldatmanın varlığı hâlinde hukukî işlem kendiliğinden hükümsüz olmaz. Hukukî işlemin kesin hükümsüz hâle gelmesi, iradesi bozulan tarafın kanunda öngörülmüş olan bir yıllık süre (bir yıllık süre aldatmanın öğrenilmesinden itibaren başlamaktadır) içinde iptal hakkını kullanmasına bağlıdır (TBK m. 39).

Doğru cevap: B seçeneği

4. M, hukuka ve ahlâka aykırı bir amaç için C'ye 5.000 TL vermiştir. Buradaki kanuna ve ahlâka aykırı amaç, İmar ve Sit Alanlarının korunmasına ilişkin mevzuat gereğince inşaat yapılması mümkün olmayan bir alanda inşaat ruhsatı almak istenmesidir. Türk Borçlar Kanunu m. 81'de, hukuka veya ahlâka aykırı bir amaç için verilen şeyin geri istenemeyeceği düzenlenmiştir. Buna göre M, paranın iadesini talep edemez. Ancak, açılan davada hâkim, bu şeyin Devlete mal edilmesine karar verebilir.

Doğru cevap: C seçeneği

5. Para borçlarının ifasında temerrüde düşmede temerrüt faizi istenebilmesi için borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olması gerekmediği gibi temerrüt faizinin sözleşmede kararlaştırılmış olması da gerekmez (TBK m. 120/I). Temerrüt faizi, alacaklının kanunen var farz edilen zararını tazmin için kanunun kabul ettiği götürü tazminat niteliğindedir. Ancak alacaklının uğramış olduğu zarar temerrüt faizinden fazla ise bunun alacaklı tarafından istenebilmesi için borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olması gerekir. Borçlu açısından kusur karinesi getirilmiştir (TBK m. 122). Temerrüde düşmede kusurlu olmadığını borçlu ispat edecektir. Sonuç olarak kusuru olmasa bile borçlu gecikme faizi öder, ancak bunu aşan zararlardan sorumlu tutulabilmesi için temerrüde düşmede kusurlu olması gerekir.

Doğru cevap: E seçeneği

6. Olayda M'nin iradesi H'nin korkutması (ikrah) ile sakatlanmıştır. Korkutulan, içinde bulunduğu durum bakımından kendisinin veya yakınlarından birinin kişilik haklarına ya da malvarlığına yönelik ağır ve yakın bir zarar tehlikesinin doğduğuna inanmakta haklı ise korkutma gerçekleşmiş sayılır (TBK m. 38/I). Korkutma, irade bozukluğu hâllerden biri olup, bu durum iradesi bozulan (sakatlanan) kişiye sözleşmeyi iptal etme hakkı vermektedir. Bir sözleşmenin yapılmasında bir tarafın iradesinin sakatlanması kendiliğinden sözleşmeyi kesin hükümsüz kılmaz. İradesi sakatlanan kimse sözleşmeyi kesin hükümsüz kılmak istiyorsa korkunun etkisinin ortadan kalkmasından itibaren 1 yıl içinde bozucu yenilik doğuran hak niteliğinde olan iptal hakkını kullanması gerekir (TBK m. 39/I). Korkutma, üçüncü bir şahıs tarafından yapılsa ve karşı taraf korkutmaya vakıf olmasa bile, iradesi bozulan taraf söz-

leşmeyi iptal edebilir. Ancak karşı tarafın korkutmaya vakıf olmaması hâlinde iradesi sakatlanan taraf sözleşmeyi iptal ederse, hakkaniyet gerektirdiği durumlarda diğer tarafa tazminat vermeye mecburdur (TBK m. 37/II). Korkutmaya maruz kalan taraf akde icazet verse dahi, ikrahı yapmış olan üçüncü kişiden tazminat isteyebilir (TBK m. 39/II).

Doğru cevap: D seçeneği

7. Alacağın devrinin geçerli olması adi yazılı şekilde yapılmasına bağlı olup (TBK m. 184/I) devir sözü vermenin geçerliliği için kanunda özel bir şekil öngörülmemiştir (TBK m. 184/II). Sözlü olarak yapılan devir vaadi bile geçerlidir. Şarta bağlı bir alacağın devri mümkündür. Bir alacaklı, alacağını geçerli şekilde devrettikten sonra aynı alacağı başkasına devredemez. Alacağın devri tasarruf işlemi niteliğinde olup, devirle birlikte alacak, devredenin malvarlığından çıkıp devralanın malvarlığına geçmektedir. Bu yüzden devredenin yapacağı ikinci devir, hiç kimse sahip olduğu haktan fazlasını devredemez ilkesi gereği, kesin hükümsüzdür. Alacağın devredilmesiyle, alacağı güvence altına alan teminatlar da kendiliğinden alacağı devralana geçer (TBK m. 189/I). Borçlu, devredene karşı sahip olduğu def'ileri, alacağı devralana karşı da ileri sürebilir (TBK m. 188/I). Bundan dolayı borçlu, devredene karşı bir alacak hakkına sahipse, yeni alacaklıya karşı takas beyanında bulunabilir.

Doğru cevap: C seçeneği

8. Temsil, bir kimsenin bir hukukî işlemi başka bir kimse ad ve hesabına yapması ve hukukî işlemin hukukî sonuçlarının temsil olunan üzerinde doğmasının sağlamasıdır. Doğrudan temsilde temsilci, temsil olunan ad ve hesabına hareket ettiğinden temsilcinin üçüncü bir kişiyle yaptığı işlemin tarafı temsil olunandır. Temsilcinin temsil olunan adına işlemi yaparken ayırt etme gücünün olması yeterlidir. Temsilcinin ayrıca tam ehliyetli olması aranmaz. Temsilci, temsil olunan adına tasarruf işlemi yaparken, temsil olunanın tasarruf edilen hak üzerinde tasarruf yetkisine sahip olması gerekir. Çünkü temsil olunanın yapamayacağı bir tasarruf işlemini temsilcinin yapması mümkün değildir. Temsilcinin iradesinin yanılma, aldatma ve korkutmayla sakatlanması, temsil olunan adına yapılan işlemin geçerliliğini etkiler. Temsil olunan iradeyi sa-

katlayan hâllere dayanarak kanunda öngörülen süre içinde hukukî işlemi iptal edebilir. Temsilcinin iradesinin sakatlanması hâlinde temsilciye ayrıca yetki verilmedikçe iptal hakkını ancak temsil olunan kullanabilir.

Doğru cevap: A seçeneği

9. Zamanaşımına uğramış borcun ödenmesi hâlinde geçerli bir borç ödendiğinden sebepsiz zenginleşme söz konusu olmamaktadır. TBK m. 78'de, zamanaşımına uğramış olan borcu ifa eden kimsenin sebepsiz zenginleşme davası açamayacağı açıkça düzenlenmiştir. Tapu sicilindeki kayda güvenerek bir gayrimenkulü iktisap eden kimseye karşı da sebepsiz zenginleşme davası açılamaz. TMK m. 1023 uyarınca, tapu kütüğündeki tescile iyiniyetle dayanarak mülkiyet veya bir başka ayni hak kazanan üçüncü kişinin bu kazanımı korunmaktadır. Diğer bir ifadeyle tapuda tescilin yapılmasıyla ayni hak kazanılmaktadır. Taşınır rızası dışında elinden çıkan kişi tarafından malın hâlihazır zilyedine karşı da sebepsiz zenginleşme davası açılamaz. Her ne kadar taşınır hak sahibinin elinden rıza dışı çıkmış ve malın zilyetliği üçüncü bir kişiye geçmiş olsa da, malı elinden rıza dışı çıkan bakımından mülkiyet hakkı devam etmektedir. Mülkiyet hakkının devam ettiği durumlarda sebepsiz zenginleşmeden söz edilemez. Hukuka veya ahlâka aykırı bir amaç için verilen şeyler için de TBK m. 81 uyarınca sebepsiz zenginleşme davası açılamaz. Ancak borçlunun asıl borçlu olduğu kişiden başka bir şahsa yanlışlıkla ödemede bulunması hâlinde borç olmayan şeyin yanılmayla ödenmesi söz konusu olur ve bu durumda yanlışlıkla ödemede bulunan, sebepsiz zenginleşme davası açarak ödediğini geri isteyebilir (TBK m. 78).

Doğru cevap: D seçeneği

10. M, dairesindeki su tesisatının neden olduğu zarardan dolayı bina ve inşa eseri maliki olarak TBK m. 69 uyarınca sorumludur. Bu hükme göre binanın yapımındaki bozukluk veya bakımındaki eksiklik bir üçüncü kişiye zarar verirse malik, bu zararları tazmin etmek zorundadır. Olayda M'nin dairesinin bakımındaki eksiklik üçüncü kişi K'ya zarar verdiğinden M, bina maliki olarak bu zarardan sorumludur.

Doğru cevap: E seçeneği

11. Borcun ifa edileceği zaman taraflarca belirlenmişse borçlunun temerrüde düşmesi için ihtara gerek yoktur. "Zaman insan yerine ihtar eder" kuralı gereği ifa gününün geçmesiyle borçlu kendiliğinden temerrüde düşer (TBK m. 117/II). Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüdü TBK m. 123 vd. hükümlerinde özel olarak düzenlenmiş ve alacaklıya çeşitli haklar tanınmıştır. Alacaklının bu hakları kullanabilmesi için borçluya uygun süre vermesi (TBK m. 123) ve en geç mehilin sonunda hangi hakkını kullandığını borçluya bildirmesi gerekir. Bu haklar; aynen ifayla birlikte gecikme tazminatı, ifadan vazgeçip müspet zararın tazmini veya sözleşmeden dönüp menfi zararın tazminidir (TBK m. 125). Gecikme tazminatı ile müspet ve menfi zararların tazmininin istenebilmesi için borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olması gerekir. TBK m. 112 borçlu için kusur karinesi getirmiştir. Buna göre borçlu temerrüde düşmede kusurlu olmadığını ispatlayamazsa alacaklının bu zararlarını tazmin edecektir. A'nın teslimdeki gecikme nedeniyle uğradığı zararların tazminini talep edebilmesi için S'nin temerrüde düşmesi yeterlidir. A'nın ayrıca borçluya uygun süre (mehil) vermesine gerek yoktur. Uygun süre diğer seçimlik hakların kullanılabilmesi için gereklidir.

Doğru cevap: D seçeneği

12. A ile M arasında bir sözleşme ilişkisi olup, M'nin ifa yardımcısı olan C ve D, işin görülmesi esnasında sözleşmenin karşı tarafı olan A'ya zarar vermişlerdir. A, uğradığı zararlar için adam çalıştıranın (TBK m. 66) veya ifa yardımcısının fiillerinden dolayı (TBK m. 116) borçlu M'nin sorumluluğuna başvurabilir. Adam çalıştıranın sorumluluğu haksız fiil esasına dayanmaktadır. Oysa ifa yardımcısının fiillerinden dolayı sorumluluk borca aykırılık hükümlerine tâbidir. A'nın adam çalıştıranın sorumluluğuna başvurması hâlinde M'nin kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulması mümkündür. Buna göre M, C ve D'yi seçmede, talimat vermede ve denetlemede gerekli dikkat ve özeni gösterdiğini, bütün dikkat ve özeni gösterse bile zararın meydana geleceğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur (TBK m. 66/II). Adam çalıştıranın sorumluluğu haksız fiil niteliğinde olduğundan, buna ilişkin tazminat talepleri haksız fiile ilişkin zamanaşımı süresine tâbidir (TBK m. 72). Gerek A gerekse K, uğradıkları zararlar için C ve D'ye haksız fiil hüküm-

lerine göre başvurabilir. K ise uğramış olduğu zararlardan dolayı M'ye yalnız adam çalıştıranın sorumluluğuna ilişkin hükümlere dayanarak başvurabilir. Aralarında herhangi bir sözleşme ilişkisi olmadığından K'nin TBK m. 116'ya dayanarak M'den tazminat istemesi mümkün değildir.

Doğru cevap: B seçeneği

13. Alacaklı alacağının devri, kanun, sözleşme veya işin mahiyeti icabı yasaklamamışsa borçlunun rızası olmaksızın üçüncü bir kişiye devredebilir (TBK m. 183/I). Borcun üstlenilmesi ise ancak alacaklının rızasıyla gerçekleştirilebilir (TBK m. 196). Alacağın devri genel olarak öğretide kabul edildiği üzere mücerret (soyut) bir tasarruf işlemidir. Yani bu kazandırmaya yol açan sebepteki sakatlık, devrin geçerliliğini etkilememektedir. Alacağın devri sözleşmesi, alacağın devredenden devralana intikalini sağladığı için devreden açısından bir tasarruf işlemidir. Bu sebeple alacağın devri sözleşmesinin borçlandırıcı işlem (taahhüt) aşaması yoktur. Ancak borcun üstlenilmesinde borcun iç yüklenilmesi borçlandırıcı işlem mümkündür. Alacağın devrinin geçerli olabilmesi için TBK m. 184 uyarınca yazılı şekilde yapılması gerekir. Yazılı şekil, kanunî geçerlilik şartıdır. Bu yüzden kanunen öngörülen şekle uyulmadan yapılan devir kesin hükümsüz olup hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz. Oysa borcun üstlenilmesinin geçerliliği Türk Borçlar Kanunu'nda şekle bağlanmamıştır. Alacağın devir vaadinin geçerliliğinin de şekle bağlı olmadığı TBK m. 184/II'de açıkça düzenlenmiştir. Borcun üstlenilmesi sözleşmesi şekle bağlı olmadığından borcun üstlenilmesi vaadi de şekle bağlı değildir.

Doğru cevap: E seçeneği

14. Bütün sözleşmelerde aranan geçerlik şartlarından biri de sözleşmenin muvazaalı olmamasıdır. Bir sözleşmede muvazaa, tarafların, yaptıkları sözleşmenin hiç hüküm doğurmaması veya görünürdeki sözleşmeden başka bir sözleşmenin hükümlerini doğurması hususunda anlaşmalarıdır. Böylece taraflar, üçüncü şahıslara karşı aslında istemedikleri beyanlarıyla meydana gelen sözleşmeyle görünmekte, fakat gerçekte, yaptıkları sözleşmenin sonuç doğurmamasını veya başka bir sözleşmenin hükümlerini meydana getirmesini arzu etmekte ve bu hususta anlaşmaktadırlar. Olayda

A, işyerindeki makineleri icra takibinden kurtarmak için görünürde B ile borcuna karşılık makineleri devrettiğini ilişkin bir sözleşme yapmıştır; ancak taraflar sözleşmenin hüküm doğurmaması konusunda anlaşmıştır. Bu, muvazaanın türlerinden adi (mutlak) muvazaadır. Muvazaalı sözleşme kesin hükümsüz olduğundan hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz. TBK m. 19 hükmü, bir sözleşmenin türünün ve içiriğinin belirlenmesinde ve yorumlanmasında, tarafların yanlışlıkla veya gerçek amaçlarını gizlemek için kullandıkları sözcüklere bakılmaksızın gerçek ve ortak iradelerinin esas alınacağını düzenlemiştir.

Doğru cevap: A seçeneği

15. A ile M arasında tam iki tarafa borç yükleyen bir eser sözleşmesi vardır. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüdü sonucu alacaklının seçimlik haklarını kullanabilmesi, borçluya uygun süre vermesine bağlıdır. Uygun süre sonunda M borcunu ifa etmezse A derhâl bildirmek koşuluyla sözleşmeden dönebilir. Ancak TBK m. 124/b.1'e göre M'nin hâl ve davranışlarından sürenin tesirsiz olacağı anlaşılıyorsa süre verilmesine gerek olmaksızın A sözleşmeden dönebilir. Olayda da M'nin başka bir işi üstlendiği ve orada çalıştığı, süre verilse bile işe devam etmeyeceği görülmektedir. Bundan dolayı A'nın sözleşmeden dönmesi yerindedir.

Doğru cevap: C seçeneği

16. Bir kimse kendi kusuruyla yanılsa bile yanılmayı öğrenmesinden itibaren bir yıllık hak düşürücü süre içinde sözleşmeyi iptal edebilir (TBK m. 39). Bu durumda yanılan kişi, sözleşmenin iptal edilmesinden dolayı karşı tarafın menfi zararlarını tazmin etmek zorundadır (TBK m. 35/I). Hakkaniyet gerektirirse hâkim zarara uğrayan lehine müspet zararın tazminine karar verebilir (TBK m. 35/II).

Doğru cevap: C seçeneği

17. Borçlunun sözleşmede kararlaştırılan zamanda borcunu ifa etmemesiyle, kusuru olsun olmasın, temerrüt gerçekleşir. Kusur, temerrüdün bazı sonuçları bakımından önemlidir. Alacaklının menfi ve müspet zararlarını isteyebilmesi borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olmasına bağlıdır. Borçlu açısından kusur karinesi getirilmiş olup temerrüde düşmede kusurlu olmadığını borçlunun

ispat etmesi gerekir (TBK m. 118). Bunun temelinde yatan sebep, borçlunun durumunu en iyi kendisinin bilecek olmasıdır. Temerrüde düşmede borçlunun kusuru yoksa alacaklının zararlarını tazmin etme yükümlülüğünden kurtulacaktır. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelere ilişkin temerrüdü düzenleyen TBK m. 125'te alacaklıya tanınan imkânlardan biri sözleşmeden dönüp menfi zararını isteme imkânıdır. Sözleşmeden dönme hakkının kullanılmasında borçlunun temerrüde düşmesinde kusurlu olup olmaması önemli değildir. Borçlu kusurlu olmasa bile alacaklı sözleşmeden dönebilir. Ancak alacaklının menfi zararını isteyebilmesi borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olmasına bağlıdır. D'nin borcunu ifa etmesi sonucu T'nin menfi zararı 20.000 TL'dir, müspet zararı ise 30.000 TL'dir. E şıkkı hiçbir anlam ifade etmemektedir.

Doğru cevap: E seçeneği

18. B ile Y arasında geciktirici koşula bağlı olarak yapılmış bir bağışlama sözleşmesi vardır. Kanuna ve ahlâka aykırı bir koşul öngörülmesi hâlinde sadece koşul değil koşulun bağlandığı hukukî işlem de kesin hükümsüzdür (TBK m. 176). Geciktirici koşula bağlı bir sözleşmede zamanaşımı süresi, koşulun gerçekleşmesinden itibaren işlemeye başlar (TBK m. 170/II). Koşulun gerçekleşme ihtimalinin ortadan kalkmasıyla hukukî işlem bağlayıcılığını kaybeder. Taraflardan biri dürüstlük kuralına aykırı olarak koşulun gerçekleşmesini engellerse koşul gerçekleşmiş sayılır (TBK m. 175). Geciktirici koşula bağlı bir işlem söz konusu olsaydı koşula bağlı işlem de bağlayıcılığını kaybederdi.

Doğru cevap: C seçeneği

19. Para borçlarının ifasında temerrüde düşülmesi hâlinde alacaklı, borçlu temerrüde düşmede kusurlu veya zararı olmasa bile temerrüt faizi isteyebilir. Temerrüt faizi, para borçlarına ilişkin öngörülmüş olan götürü bir tazminat niteliğindedir.

Doğru cevap: B seçeneği

20. Karayolları Trafik Kanunu kapsamında işletilme hâlindeki motorlu araçların başkalarına vermiş olduğu zararlardan dolayı işletenin sorumluluğunda, kusuru aranmaz. Araç işletenin sorumlulu-

ğu kusursuz sorumluluk hâllerinden tehlike sorumluluğu niteliğindedir (KTK m. 85/I). Yağmur, mücbir sebep niteliğinde olmadığından araç işleten buna dayanarak sorumluluktan kurtulamaz. Karayolları Trafik Kanunu kapsamında motorlu araç kazalarından doğan maddî zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin, zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak 2 yıl, her hâlde kaza gününden başlayarak 10 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar (KTK m. 109). Karayolları Trafik Kanunu m. 85/I'de düzenlenen sorumluluk tehlike sorumluluğu olup aracın işletilme hâlinde başkasına zarar vermesi işletenin sorumluluğuna başvurmak için yeterlidir. M, zararın meydana gelmesinde hiç bir kusurunun olmadığını ispatlasa bile sorumluluktan kurtulamaz.

Doğru cevap: C seçeneği

21. Olayda aşırı yararlanma söz konusudur. Aşırı yararlanma, bir sözleşmede bir tarafın edimi ile diğer tarafın edimi arasında açık bir oransızlık bulunmasıdır. Şayet böyle bir oransızlık bir tarafın zor durumda olmasını, işi hafife almasını veya tecrübesizliğini diğer tarafın istismar etmesi sonucu gerçekleşmiş ise aşırı yararlanma sözleşmenin geçerliliğini etkiler. Aşırı yararlanma, karşılıklı edimlerin bulunduğu tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde söz konusu olur. Bir sözleşmede aşırı yararlanmadan söz edebilmek için karşılıklı edimler arasındaki açık oransızlık, zarar görenin zor durumda olmasını, işi hafife almasını veya tecrübesizliğini karşı tarafın istismar etmesi ile meydana getirilmiş olmalıdır. M'nin de olayda tecrübesizliği söz konudur ve S, M'nin bu tecrübesizliğinden yararlanmaktadır. M, gabine dayanarak sözleşmenin ya sözleşmenin iptalini ya da edimler arasındaki oransızlığın giderilmesi isteyebilir (TBK m. 28/I). Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir (TBK m. 28/II).

Doğru cevap: D seçeneği

22. Olayda ortak illiyet söz konusudur. Ortak illiyet, birden çok sebep, tek başlarına meydana getiremeyecekleri bir sonuca ancak birlikte ulaşabiliyorsa söz konusu olur. Seçimlik illiyet, zararı birden çok fiil meydana getirmiş olmasına rağmen, gerçekte bunlardan

hangisinin zararın sebebini teşkil ettiğinin tespit edilememesi hâlinde söz konusu olur. Yarışan illiyet ise her biri tek başına sonucu meydana getirebilecek birden çok sebebin birlikte etkili olmasıdır.

Doğru cevap: B seçeneği

23. A ile S arasında yapılan satım sözleşmesinde, S'nin makineleri sözleşmede kararlaştırılan zamanda ifa etmemesi hâlinde 10.000 TL ceza koşulu ödemesi kararlaştırılmıştır. Ceza koşulu anlaşması, asıl sözleşmeye bağlı fer'i bir anlaşma niteliğindedir. Diğer bir deyişle ceza koşulu anlaşmasının geçerliliği asıl sözleşmenin geçerliliğine bağlıdır. Borcun zamanında ifa edilmemesi hâlinde alacaklının cezayı isteyebilmesi için zarara uğraması şart olmadığı gibi uğradığı zararın ceza miktarından az olması da mümkündür (TBK m. 180/I). Alacaklının ceza koşulunun üzerinde zarara uğraması hâlinde borçlunun kusurlu olduğunu ispatlayarak ceza miktarı üzerindeki zararının da tazminini isteyebilir (TBK m. 180/II). Ceza koşulu, seçimlik ve ifaya eklenen ceza olarak iki şekilde kararlaştırılabilir. Ceza koşulu, borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi hâli için kararlaştırılmışsa ve sözleşmede aksine hüküm yoksa alacaklı, ya borcun ifasını ya da cezanın tediyesini talep edebilir (TBK m. 179/I). A ile S arasındaki sözleşmede açıkça kararlaştırılmadığı için A, hem makinelerin teslimini hem de cezanın ödenmesini isteyemez.

Doğru cevap: B seçeneği

24. Alacağın devrinin geçerli olması yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır (TBK m. 184). B'nin devirden haberdar olmaksızın iyiniyetle S'ye yaptığı ödemeyle borcu sona erer (TBK m. 186). S, aksi kararlaştırılmış olmadıkça bankaya karşı alacağın devir anında mevcut olmamasından sorumludur (TBK 191/I). B, devri öğrendikten sonra S'ye karşı ileri sürebileceği defileri devralana karşı da ileri sürebilir (TBK m. 188).

Doğru cevap: C seçeneği

25. Borcun üstlenilmesi, diğer bir ifadeyle borcun dış yüklenilmesi sözleşmesi borcu yüklenen ile alacaklı arasında yapılan bir tasarruf işlemidir (TBK m. 196). Ancak tek tarafı değil, iki tarafın da malvarlığına ilişkin sonuç doğurduğundan iki taraflı bir tasarruf

işlemidir. Borcun üstlenilmesi sözleşmesinin geçerliliği şekle tâbi olmadığından yazılı olarak yapılma zorunluluğu yoktur. Sözlü olarak yapılsa bile borcun üstlenilmesi sözleşmesi geçerlidir. Müeccel ve şarta bağlı borçların borcun üstlenilmesine konu olmasına bir engel yoktur. Borçlu ile üçüncü şahıs arasında borcun yüklenilmesi sözleşmesinin sonuç doğurabilmesi için alacaklının rızası gerekir. Ancak borcun iç yüklenilmesi sözleşmesi bir borçlandırıcı işlem olduğundan bu sözleşmede alacaklının rızası gerekmez (TBK m. 195/I). Yeni borçlu, kural olarak, eski borçluya ait kişisel defiler dışında kalan bütün defi ve itirazları, alacaklıya karşı ileri sürebilir (TBK m. 199).

Doğru cevap: E seçeneği

26. H ile Ü arasındaki satım sözleşmesi geçerlidir. H, söz konusu bilgisayarla ilgili borçlandırıcı işlem yapabilmesi için malik olması gerekmediği gibi birbiriyle çelişen birden fazla borçlandırıcı işlemi de kanunda aranan geçerlik şartlarına uymak koşuluyla geçerli olarak yapabilir. H'nin bilgisayar üzerinde malik olmaması ifa aşamasında bilgisayarın mülkiyetinin Ü'ye geçirmesine engel olabilir. H, borcunu ifa etmezse, Ü'nün zararlarını tazmin etmek zorunda kalır (TBK m. 112). H, satım sözleşmesini kendi ad ve hesabına yaptığından temsil söz konusu değildir.

Doğru cevap: D seçeneği

27. A ile B, S ile yaptıkları satım sözleşmesinden doğan borcu birlikte üstlendiklerinden aralarında müteselsil borçluluk vardır (TBK m. 162). Müteselsil borçlulukta borçlulardan her biri borcun tamamından sorumludur. Borçlulardan birine yapılan temerrüt ihtarı bütün borçluları temerrüde düşürmez. Diğer borçluların da temerrüde düşürülebilmesi için onlara da ihtar çekilmesi gerekir. Borcun herhangi bir sebeple sona ermesi bütün borçluların için hüküm ve sonuç doğurur (TBK m. 166/I). Müteselsil borç ilişkisinde borçlular borcun tamamından sorumlu olduğundan alacaklının borçlulardan birine dava açması veya icra takibi yapması diğerlerine başvuru hakkını ortadan kaldırmaz. Müteselsil borç ilişkisinde taraflar ortak defi ve itirazları ileri sürmek sorundadır (TBK m. 164/II). Bunları ileri sürmeksizin borcu ifa eden müteselsil borçlu diğerlerine rücu edemez. Ancak şahsi defilerin ileri sürülme zorunluluğu yoktur (TBK m. 166/I). Alacaklının müteselsil borçlulardan

birini ibra etmesi, sadece ibra edilen açısından sonuç doğurur. İbra sözleşmesinin müteselsil borçluların borcunu sona erdirebilmesi için bütün borçlularla yapılması gerekir. İbra sözleşmesi uyarınca, alacaklı ibra edilen müteselsil borçluya başvuramaz. Ancak ibra edilmeyen borçluların borcu ödemesi hâlinde, halefiyet ilkesi gereği, ibra edilen borçluya rücu edebilirler.

Doğru cevap: B seçeneği

28. Her sözleşmenin geçerli olması için aranan şartlardan biri de sözleşmenin kurulduğu anda konusunun mümkün olmasıdır. Kurulduğu anda konusu imkânsız olan sözleşme kesin hükümsüzdür (TBK m. 27). Böyle bir sözleşme hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz.

Doğru cevap: A seçeneği

29. M, dikkatsizlik sonucu hukuka aykırı bir fiille S'nin zarara uğramasına neden olmuştur. M, haksız fiil hükümlerince vermiş olduğu zarardan sorumludur (TBK m. 49 vd.). Ancak S'nin M'nin sorumluluğuna başvurması uğramış olduğu zararı ve M'nin zararın meydana gelmesinde kusurlu olduğunu ispatlamasına bağlıdır. Diğer bir ifadeyle ispat yükü S'nin üzerindedir (TBK m. 50/I).

Doğru cevap: E seçeneği

30. Zamanaşımının durmasına veya kesilmesine ilişkin hükümler hak düşürücü sürelere uygulanmaz. Zamanaşımından önceden feragat geçerli değildir (TBK m. 160). Ancak hak doğduktan sonra mümkündür. Zamanaşımı asıl borçluya karşı kesilince kefile karşı da kesilmiş olur (TBK m. 155/II). Zamanaşımının alacaklının dava açması nedeniyle kesilmesi hâlinde, borcun mevcudiyetine ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesiyle beraber, kesilen süre daha kısa bir süre olsa bile 10 yıllık yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar (TBK m. 156/II). Zamanaşımına uğramış bir borcu yerine getiren borçlu, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre ifa ettiği edimin iadesini talep edemez (TBK m. 78/II). Zamanaşımı borcu sona erdirmediği için geçerli bir borcun ifası söz konusu olur.

Doğru cevap: A seçeneği

II. DENEME SINAVI

1. **Aşağıdakilerden hangisi yenilik doğuran haklardan değildir?**

A) Ön alım (şufa) hakkı
B) Geri alım (vefa) hakkı
C) Alım (iştira) hakkı
D) Kira hakkı
E) Sözleşmeden dönme

2. **Borçlunun, alacaklının hakkının doğmadığına veya doğmuş olmasına rağmen hakkın artık mevcut olmadığına yönelik iddiasına ne ad verilir?**

A) İtiraz B) Def'i C) Yokluk D) Butlan E) Geçersizlik

3. **Borçlunun alacaklının hakkını kabul etmesine rağmen bazı özel sebeplere dayanarak borcu ifadan kaçınma hakkına sahip olduğunu ileri sürmesine ne ad verilir?**

A) İtiraz B) Def'i C) Yokluk D) Butlan E) Geçersizlik

4. **Aşağıdakilerden hangisi eksik borçlar bakımından geçerli bir özellik değildir?**

A) Bazı eksik borçların dava edilmesi mümkün değildir.
B) Borçlu tarafından kendi isteği ile ifa edildiğinde tamamen geçerli bir ifa olarak kabul edilir.
C) Borç mevcut olmakla birlikte alacaklının borçluyu ifaya zorlama imkânı yoktur.
D) Borç mevcut olmamasına rağmen borçlunun sorumluluğu bulunmaktadır.
E) Borçlu kendisini ifa ile yükümlü zannederek ifada bulunsa dahi verdiğini geri isteyemez.

5. Aşağıdakilerden hangisi hukukî işlem benzeri fiildir?

A) A'nın B'ye ait kitabı yırtması

B) A'nın B'den satın aldığı bilgisayarı temsilcisi aracılığı ile teslim alması

C) A'nın B'ye ait otomobile çarpması

D) A'nın satım sözleşmesinden doğan borcunu B'ye ödemesi

E) A'nın borcunu ödemesi için B'ye ihtar çekmesi

6. Önerinin özellikleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Öneri, yapılacak sözleşmenin esaslı unsurlarını içermesi gerekir.

B) Önerinin bağlayıcı olduğu ancak henüz kabulün gerçekleşmediği süre içerisinde karşı tarafın ölmesi veya fiil ehliyetini kaybetmesi durumunda da önerinin bağlayıcılığı devam eder.

C) Öneriyi yapan kimse, önerisiyle bağlı bulunduğu sırada ölürse veya fiil ehliyetini yetirirse öneri derhâl hükümsüz hâle gelir.

D) Önerinin geri alınmasına yönelik beyan, önerinin ulaşmasından önce veya aynı anda karşı tarafa ulaşırsa öneri geri alınmış sayılır.

E) Önerinin geri alındığı haberi öneriden sonra ulaşmakla birlikte önce geri alma haberi öğrenilmişse öneri geri alınmış sayılır.

7. Kabul ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kabulün tamamen öneriye uygun olması gerekir.

B) Süreli öneride sözleşmenin kurulabilmesi için kabul beyanının süresi içerisinde öneriyi yapana ulaşmış olması gerekir.

C) Kabul, açık (sarih) olabileceği gibi örtülü de (zımni) olabilir.

D) Kural olarak önerinin yöneltildiği kişinin susması kabul sayılmaz.

E) Kabul haberini gönderen kişinin ölümü kabulü kendiliğinden hükümsüz hâle getirir.

8. **İlan yoluyla yapılan vaatler ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) İlan yoluyla yapılan vaat, genele (belli olmayan şahıslara) yapılmış öneri niteliğindedir.

B) Vaatten haberi olmayan bir kimse, sonucu (edimi) yerine getirirse, vaat eden kişi mükâfatı (ödülü) o kişiye vermek zorundadır.

C) İlan yoluyla vaatte bulunan kişi, sonuç (edim) yerine getirilmeden önce vaadinden dönemez.

D) İlan yoluyla vaatte ödülün mutlaka para ile gösterilmesi şart değildir.

E) Ödülün ne olduğu belli değilse ilan yoluyla istenen sonucu (edimi) gerçekleştiren kimse herhangi bir talepte bulunamaz.

9. **A'nın B'ye olan kumar borcu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) B'nin A'dan talep ve dava edilebilir bir alacak hakkı bulunmamaktadır.

B) Hâkim, kumar borcunu re'sen dikkate alamaz.

C) B, alacağını ancak bir belge ile ispat edebilirse dava açabilir.

D) A, kumar borcunu ödediğinde geçerli bir ifa teşkil eder, verdiğini geri isteyemez.

E) A, ödemeyi yaptığında yanılma hükümlerine dayanarak verdiğini geri isteyebilir.

10. Matbaa makinesini değiştirmeyi düşünen A, 01.01.2008 tarihinde yaptıkları sözleşme ile eski makineyi 20.000 TL'ye B'ye satar. Tarafların anlaşmasına göre B parayı peşin olarak ödeyecek, A ise 01.02.2008 tarihinde makineyi teslim edecektir. Ancak A, ertesi gün matbaaya gelen C'nin daha iyi teklif vermesi üzerine makineyi 25.000 TL'ye ona satar ve teslim eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 01.01.2008 tarihinde yapılan sözleşme ile A'nın tasarruf yetkisi sona erdiği için C ile yaptığı satım sözleşmesi kesin hükümsüzdür.

B) B, C'nin kendisini bilerek ve isteyerek zarara uğratma kastıyla makineleri satın aldığını ispat ederek C ile A arasındaki sözleşmenin iptalini sağlayabilir.

C) B, A'dan sözleşmeye aykırılık nedeniyle tazminat isteyebilir.

D) B, C'den sebepsiz zenginleşme hükümlerince tazminat isteyebilir.

E) A'nın makineleri C'ye teslim etmesiyle, A ile B arasındaki satım sözleşmesi imkânsızlık nedeniyle kendiliğinden hükümsüz hâle gelir.

11. **Aşağıdakilerden hangisi zamanaşımını durduran sebeplerden biridir?**

A) Alacaklının alacağını üçüncü kişiye devretmesi

B) Borcun borçlu tarafından kabul edilmesi

C) Borçlunun icra takibine başlamış olması

D) Alacağın bir Türk mahkemesinde ileri sürülme imkânının bulunmaması

E) Borcun üstlenilmesi

12. **Aşağıdakilerden hangisi karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde borçlunun temerrüdüne bağlanan sonuçlardan biri değildir?**

A) Aynen ifa ve gecikme tazminatının istenmesi

B) İfadan vazgeçip müspet zararın istenmesi

C) Sözleşmeden dönerek menfi zararın istenmesi

D) İfayla birlikte, kararlaştırılmışsa ceza koşulunun istenmesi

E) İfa uğruna edimin istenmesi

13. **Alacağın devriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Alacağın devrinin geçerliliği yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Şekle aykırılığın yaptırımı kesin hükümsüzlüktür.

B) Borçlunun rızası bulunmadıkça devir hüküm ifade etmez.

C) Borçlu asıl alacaklıya karşı sahip olduğu defi ve itirazları alacağı devralana karşı da ileri sürebilir.

D) Devirden haberi olmayan borçlunun borcu, alacağı devredene ifayla borcu sona erer.

E) Muvazaalı bir alacağı iyiniyetle devralan üçüncü kişiye karşı muvazaa iddiası ileri sürülemez.

14. A ve B, 01.01.2008 tarihinde 5 ton şeftalinin satımı konusunda anlaşmışlardır. Buna göre A, şeftalileri 01.02.2008 tarihinde teslim edecek, B ise satım bedelini 15.02.2008 tarihinde ödeyecektir. A, belirlenen tarihte şeftalileri getirmesine rağmen, B hiçbir gerekçe göstermeksizin bunları teslim almayı reddeder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) B, alacaklı temerrüdüne düşmüştür.

B) A, şeftalileri hâkimin göstereceği yere tevdi ile borcundan kurtulabilir.

C) A, hâkimin izniyle şeftalilerin ihaleyle satımı ve bedelini tevdi ile borcundan kurtulabilir.

D) B'nin alacaklı temerrüdüne düşmesiyle A'nın borcu kendiliğinden sona erer.

E) B, malı ya da bedelini tevdi ettiğinde durumdan A'yı haberdar etmesi gerekir.

15. **Aşağıdaki durumların hangisinde borcu ödeyen kişi alacaklının haklarına halef olmaz?**

A) Borcun, alacaklının borcu için menkul bir malı rehin altında olan kişi tarafından ödenmesi

B) Borcun, temsilci vasıtasıyla ödenmesi

C) Borcun, alacaklının borcu için taşınmazı ipotek altında olan kişi tarafından ödenmesi

D) Borcun, müteselsil bir borçlu tarafından ödenmesi

E) Borcun, borca kefil olan kişi tarafından ödenmesi

16. Müteselsil borçluluk ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Müteselsil borçlulardan birinden alınması mümkün olmayan miktarı diğer borçlular eşit olarak üstlenmek zorunda değildir.

B) Alacaklı borcun tamamını müteselsil borçlulardan herhangi birinden isteyebilir.

C) Müteselsil borçlulardan her biri alacaklıya karşı, müteselsil borca ilişkin ortak defi ve itirazları ileri sürebilir.

D) Müteselsil borçlulardan birinin yaptığı ödeme ile sona eren borç diğer müteselsil borçluları da kendiliğinden borçtan kurtarır.

E) Müteselsil borçlulardan biri için zamanaşımı kesilmişse diğer müteselsil borçlular için de kesilmiş sayılır.

17. Aşağıdakilerden hangisi hukuka uygunluk sebeplerinden biri olan zorda kalmanın (zaruret hâli) özelliklerinden biri değildir?

A) Kişinin kendisinin veya bir üçüncü kimsenin, şahsına veya malvarlığına yönelik bir saldırı veya tehlike olmalıdır.

B) Saldırı veya tehlikeyle bir ilgisi olmayan üçüncü kişinin malvarlığına ya da şahsına bir zarar verilmelidir.

C) Önlenmek istenen saldırı veya tehlikenin başka türlü bertaraf edilmesi mümkün olmamalıdır.

D) Önlenmek istenen zarar verilen zarardan daha büyük olmalıdır.

E) Fiil hukuka uygun olmasına rağmen fedakârlığın denkleştirilmesi ilkesine göre zarar verenin tazminat sorumluluğu vardır.

18. Haksız fiil ehliyeti ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Tam ehliyetsizlerin kusur ehliyeti vardır.

B) Sınırlı ehliyetliler yasal temsilcilerinin icazeti ile haksız fillerinden sorumludur.

C) Sınırlı ehliyetsizlerin sadece hakkaniyet sorumluluğu vardır.

D) Kusur ehliyeti için kişinin ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir.

E) Tam ehliyetsizler sadece kast hâlinde verdikleri zararlardan sorumludur.

19. Birden çok kişinin ayrı ayrı meydana getiremeyecekleri sonucu bir araya gelerek gerçekleştirmeleri ve her birinin ortaya çıkan zarardan müteselsil olarak sorumlu oldukları illiyet bağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ortak illiyet
B) Yarışan illiyet
C) Alternatif illiyet
D) Önüne geçen (farazi) illiyet
E) İliyet bağının kesilmesi

20. Sebepsiz zenginleşme davası ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Sözleşmeye dayanan iade talebinin bulunduğu hâllerde sebepsiz zenginleşme davası açılamaz.

B) Ahlâka aykırı bir amaç için ödemede bulunan kimse verdiği şeyin iadesi için sebepsiz zenginleşme davası açamaz.

C) Sebepsiz zenginleşme davasını davaya konu şeyin zilyetliği kaybetmiş malik açabilir.

D) Zamanaşımına uğramış bir borcun ödenmesi hâlinde verilen şeyin iadesi sebepsiz zenginleşme davasına konu olmaz.

E) İstihkak davasının açılabildiği hâllerde sebepsiz zenginleşme davasının açılması mümkün değildir.

21. Aşırı yararlanma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Aşırı yararlanmadan dolayı zarara uğrayan tarafın sözleşmeyi iptal hakkı olmakla birlikte, sözleşmeyi ayakta tutup edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyemez.

B) Aşırı yararlanma tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde söz konusudur.

C) Aşırı yararlanmadan söz edebilmek için edimler arasında açık bir oransızlık bulunması gerekir.

D) Aşırı yararlanmanın varlığı hâlinde iptal hakkı, tecrübesizlik ve işi hafife alma hâlinde bu durumun öğrenilmesi, zor durumda olmada zor durumun ortadan kalkmasından itibaren bir yıl, her durumda sözleşmenin kurulmasından itibaren 5 yıl içinde kullanılmalıdır.

E) Aşırı yararlanmadan dolayı sözleşmenin iptaline ilişkin süre hak düşürücü süre niteliğindedir.

22. Yanılma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bir sözleşmenin yanılma nedeniyle iptal edilebilmesi için yanılmanın esaslı olması gerekir.
B) Yanılan kişi, yanılmada kusurlu ise sözleşmeyi iptal edemez.
C) Kural olarak saikte yanılma, yanılan tarafa sözleşmeyi iptal hakkı vermez.
D) Diğer taraf, yanılan tarafın gerçek iradesine göre sözleşmeyi kabule hazır olduğunu belirtirse artık yanılmadan dolayı sözleşme iptal edilemez.
E) Yanılmadan dolayı sözleşmenin iptal edilebilmesi için yanılan tarafın dava açmasına gerek yoktur.

23. Aşağıdakilerden hangisi borcu sona erdiren hâllerden biri değildir?

A) İfa B) İbra C) Borcun üstlenilmesi
D) Takas E) Yenileme (Tecdit)

24. M, işe yeni aldığı 17 yaşındaki T'ye kendi ad ve hesabına ürettiği malların satımı konusunda yetki vermiş ve bu durumu iş ilişkisi içerisinde bulunduğu kişilere de bildirmiştir.

Buna göre verilen olay ışığında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) M, 17 yaşındaki T'ye temsil yetkisi verebilir ve T'nin M adına ve hesabına yapmış olduğu sözleşmeler geçerlidir.
B) M, T'yi temsilci atadığına ilişkin bir belge vermiş, ancak yetkisi sona ermesine rağmen belgeyi geri almamışsa, yetkinin sona ermesinden sonra bu belgeye dayanarak 3. kişilerle yapılan sözleşmeler M'yi bağlar.
C) M'nin T'ye verdiği temsil yetkisini geri alması durumunda bunu ilgili 3. kişilere de bildirmesi gerekir. Aksi hâlde T'nin 3. kişilerle yaptığı sözleşme M'yi bağlamasa da, 3. kişilerin uğradığı zararları tazmin borcu altına girer.
D) Temsil yetkisi sona eren T'nin yapmış olduğu sözleşmeler yetkisiz temsildir; M'nin, yetkisiz temsilci T'nin yaptığı sözleşmeye icazet vermemesi durumunda o sözleşmenin tarafı doğrudan T olur.
E) M'nin temsil yetkisini geri aldığı ancak T'nin bundan haberinin olmadığı durumlarda, yetkinin sona erdiğini bilen 3. kişilerle yapılan sözleşme M'yi bağlar.

25. S, 05.05.2008 tarihinde (X) isimli yarış atını satma konusunda A ile anlaşmıştır. Ancak at, S'nin haberi olmaksızın 04.05.2008 tarihinde haradan kaçmış ve düştüğü çukurda ölmüştür.

Buna göre S ve A arasında yapılan sözleşmenin geçerliliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Yok hükmündedir.

B) Kesin hükümsüzdür.

C) Bozulabilir geçerlilik söz konusudur.

D) Düzelebilir hükümsüzlük söz konusudur.

E) Kısmi hükümsüzdür.

26. A'nın B'den 10.000 TL alacağı bulunmaktadır. B'nin de başka bir hukukî ilişkiden A'dan 8.000 TL alacağı bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Tarafların karşılıklı alacağı bulunduğu için takas mümkündür.

B) Takasın söz konusu olabilmesi için her iki alacağın muaccel olması gerekir.

C) B'nin alacağı ile A'nın alacağı azı oranında kendiliğinden sona erer.

D) Alacaklar özdeş olduğu için takas mümkündür.

E) Alacakların farklı hukukî sebepten doğmuş olması takasa engel teşkil etmez.

27. **Zamanaşımına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Alacak hakkının zamanaşımına uğramasıyla borç eksik borç hâlini alır.

B) Taraflar sözleşme ile zamanaşımını durduran yeni sebepler belirleyemez.

C) Zamanaşımı süresinin kesilmesiyle o ana kadar işlemiş süre hiç işlememiş sayılır.

D) Zamanaşımı süresini kesen sebebin ortadan kalkmasıyla işleyecek yeni zamanaşımı süresi daima 10 yıldır.

E) Zamanaşımına uğramış bir borcu hatayla dahi olsa ödeyen borçlu ödediği şeyi geri isteyemez.

28. **Kanunî geçerlilik şekli ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Yazılı şekle tâbi sözleşmeye ilişkin metin el yazısıyla yazılmış olabileceği gibi daktilo edilmiş veya basılmış bir metin de olabilir.

B) Yazılı şekle tâbi sözleşmenin sadece borç altına giren tarafça imzalanmış olması gerekli ve yeterlidir.

C) İmzanın metnin yazılmasından önce tamamen veya kısmen boş bir kâğıda atılmış olması hâlinde sözleşme kesin hükümsüzdür.

D) Borçlu taraf ya da tarafların, metni kendi el yazısı ile imzalamaları yeterli olup bunun mutlaka isim ve soyadı şeklinde olması gerekli değildir.

E) Yazılı şekil şartına bağlı bir sözleşmenin değiştirilmesi yine yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlıdır.

29. **İrade bozukluğu hâlleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Üçüncü kişinin aldatmasına maruz kalan kişi, aldatmaya dayanarak sözleşmeyi ancak karşı tarafın aldatmayı bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde iptal edebilir.

B) Üçüncü kişinin korkutmasına maruz kalan kişi her durumda korkutmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir. Ancak sözleşmeyi iptal eden taraf, hakkaniyet gerektiriyorsa üçüncü şahsın korkutmasını bilmeyen veya bilmesi gerekmeyen karşı tarafının sözleşmenin iptal edilmesinden dolayı uğramış olduğu zararları tazmin etmeye mecburdur.

C) Kendi kusuruyla yanılan taraf sözleşmeyi iptal edemez.

D) Aldatma veya korkutmayla yapılmış olan bir sözleşmeye onay verilse bile iradesi bozulan taraf uğramış olduğu zararları isteyebilir.

E) İradesi bozulan taraf, yanılma ve aldatmanın öğrenilmesinden ve korkutmada ise korkunun ortadan kalmasından itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre içinde sözleşmeyi iptal edebilir.

30. Zamanaşımı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Asıl alacağın zamanaşımına uğraması faiz ve benzeri fer'i alacakların da zamanaşımına uğramasına neden olur.

B) Zamanaşımı alacağın muaccel olduğu andan itibaren işlemeye başlar.

C) Zamanaşımı kesilince kesilme sebebinden itibaren yeni bir süre işlemeye başlar. Ancak borç bir senetle ikrar edilmiş veya bir hüküm ile sabit olmuş ise yeni süre daima 10 yıldır.

D) Zamanaşımı asıl borçluya karşı kesilince kefile karşı da kesilmiş olur.

E) Zamanaşımının, müteselsil borçlulardan veya bölünmesi mümkün olmayan bir borcun müşterek borçlularından birine karşı kesilmesi diğerlerine karşı da kesilme sonucunu doğurmaz.

II. DENEME SINAVININ ÇÖZÜMLERİ

1. Ön alım, geri alım, alım hakkı ile sözleşmeden dönme hakkı yenilik doğuran haklardandır. ***Ön alım*** hakkı, bir kimsenin taşınmazını üçüncü bir kişiye satması hâlinde önalım hakkı sahibine tek taraflı beyanı ile taşınmazın alıcısı olabilme yetkisini veren yenilik doğuran bir haktır. ***Alım hakkı***, hak sahibine tek taraflı bir beyanla bir taşınmazın alıcısı olabilme yetkisi veren yenilik doğuran bir haktır. ***Geri alım hakkı*** ise taşınmazını bir başka kimseye devretmiş kişiye, tek taraflı irade beyanı ile geri alabilme yetkisi sağlayan yenilik doğuran haktır. Sözleşmeden dönme ise bozucu yenilik doğuran bir haktır. Tek taraflı dönme beyanı ile sözleşme ilişkisi baştan itibaren ortadan kalkmaktadır. Oysa kira sözleşmesi, kiracıya kira konusu şeyi sözleşmeye uygun olarak kullanma imkânı veren bir alacak hakkı verir.

Doğru cevap: D seçeneği

2. Davaya karşı savunma yöntemleri def'i ve itirazdır. Def'i, borçluya özel bir sebebe dayanarak borcunu ödemekten kaçınma imkânı sağlayan bir haktır. Hâkim önüne gelen bir uyuşmazlıkta def'iyi re'sen (kendiliğinden) nazara alamaz, hak sahibince ilk itiraz olarak ileri sürülmesi gerekir. İtiraz ise bir hakkın doğmadığı veya sona erdiğine yönelik iddiaların ileri sürülmesidir. Hâkim önüne gelen uyuşmazlıkta itirazı re'sen nazara almak zorundadır ve itiraz konusu husus davanın her aşamasında ileri sürülebilir. Yokluk, şekle aykırılık, ehliyetsizlik, kişilik haklarına aykırılık, kanuna ve ahlâka aykırılık bir davada ileri sürülebilecek itiraz hâlleridir.

Doğru cevap: A seçeneği

3. Borçlunun alacaklının hakkını kabul etmesine rağmen bazı özel sebeplere dayanarak borcunu ifadan kaçınmasına def'i denir.

Doğru cevap: B seçeneği

4. Eksik borçların özelliği bir borcun bulunmasıdır. Bazı eksik borçlar dava hakkı vermediği hâlde bazı eksik borçlar için dava açılabilir ve borçlu kendi isteğiyle bu borçları ifa ettiğinde geçerli bir ifa söz konusu olur. Dava açılması hâlinde borçlu eksik borca ilişkin

def'iyi ileri sürerek borcu ödemekten kaçınabilir. Örneğin zamanaşımı bir borcu eksik borç hâline getirir. Borçlunun zamanaşımını ileri sürmesi hâlinde artık alacaklının borçluyu ifaya zorlama olanağı yoktur.

Doğru cevap: D seçeneği

5. A'nın borcunun ödemekte geciken B'ye borcunu ödemesi için ihtar çekmesi, hukukî işlem benzeri fiildir. İhtar, alacaklının borçluya borcunu ifa etmesi için yönelttiği bir irade beyanıdır. Borcun ifasını isteyen beyanın temerrüde düşmeyi sağlaması için, alacaklının beyanda bulunurken borçluyu temerrüde düşürmek istemesine ve beyanı bu maksatla yapmış olmasına gerek olmadığı gibi, beyanın temerrüde yol açacağını düşünmüş olup olmamasının da temerrüdün gerçekleşmesi için önemi yoktur. Diğer bir ifadeyle alacaklı ihtarı ne niyetle yapmış olursa olsun, kanun bu beyana hukuken borçlunun temerrüde düşmesi sonucunu bağlamıştır. Bundan dolayı ihtar, hukukî işlem benzeri fiildir.

Doğru cevap: E seçeneği

6. Öneriyi yapan kimsenin ölümü veya fiil ehliyetini kaybetmesi önerinin bağlayıcılığını ortadan kaldırmaz. Ölüm hâlinde mirasçılar külli halef olarak öneriyle bağlı olmaya devam ederler. Fiil ehliyetinin kaybı hâlinde ise önerinin bağlayıcılığı, öneri yapan açısından devam eder. Karşı tarafın kabulüyle sözleşmenin kurulması hâlinde, borcun ifasında kanuni temsil hükümleri cereyan eder.

Doğru cevap: C seçeneği

7. Kabul beyanında bulunan kişinin ölümü kabul beyanını hükümsüz hâle getirmez. Borcun ifasında kabul beyanında bulunan kişinin şahsı borcun ifasında önemliyse, ifa imkânsızlığı uyarınca borç sona erer (TBK m.136). Borcun ifasında borçlunun kişiliği önemli değilse, kabul beyanında bulunan kişinin mirasçıları külli halef olarak sözleşmenin tarafı olur (TMK m. 599).

Doğru cevap: E seçeneği

8. İlan yoluyla yapılan ödül sözü, genele yapılmış öneri niteliğindedir (TBK m. 9). Ödül sözünden haberi olmayan bir kimse, sonucu (edimi) yerine getirse dahi vaat edilen kişi mükâfatı o kişiye vermek zorundadır. İlan yoluyla ödül sözü verilmesinde ödülün mutlaka pa-

ra ile gösterilmesi şart olmayıp, para dışında bir edimin de ödül olarak gösterilmesi mümkündür (Örneğin bir otomobil). Ödülün ne olduğu belli değilse ilan yoluyla istenen sonucu (edimi) gerçekleştiren kimse herhangi bir talepte bulunamaz. İlan yoluyla ödül sözü veren kişi, sonuç yerine getirilmeden önce sözünden dönebilir. Ancak bu durumda ödül sözü veren, söz verdiği bedeli geçmemek üzere sonucu yerine getirmek için kişilerin iyiniyetle yaptığı masrafları ödemeye mecburdur (TBK m. 9/II).

Doğru cevap: C seçeneği

9. Kumar ve bahisten doğan borçlar eksik borç niteliğindedir (TBK m. 604). Kumar ve bahisten doğan alacak hakkında dava açılamaz ve takip yapılamaz. Ancak borçlu borcunu ödediğinde geçerli bir ifa söz konusu olur, borçlu verdiğini geri isteyemez.

Doğru cevap: D seçeneği

10. A ile B arasında yapılan satım sözleşmesi borçlandırıcı işlem niteliğindedir. Bu sözleşme ile A, matbaa makinesini B'ye teslim etme, B ise parayı ödeme borcu altına girmiştir. Satım sözleşmesi tarafları sadece borç altına soktuğundan makinenin mülkiyeti hala A'da olup, buna ilişkin tasarruf yetkisi de kendisine aittir. B ile yapılan sözleşmenin varlığına rağmen A, makineyi geçerli bir şekilde başkasına satıp teslim edebilir. B, C'nin kendisini bilerek ve isteyerek zarara uğratma kastıyla makineleri satın aldığını ispat etse bile C ile A arasındaki sözleşmenin iptalini sağlayamaz (Ancak bu durumda TBK m. 49/II'ye göre tazminat isteyebilir). B ile C arasında zenginleşmeye sebep olan ilişki söz konusu olmadığından tazminat söz konusu değildir. A'nın makineleri C'ye satıp teslim etmesi, A ile B arasındaki sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Ancak A, kararlaştırılan zamanda borcunu ifa edemezse bundan dolayı B, borca aykırılık hükümlerine (TBK m. 112 vd.) göre tazminat isteyebilir.

Doğru cevap: C seçeneği

11. Zamanaşımını durduran sebepler TBK m. 153'de sayılmıştır. Bunlardan biri de alacağın bir Türk mahkemesinde ileri sürülme imkânının bulunmamasıdır. Zamanaşımını durduran diğer sebepler ise şunlardır: **1)** Velayet süresince, çocukların ana ve babalarından olan alacakları için. **2)** Vesayet süresince, vesayet altında bulunan-

ların vasiden veya vesayet işlemleri sebebiyle Devletten olan alacakları için. 3) Evlilik devam ettiği sürece, eşlerin diğerinden olan alacakları için. 4) Hizmet ilişkisi süresince, ev hizmetlilerinin onları çalıştıranlardan olan alacakları için. 5) Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip olduğu sürece. 6) Alacağı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânının bulunmadığı sürece. 7) Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesinde, birleşmenin ileride geçmişe etkili olarak ortadan kalkması durumunda, bu durumun ortaya çıkmasına kadar geçecek sürece (Bu hüküm Türk Borçlar Kanunu ile getirilmiştir).

Doğru cevap: D seçeneği

12. Karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde borçlunun temerrüdü hâlinde alacaklı, aynen ifa ve gecikme tazminatı, ifadan vazgeçip müspet zararı, sözleşmeden dönerek menfi zararı veya ifayla birlikte kararlaştırılmışsa ceza koşulunu isteyebilir (TBK m. 125). İfa uğruna edimin istenmesi ise karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde borçlunun temerrüdüne bağlanan sonuç değildir. İfa uğruna edim, borcun konusu edimin yerine başka bir şeyin verilmesi ve verilen şeyin paraya çevrilmesi sonucu elde edilen miktarla borcun ödenmesi konusunda alacaklı ile borçlunun anlaşmasıdır.

Doğru cevap: E seçeneği

13. Alacağın devrinin geçerli olması için borçlunun rızasına gerek yoktur (TBK m. 83/II). Diğer seçeneklerin tamamı doğrudur. Buna göre, yazılı şekilde yapılmadıkça devir kesin hükümsüzdür (TBK m. 184/I). Borçlu asıl alacaklıya karşı sahip olduğu defi ve itirazları alacağı devralana karşı da ileri sürebilir (TBK m. 188/I). Devirden haberi olmayan borçlunun alacağı devredene ifa etmesiyle borcu sona erer (TBK m. 186). Muvazaalı bir alacağı iyiniyetle devralan üçüncü kişiye karşı muvazaa iddiası ileri sürülemez.

Doğru cevap: B seçeneği

14. A, borcunun gereği gibi (yer, miktar, zaman, vasıf) ifasını teklif etmesine rağmen B haklı bir sebep olmaksızın alacağını kabulden kaçınmıştır. Bu durumda B alacaklı temerrüdüne düşer (TBK m. 106). Alacaklının temerrüde düşmesi kendiliğinden borcu sona erdirmez. Borcun sona ermesi için borçlunun TBK m. 107 vd. uyarınca borcun konusunu tevdi etmesi gerekir.

Doğru cevap: D seçeneği

15. Borcun temsilci tarafından ödenmesinde, temsilci alacaklının haklarına halef olmaz. Çünkü temsilde temsilci, temsil olunan ad ve hesabına hareket etmektedir. Diğer bir ifadeyle temsilcinin yapmış olduğu hukuki işlemin sonuçları üçüncü kişi ile temsil olunan arasında doğmaktadır.

Doğru cevap: B seçeneği

16. Müteselsil borç ilişkisinde alacaklı, borcun tamamını müteselsil borçlulardan herhangi birinden, birkaçından veya tamamından isteyebilir (TBK m. 163). Müteselsil borçlulardan her biri alacaklıya karşı, müteselsil borca ilişkin ortak defi ve itirazları ileri sürebilir (TBK m. 164). Müteselsil borçlulardan birinin yaptığı ödeme ile sona eren borç diğer müteselsil borçluları da kendiliğinden borçtan kurtarır (TBK m. 166/I). Müteselsil borçlulardan biri için zamanaşımı kesilmişse diğer müteselsil borçlular için de kesilmiş sayılır (TBK m. 155/I). Ancak, müteselsil borçlulardan birinden alınması mümkün olmayan miktarı diğer borçlular üstlenmek zorunda değildir. Dış ilişkide müteselsil borçlular borcun tamamından sorumlu olmakla birlikte, iç ilişkide birbirlerine karşı herkes üzerine düşen miktar kadar sorumludur (TBK m. 167).

Doğru cevap: A seçeneği

17. Zaruret hâli, bir kimsenin kendisini veya başkasını açık ya da yakın bir zarar tehlikesinden korumak için diğer bir kişinin mallarına zarar vermesidir (TBK m. 64/II). Saldırı veya tehlikeyle bir ilgisi olmaya üçüncü kişinin şahsına bir zarar verilmesi zaruret hâlinin özelliklerinden değildir. Zaruret hâlinde, sadece üçüncü kişinin malvarlığına zarar verme söz konusudur.

Doğru cevap: B seçeneği

18. Bir kimsenin haksız fiillerinden sorumlu olabilmesi için ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir. Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücü olmadığından kural olarak haksız fiillerinden sorumlu değildirler. Sınırlı ehliyetsizlerin ise ayırt etme gücü olduğundan haksız fiillerinden sorumludurlar. Hakkaniyet sorumluluğu sadece ayırt etme gücü olmayanlar için getirilmiş bir kusursuz sorumluluk hâlidir (TBK m. 59).

Doğru cevap: D seçeneği

19. Birden çok kişinin ayrı ayrı meydana getiremeyecekleri sonucu bir araya gelerek gerçekleştirmeleri ve her birinin ortaya çıkan zarardan müteselsil olarak sorumlu oldukları illiyet bağı ortak illiyettir.

Doğru cevap: A seçeneği

20. Sebepsiz zenginleşme davasını zilyetliğini kaybetmekle birlikte eşyaya malik olan kimse açamaz. Çünkü bu hâlde sebepsiz zenginleşme söz konusu değildir. Bir kimse bir şeye malikse zilyetlik kendisinde olmasa bile malik sıfatı devam ettiğinden eşyanın kendisine iadesi için açacağı dava sebepsiz zenginleşme değil, mülkiyet hakkına dayanan istihkak davasıdır.

Doğru cevap: D seçeneği

21. Aşırı yararlanmadan dolayı zarara uğrayan taraf, sözleşmenin iptalini veya edimler arasındaki açık oransızlığın giderilmesini isteyebilir (TBK m. 28/I). Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise zor durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir (TBK m. 28/II).

Doğru cevap: A seçeneği

22. İrade bozukluğu hâllerinden yanılmada yanılan kişi, kendi kusuruyla yanılmış olsa bile sözleşmeyi iptal edebilir. Yanılan, yanılmasında kusurlu ise sözleşmenin hükümsüzlüğünden doğan zararı gidermekle yükümlüdür. Ancak, diğer taraf yanılmayı biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, tazminat istenemez (TBK m. 35).

Doğru cevap: B seçeneği

23. İfa (TBK m. 131), ibra (TBK m. 132), takas (TBK m. 139), yenileme (TBK m. 133) borcu sona erdiren hâllerdir. Oysa borcun üstlenilmesinde geniş anlamda borç ilişkisinden doğan münferit bir borcun üçüncü kişiye devri söz konusu olduğundan borç sona ermemektedir. Bu hâlde sadece borçlu değişmektedir.

Doğru cevap: C seçeneği

24. Doğrudan doğruya temsilin söz konusu olduğu durumlarda, temsilcinin 3. kişilerle yapmış olduğu hukukî işlem temsil olunan ad ve hesabına yapılmaktadır. Temsilcinin yapmış olduğu hukukî işlemden doğan hak ve borçlar temsil olunana aittir. Şu hâlde M, 17 yaşındaki T'ye temsil yetkisi verebilir ve T'nin M adına ve hesabına yapmış olduğu sözleşmeler geçerli olup M'yi bağlar. Borç altına girmediği için T'nin 17 yaşında olması temsilci olmasına engel değildir. Ayırt etme gücüne varlığı temsilci olmak için yeterlidir. M, T'yi temsilci atadığına ilişkin bir belge vermiş, ancak yetkisi sona ermesine rağmen belgeyi geri almamışsa, yetkinin sona ermesinden sonra bu belgeye dayanarak 3. kişilerle yapılan sözleşmeler M'yi bağlamaz. Bu hâlde temsil olunan TBK m. 44/II gereği, sözleşmenin geçerli olmamasından dolayı üçüncü kişinin uğramış olduğu menfî zararı tazmin etmek zorundadır. M'nin T'ye verdiği temsil yetkisini geri alması durumunda bunu ilgili 3. kişilere de bildirmesi gerekir. Aksi hâlde T'nin iyiniyetli üçüncü kişilerle yaptığı sözleşme M'yi bağlar. Temsil yetkisi sona eren T'nin yapmış olduğu sözleşmeler yetkisiz temsil hükümlerine tâbi olmakla birlikte, M'nin, sözleşmeye onay vermemesi durumunda, T sözleşmenin tarafı olmaz, sözleşme kesin hükümsüz hâle gelir. M'nin temsil yetkisini geri aldığı ancak T'nin bundan haberinin olmadığı durumlarda, yetkinin sona erdiğini bilen üçüncü kişilerle yapılan sözleşme M'yi bağlamaz. Bu hâlde sözleşmenin M'yi bağlaması, hem T'nin hem de üçüncü kişilerin temsil yetkisinin sona erdiğini bilmemesi gerekir.

Doğru cevap: A seçeneği

25. S ile A arasındaki satım sözleşmesi kesin hükümsüzdür. Bir sözleşmenin geçerli olabilmesi için sözleşmenin kurulduğu anda konusunun mümkün olması gerekir (TBK m. 27). Oysa olayda satım sözleşmesinin konusu olan at, sözleşmenin kurulmasından önce öldüğünden sözleşmenin konusu imkânsızdır. Başlangıçtaki imkânsızlığın yaptırımı ise kesin hükümsüzlüktür.

Doğru cevap: B seçeneği

26. Olayda A ile B arasında karşılıklı alacaklılık borçluluk ilişkisi olduğundan takas mümkündür (TBK m. 139). Takasın şartlarının gerçekleşmesi kendiliğinden hüküm ve sonuç doğurmaz. Bunun

için takas hakkına sahip taraflardan birinin takas beyanında (defi) bulunması gerekir (TBK m. 143/I).

Doğru cevap: C seçeneği

27. Zamanaşımı süresini kesen sebebin ortadan kalkmasıyla işleyecek yeni zamanaşımı süresi o alacak için kanunda öngörülen zamanaşımı süresinin aynısıdır. Ancak üç hâlde işleyecek yeni zamanaşımı süresi on yıldır. Bunlar borcun bir senetle ikrar edilmesi, bir mahkeme ya da hakem kararına bağlanmış olmasıdır (TBK m. 156/II).

Doğru cevap: D seçeneği

28. Beyaza imza olarak adlandırılan, imzanın metnin yazılmasından önce tamamen veya kısmen boş bir kâğıda atılmış olması hâlinde sözleşme geçerlidir ve karine olarak metnin de taraflar arasındaki anlaşmaya uygun olarak doldurulduğu kabul edilir. Yazılı şekle tâbi sözleşmeye ilişkin metin ne ile yazılmış olduğunun önemi yoktur. Önemli olan sözleşmenin borç altına giren tarafça imzalanmış olmasıdır (TBK m. 14). Borçlu taraf ya da tarafların metni kendi el yazısı ile imzalamaları yeterli olup bunun mutlaka isim ve soyadı şeklinde olması gerekli değildir. Yazılı şekil şartına bağlı bir sözleşmenin değiştirilmesi yine yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlıdır (TBK m. 13).

Doğru cevap: C seçeneği

9. Aldatma da irade bozukluğu hâllerden biri olup, bir sözleşmenin kurulmasında iradesi aldatma ile sakatlanan taraf, aldatmayı öğrenmeden itibaren 1 yıl içinde sözleşmeyi iptal edebilir (TBK m. 39/I). Üçüncü kişinin aldatmasına maruz kalan kişi, aldatmaya dayanarak sözleşmeyi ancak karşı tarafın aldatmayı bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde iptal edebilir (TBK m. 36/II). Üçüncü kişinin korkutmasına maruz kalan kişi her durumda korkutmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir (TBK m. 37/II). Ancak sözleşmeyi iptal eden taraf, hakkaniyet gerektiriyorsa üçüncü kişinin korkutmasını bilmeyen veya bilmesi gerekmeyen karşı tarafın sözleşmenin iptal edilmesinden dolayı uğramış olduğu zararları tazmin etmeye mecburdur (TBK m. 37/II). Aldatma veya korkutmayla yapılmış olan bir sözleşmeye onay (icazet) verilse bile iradesi bozulan taraf, uğramış olduğu zararları isteyebilir (TBK m. 39/II). İradesi

bozulan taraf, yanılma ve aldatmanın öğrenilmesinden, korkutmada ise korkunun ortadan kalmasından itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre içinde sözleşmeyi iptal edebilir (TBK m. 39/I). Bir kimse kendi kusuruyla yanılsa bile yanılmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir. Ancak bu durumda karşı tarafın menfi zararlarını tazmin etmek zorundadır. Hatta hakkaniyet gerektiriyorsa hâkim müspet zarara dahi hükmedebilir (TBK m. 35).

Doğru cevap: C seçeneği

30. Zamanaşımının, müteselsil borçlulardan veya bölünmesi mümkün olmayan bir borcun müşterek borçlularından birine karşı kesilmesi diğerlerine karşı da kesilme sonucunu doğurur (TBK m. 155/I).

Doğru cevap: E seçeneği

III. DENEME SINAVI

1. A, 01.01.2007 tarihinde, B'ye yazdığı mektupta tarihi Çin vazosunu 30.000 TL'ye satmaya hazır olduğunu bildirmiştir. 07.01.2007 tarihinde ulaşan mektubu B aynı gün okumuş ve 10.01.2007 tarihinde cevap yazarak teklifini kabul ettiğini yine mektupla A'ya bildirmiştir. Mektup A'ya 14.01.2007 tarihinde ulaşmış ve (A) mektubu aynı tarihte okumuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) A'nın 01.01.2007 tarihinde B'ye yapmış olduğu teklif öneridir.

B) A ile B arasındaki sözleşme 14.01.2007 tarihinde kurulmuştur.

C) A ile B arasındaki sözleşme hüküm ve sonuçlarını 07.01.2007 tarihinden itibaren doğurmaya başlar.

D) B'nin icabı öğrenmesinden sonra A'nın öneriden dönmesi mümkün değildir.

E) B, 14.01.2007 tarihine kadar, A'nın önce öğrenmesi koşulu ile, kabul beyanını geri alabilir.

2. **Ön sözleşme (sözleşme yapma vaadi) ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Vaat edilen asıl sözleşmenin hangi süre içerisinde yapılacağı ön sözleşmenin içeriğinden anlaşılmalıdır.

B) Ön sözleşme ileride yapılacak asıl sözleşmenin tüm unsurlarını taşımalıdır.

C) Kanun, asıl sözleşme bakımından bir geçerlilik şekli öngörmüş olsa bile ön sözleşme herhangi bir şekle tâbi değildir.

D) Ön sözleşme ile ileride yapılması vaat edilen sözleşmenin borçlandırıcı bir işlem niteliğinde olması gerekmektedir.

E) Ön sözleşmede taraflardan her biri asıl sözleşmenin yapılmasını isteme hakkına sahiptir.

3. **Aşağıdakilerden hangisi temsil yetkisini sona erdiren nedenlerden biri değildir?**

A) Ölüm
B) Gaiplik
C) Fiil ehliyetinin yitirilmesi
D) İflas
E) Temsilcinin istifası

4. **Halefiyetle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Halefiyet hâlinde borç sona ermez, alacak, borcu ödeyen üçüncü kişiye geçer.
B) Payından fazlasını ödeyen müteselsil borçlu payını aşan kısım bakımından alacaklıya halef olur.
C) Kefil, alacaklıya yaptığı ödeme oranında alacaklıya halef olur.
D) Başkasının borcu için taşınmazını ipotek ettiren kimse taşınmazını rehinden kurtarmak için borcu ifa ederse alacaklıya halef olur.
E) Borcu ödeyen temsilci alacaklıya halef olur.

5. **Alacaklı temerrüdü bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Alacaklının temerrüdünden söz edebilmek için muaccel borcun gereği gibi ifası teklif edilmiş ve alacaklının haklı bir neden olmaksızın bunu reddetmiş olması gerekir.
B) Alacaklı borçlunun ihtarı ile temerrüde düşer.
C) Borcun konusu bir şey ise borçlu tevdi ve tevdi yerini alacaklıya bildirme ile borcundan kurtulur.
D) Niteliği gereği tevdiinin mümkün olmadığı hâllerde borçlu hâkimin izniyle şeyi sattırıp bedelini alacaklı adına tevdi ile borcundan kurtulur.
E) Yapma borçlarında alacaklının temerrüdü borçluya, sözleşmeyi feshetme ve uğradığı menfi zararı talep etme imkânı verir.

6. A, 01.01.2008 tarihinde yapmış oldukları sözleşme ile teknesini B'ye satmıştır. Sözleşmeye göre B, satım parasını peşin olarak ödeyecek, A ise tekneyi 08.01.2008 tarihinde teslim edecektir. 03.01.2008 tarihinde çıkan fırtınada tekne batmıştır.

Olaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Taraflar arasındaki sözleşme kesin hükümsüzdür, hiçbir hüküm ve sonuç doğurmaz.

B) Taraflar arasındaki sözleşme kesin hükümsüzdür, ancak B vermiş olduğu satım bedelini geri isteyemez.

C) Taraflar arasındaki sözleşme geçerlidir, ancak B vermiş olduğu satım bedelini geri isteyemez.

D) A'nın tekneyi teslim borcu sona erer, teknenin yanmasında kusuru yoksa satım bedelini iade etmez.

E) A'nın tekneyi teslim borcu sona erer, ancak B'nin ödediği satım bedelini iade etmesi gerekir.

7. **Para borçlarının ifasında temerrüde ilişkin hüküm ve sonuçlar hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Borçlunun temerrüdü için borcun muaccel olması ve alacaklının borçluya ihtar çekmesi gerekir.

B) Sözleşmede öngörülmemiş olsa dahi alacaklı temerrüt faizi isteyebilir.

C) Temerrüt faizi istenebilmesi için borçlunun kusurlu olması ve alacaklının zarara uğraması şart değildir.

D) Alacaklı, temerrüt faizine ilişkin talebini saklı tutmaksızın asıl borcun ödenmesini kabul ederse, temerrüt faizinden vazgeçmiş sayılır.

E) Alacaklı temerrüt faizi ile karşılanamayan zararlarını borçlunun kusuru bulunmasa dahi talep edebilir.

8. **Borcu sona erdiren hâllerden biri olan ibra ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) İbra borçluyu edimi yerine getirme borcundan kurtaran borçlandırıcı bir işlem niteliğindedir.

B) İbra için alacaklının alacak üzerinde tasarruf yetkisine sahip olması gerekir.

C) İbra için alacaklının ibrayı teklifi, borçlunun da bunu kabul etmesi gerekir.

D) Asıl alacağın ibrası ile fer'i alacaklar da ibra edilmiş sayılır.

E) Borç ilişkisi bir şekle tâbi olsa dahi ibranın geçerliliği herhangi bir şekle tâbi değildir.

9. **Borçlunun temerrüdü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Borçlunun temerrüde düşmesi için borcun muaccel olması ve alacaklının ihtarı gereklidir. Vade söz konusu ise ihtara gerek yoktur.

B) Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde alacaklının seçimlik haklarını kullanabilmesi için borçluya uygun süre verilmesi gerekir. Ancak borçlunun hâl ve hareketlerinden sürenin tesirsiz olacağı anlaşılıyorsa süre verilmesine gerek olmaksızın seçimlik haklar kullanılabilir.

C) Para borçlarının ifasında temerrüde düşmede borçlunun kusuru olmasa bile temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür.

D) Borçlu temerrüde düşmüş olsa bile alacaklı gecikmiş ifayı kabul zorundadır.

E) Borçlu, temerrüt esnasında borcun konusunun telef olmasında ancak kusuru bulunması hâlinde sorumludur.

10. **Aşağıdakilerden hangisi karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde borçlunun temerrüdüne bağlanan sonuçlardan biri değildir?**

A) Aynen ifa ile birlikte gecikme tazminatı isteme

B) İfadan vazgeçip müspet zararın tazminini isteme

C) Sözleşmeden dönerek menfi zararın tazminini isteme

D) İfayla birlikte, kararlaştırılmışsa ceza koşulunun istenmesi

E) İfa zamanının belli olması hâlinde süre verilmesine gerek olmaksızın seçimlik hakların kullanılabilmesi

11. Aşağıdakilerden hangisi zamanaşımını durduran sebeplerden biridir?

A) Alacaklının alacağını üçüncü kişiye devretmesi
B) Borcun borçlu tarafından kabul edilmesi
C) Borçlunun icra takibine başlamış olması
D) Alacaklının borçlu ile evlenmesi
E) Borcun üstlenilmesi

12. Müteselsil borçluluk ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacaklı, müteselsil borçluların her birinden alacağının tamamının ödenmesini isteyebilir.
B) Borçlulardan birinin ifasıyla diğer borçlular da alacaklıya karşı sorumluluktan kurtulur.
C) Borçlulardan birinin alacaklıyla yaptığı ceza koşulu ilişkin anlaşma diğer müteselsil borçluları etkilemez.
D) Borçlulardan birinin kişisel def'i ve itirazlarını alacaklıya karşı ileri sürmemesi, onun diğer müteselsil borçlulara rücu hakkını ortadan kaldırır.
E) Borçlulardan biri için kesilen zamanaşımı diğer müteselsil borçlular için de kesilmiş sayılır.

13. Alacağın devriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yazılı şekilde yapılmadıkça kesin hükümsüzdür.
B) Borçlunun rızası bulunmadıkça devir hüküm ifade etmez.
C) Borçlu asıl alacaklıya karşı sahip olduğu defi ve itirazları alacağı devralana karşı da ileri sürebilir.
D) Devirden haberi olmayan borçlunun devredene ifa etmesiyle borcu sona erer.
E) Alacağı devir vaadi şekle tâbi değildir.

14. Otomobilini satmaya karar veren A, 01.01.2007 tarihinde B ile mülkiyeti muhafaza kaydı ile satım sözleşmesi yapmıştır. Anlaşmaya göre otomobilin bedeli bir yıllık ödeme planı ile 01.01.2008 tarihinde A'ya ödenecektir.

Buna göre mülkiyeti muhafaza kaydı ile satıma ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Mülkiyeti muhafaza kaydı ile yapılan sözleşme resmî şekilde yapılmalıdır.

B) Mülkiyeti muhafaza kaydı ile yapılan sözleşme, özel sicile kaydedilmek şartıyla geçerli hâle gelebilir.

C) Mülkiyeti muhafaza kaydı ile yapılan sözleşme uyarınca satılan şeyin mülkiyeti B'ye geçer. Bu sözleşme satıcıya, sözleşmede kararlaştırılan bedelin ödenmemesi hâlinde malı geri alma hakkı verir.

D) Taşınmazların mülkiyeti muhafaza kaydı ile satışı mümkün değildir.

E) Mülkiyeti muhafaza sözleşmesi uyarınca otomobilin alıcı B'ye teslimi gerekir.

15. **Sözleşmenin yetkili bir makam ya da şahıs önünde kanunların öngördüğü usul ve şartlara uyulmak suretiyle yapılması zorunluluğu aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?**

A) Sözlü şekil B) Yazılı şekil C) İlan D) Resmî şekil E) Tescil

16. **Elektronik imza ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Elektronik imza kişinin el yazısı ile atmış olduğu imzanın hüküm ve sonuçlarını doğurur.

B) Kanunun resmî şekle tâbi tuttuğu işlemlerin elektronik imza ile yapılması mümkün değildir.

C) Rehin, kefalet gibi teminat sözleşmeleri elektronik imza ile yapılamaz.

D) Kambiyo senetlerinin elektronik imza ile yapılması mümkün değildir.

E) Bir alacağın devri sözleşmesinin elektronik imza ile yapılması mümkün değildir.

17. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ön alım (şufa) sözleşmesinin geçerli olması resmî şekilde yapılmasına bağlıdır.

B) Resmî vasiyetnamenin sulh hukuk mahkemesinde veya noterde düzenleme şeklinde ve iki tanık huzurunda yapılması gerekmektedir.

C) Noterlerce düzenleme şeklinde yapılan sözleşmelerde tüm sözleşme metni noter tarafından hazırlanır ve taraflarca imzalanır.

D) Taşınmaz satış vaadi sözleşmesini hem noterler hem de tapu memuru yapmaya yetkilidir.

E) Alacağın devri sözleşmesinin geçerliliği yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır.

18. Aldatma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bir taraf, sözleşme yapma hususunda aldatılmış, yani karşı tarafın davranışı ile hataya düşürülmüş olmalıdır.

B) Tarafı hataya düşüren davranış kasten yapılmalıdır.

C) Aldatma ile iradesi bozulan kişi aldatmayı öğrenmeden itibaren 1 yıl içinde sözleşmeyi iptal edebilir.

D) Üçüncü kişinin aldatmasına dayanarak sözleşmenin iptal edilebilmesi için karşı tarafın aldatmayı bilmesi gerekmez.

E) Aldatma ile iradesi sakatlanan taraf, sözleşmeyi iptal etmese bile aldatma yüzünden uğramış olduğu zararların tazminini isteyebilir.

19. Acil ameliyat olması gereken A, aile yadigârı altın köstekli saati satmak istemektedir. A'nın içinde bulunduğu durumu bilen B gerçek değeri 10.000 TL olan saate 4.000 TL teklif etmiş A da bunu kabul etmiştir.

A aşağıdaki hangi nedenle B ile yapmış olduğu sözleşmeyi sona erdirebilir?

A) Aşırı yararlanma B) Yanılma C) Aldatma

D) Korkutma E) Muvazaa

20. A, satım sözleşmesi yaptığı B'den 5.000 TL alacaklıdır. A bu alacağını kira borcu bulunan C'ye devretmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) A ve C arasındaki devir sözleşmesi yazılı olarak yapılmak zorundadır.

B) A iflas hâlindeyse tasarruf yetkisinin bulunmadığı alacağını devredemez.

C) Alacağın devri sözleşmesi tasarruf işlemi niteliğindedir.

D) B, satım sözleşmesinin geçersizliğinden doğan savunmaları C'ye karşı da ileri sürebilir.

E) B'nin ödemeden aczi hâlinde alacağını tahsil edemeyen C, alacağını A'dan talep edemez.

21. **Aşağıdakilerden hangisi kusursuz sorumluluk hâllerinden biri değildir?**

A) Vesayet makamlarının sorumluluğu

B) Karayolları Trafik Kanunu'na göre araç işletenin sorumluluğu

C) Ev başkanının sorumluluğu

D) Adam çalıştıranın sorumluluğu

E) Hayvan idare edenin sorumluluğu

22. Ekonomik sıkıntı içerisindeki S, elindeki değerli tabloları satmaya başlamıştır. A'nın yakın dostu T, yine A'nın isteği üzerine onun adını açıklamaksızın S'ye ait (X) isimli tabloyu satın almıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) S ve T arasında eksik üçüncü kişi lehine sözleşme vardır.

B) T, yetkisiz temsilci olduğundan S ve A arasındaki sözleşmenin geçerliliği A'nın onayına bağlıdır.

C) S ve T arasındaki satım sözleşmesinin tarafı doğrudan A olur.

D) T, S ile yapılan sözleşmeden doğan hakları A'ya devretme borcu altındadır.

E) Sözleşmenin kurulmasıyla haklar ve borçlar A'ya ait olduğundan, satım sözleşmesinin geçerli olabilmesi için T'nin ayırt etme gücünün bulunması yeterlidir.

23. Hukukî işlemlerin şekliyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kanunda aksine hüküm yoksa hukukî işlemlerin geçerliliği şekle bağlı değildir.

B) Bir sözleşmenin geçerliliği için aranan yazılı şekil şartının yerine gelmesi için borç altına girenlerin imzası yeterlidir.

C) Elektronik imza, kişinin el yazısı ile atmış olduğu imzanın hüküm ve sonuçlarını doğurur.

D) Geçerliliği kanunen şekle bağlı sözleşmelerde yapılacak değişikliklerin geçerli olması aynı şekilde yapılmalarına bağlıdır.

E) Taraflar anlaşarak, kanunda öngörülen şekil şartlarını kaldırabilir.

24. S, 1.1.2011 tarihinde A ile arabasının 50.000 TL'ye satımı konusunda anlaşmıştır. Taraflar arasındaki sözleşmeye göre hem paranın ödenmesi hem de arabanın teslimi 1.2.2011 tarihinde gerçekleşecektir. Ancak S, 1.15.2011 tarihinde A'nın ekonomik durumunun çok kötü olduğunu ve hakkında daha önceden alınmış bir aciz vesikası olduğunu öğrenir.

Olayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) S, 1.2.2011 tarihinde teminat gösterilinceye kadar arabayı teslim etmekten kaçınabileceği gibi uygun süre içinde A'nın teminat göstermemesi hâlinde sözleşmeden de dönebilir.

B) A'nın aciz hâlinde olsa bile S arabayı teslim etmekten kaçınamaz.

C) A'nın aciz hâlinde olması satım sözleşmesini kendiliğinden hükümsüz kılar.

D) S, yanılma hükümlerine dayanarak sözleşmeden dönebilir.

E) Hakkında borç ödemeden aciz belgesi olan bir kimsenin kendini borç altına sokan işlemleri yapması mümkün değildir.

25. Haksız fiille ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Haksız fiilin unsurları; hukuka aykırı fiil, zarar, illiyet bağı ve kusurdur.

B) Haksız fiilde failin sorumluluğu için kusurlu olması yeterlidir, kusurunun derecesi önemli değildir.

C) Ahlâka aykırı bir fiille başkasına zarar verilmesi hâlinde zarar veren kişinin kasıtlı hareket etmesi gerekir.

D) Ayırt etme gücü olmayanlar başkalarına verdikleri zarardan hiçbir şekilde sorumlu değildirler.

E) Bir zararın meydana gelmesinde bir kimsenin kusuru olmasa da kanunun öngördüğü hâllerde sorumluluk söz konusu olabilir.

26. İradeyi bozukluğu hâllerinden olan yanılma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yanılmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilmek için yanılmanın esaslı olması gerekir.

B) Bir sözleşme yanılmaya dayanarak yanılmanın öğrenilmesinden itibaren 1 yıl içinde iptal edilebilir. Bir yıllık süre hak düşürücü süredir.

C) Saikte yanılmaya dayanarak sözleşme iptal edilemez.

D) Adi hesap yanlışlığı, sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Bunlar düzeltilir.

E) Kendi kusuruyla yanılan kişi, sözleşmenin iptal edilmesinden dolayı karşı tarafın menfi zararlarını tazmin etmek zorundadır.

27. Aşağıdakilerden hangisi zamanaşımını kesen sebeplerden biri değildir?

A) Borçlunun borcunu ikrar etmesi

B) Borçlunun borcu için teminat göstermesi

C) Alacaklının dava açması

D) Borçlunun kısmi ödeme yapması

E) Alacaklının borçlunun hizmetinde çalışması

28. Takas ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacaklardan biri tartışmalı olsa bile takas mümkündür.

B) Zamanaşımına uğramış bir alacak için kural olarak takas mümkün değildir. Ancak zamanaşımına uğramış bir alacak, takasın ileri sürülebileceği zamanda zamanaşımına uğramış değilse takas mümkündür.

C) Borçlunun iflası hâlinde alacaklılar, muaccel olmasa bile alacaklarını müflisin kendilerinde olan alacağı ile takas edebilirler.

D) Borçlu, takas hakkından feragat edebilir.

E) Nafaka ve iş ücreti gibi borçlunun ve ailesinin borçlunun ailesinin geçimi için zorunlu olup fiilin alacaklının eline verilmesi gereken eden alacaklar için takas mümkün değildir.

29. İfa yeri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Sözleşmede kararlaştırılan yerde gereği gibi yapılan ifa teklifini alacaklı kabul etmezse temerrüde düşer.

B) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa para borcu götürülecek borçlardan olup ödeme alacaklının ifa zamanındaki yerleşim yerinde yapılır.

C) Borcun konusunun parça borcu olduğu durumlarda ifa yeri sözleşmenin kurulduğu anda borcun konusunun bulunduğu yerdir.

D) Para borcu ve parça borcu dışındaki her borç, doğumu zamanında borçlunun yerleşim yerinde ödenir.

E) İfa yeri kanunda düzenlenmiş olup tarafların aksini kararlaştırmaları mümkün değildir.

30. Aşağıdakilerden hangisi sözleşmenin kesin hükümsüz olması sonucunu doğurmaz?

A) Sözleşmenin konusunun imkânsız olması

B) Taraflardan birinin iradesinin yanılma, aldatma, korkutma ile bozulması

C) Sözleşmenin kanunda öngörülen şekilde yapılmaması

D) Sözleşmenin emredici kurallara aykırı olması

E) Sözleşmenin konusunun kişilik haklarına aykırı olması

III. DENEME SINAVININ ÇÖZÜMLERİ

1. A ile B arasındaki sözleşme hüküm ve sonuçlarını 07.01.2007 tarihinden itibaren değil, kabul beyanını gönderme tarihi olan 10.01.2007 tarihinden itibaren doğuracaktır. Türk Borçlar Kanunu m. 11'de, hazır olmayanlar arasında icra olunan sözleşmelerin, kabul haberinin gönderildiği andan itibaren hüküm ve sonuç doğuracağı düzenlenmiştir. Ancak bu tarihte B'nin A'ya yöneltilmiş bir irade beyanı söz konusu olmaktadır.

Doğru cevap: C seçeneği

2. Asıl sözleşmenin geçerliliği şekle tâbi ise, ön sözleşmenin geçerliliği de bu şekle uygun yapılmasına bağlıdır (TBK m. 29/II). Aksi halde ön sözleşme şekle aykırılıktan dolayı kesin hükümsüz olur.

Doğru cevap: C seçeneği

3. Ölüm, gaiplik, fiil ehliyetinin kaybı ve iflas hâllerinde temsil yetkisi kendiliğinden sona ermektedir (TBK m. 43). Temsilde temsilcinin istifası söz konusu değildir. Temsil yetkisi, temsil olunanın tarafı irade beyanıyla verildiğinden, temsilcinin bunu kabul etmemesi ancak kendisine verilen yetkiyi kullanmama şeklinde olur.

Doğru cevap: E seçeneği

4. Temsil, bir kimsenin başka bir kimse ad ve hesabına hukukî işlem yapmasıdır. Temsilcinin temsil olunan ad ve hesabına borcu ödemesi hâlinde ona halef olması söz konusu olmaz. Çünkü temsilci doğrudan doğruya temsil olunan ad ve hesabına hareket etmekte olup, borcun ödenmesi temsil olunan ad ve hesabına hüküm ve sonuç doğurur.

Doğru cevap: E seçeneği

5. Borçlunun temerrüdü ile alacaklının temerrüdü koşulları birbirinden farklıdır. Alacaklının temerrüde düşmesi için ihtara gerek yoktur. Burada borçlunun usulüne uygun olarak (yer, zaman, miktar ve nitelik) yapmış olduğu ifa teklifini alacaklının haklı bir sebep olmaksızın kabul etmemesi temerrüde düşmesi için yeterlidir (TBK m. 106).

Doğru cevap: B seçeneği

6. A ile B arasındaki sözleşmenin kurulmasından sonra sözleşme konusu teknenin yanması A'nın borcunu sona erdirir (TBK m. 136/I). Ancak A'nın sözleşme uyarınca kendisine ödenen satım bedelini B'ye iade etmesi gerekir (TBK m. 136/II).

Doğru cevap: E seçeneği

7. Alacaklının temerrüt faizi ile karşılanamayan zararlarını (aşkın zarar) isteyebilmesi için borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olması gerekir (TBK m. 122). Bu konuda kanun borçlu açısından kusur karinesi getirmiştir. Buna göre borçlu temerrüde düşmede kusurlu olmadığını ispatlayamazsa alacaklının aşkın zararını tazmin etmek zorundadır.

Doğru cevap: E seçeneği

8. İbra, alacaklının borçluyla anlaşarak alacağından vazgeçmesidir. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile açıkça borcu sona erdiren hâller arasında düzenlenmiştir. İbra borcu sona erdiren nedenlerden biridir. İbra tasarruf işlemi niteliğinde olduğundan sözleşmenin kurulmasıyla borç sona ermektedir. Borcu doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç, tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesiyle tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir (TBK m. 132).

Doğru cevap: A seçeneği

9. Borçlunun temerrüde düşmede kusurunun olması hâlinde beklenmedik hâl sebebiyle doğacak zarardan dahi borçlu sorumludur (TBK m. 119). Bu durumda borçlu, temerrüde düşmede kusurlu olmadığını veya borç zamanında ifa edilse bile zararın meydana geleceğini ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir.

Doğru cevap: E seçeneği

10. TBK m. 123 uyarınca tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüde düşmesi hâlinde kural olarak borçluya uygun süre verilmesi gerektiği düzenlenmiştir. TBK m. 124'de ise süre verilmesine gerek olmayan hâller sayılmıştır. Bu hâller: 1) Borçlunun içinde bulunduğu durumdan süre verilmesinin etkisiz olacağı anlaşılıyorsa. 2) Borçlunun temerrüdü sonucunda borcun ifa-

sı alacaklı için yararsız kalmışsa. 3) Borcun ifasının, belirli bir zamanda veya belirli bir süre içinde gerçekleşmemesi üzerine, ifanın artık kabul edilmeyeceği sözleşmeden anlaşılıyorsa.

Doğru cevap: E seçeneği

11. Zamanaşımını durduran sebepler Türk Borçlar Kanunu m. 153'de sayılmıştır. Evlilik de zamanaşımını durduran sebeplerden biridir. Zamanaşımını durduran sebepler şunlardır; 1) Velayet süresince, çocukların ana ve babalarından olan alacakları için. 2) Vesayet süresince, vesayet altında bulunanların vasiden veya vesayet işlemleri sebebiyle Devletten olan alacakları için. 3) Evlilik devam ettiği sürece, eşlerin diğerinden olan alacakları için. 4) Hizmet ilişkisi süresince, ev hizmetlilerinin onları çalıştıranlardan olan alacakları için. 5) Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip olduğu sürece. 6) Alacağı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânının bulunmadığı sürece. 7) Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesinde, birleşmenin ileride geçmişe etkili olarak ortadan kalkması durumunda, bu durumun ortaya çıkmasına kadar geçecek sürece.

Doğru cevap: D seçeneği

12. Müteselsil borç ilişkisinde müteselsil borçlular, ortak savunmaları alacaklıya karşı ileri sürmek zorundadır. Aksi hâlde diğer borçlulara karşı rücu hakkı sona erer (TBK m. 164/II). Ancak müteselsil borçlulardan birinin, alacaklıya karşı sahip olduğu kişisel defi ve itirazlarını ileri sürme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bunlar ileri sürülmese bile diğer borçlulara rücu edilebilir.

Doğru cevap: D seçeneği

13. Alacağın devrinin geçerli olması yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır; yazılı şekilde yapılmayan devir işlemi kesin hükümsüzdür (TBK m. 184/I). Borçlu alacağı devredene karşı sahip olduğu defi ve itirazları devralana karşı da ileri sürebilir. Devirden haberi olmayan borçlunun devredene ifa etmesiyle borcu sona erer. Alacağı devir vaadi şekle tâbi değildir (TBK m. 184/II). Alacağın devrinin geçerliliği için borçlunun rızasına gerek yoktur (TBK m. 183/I).

Doğru cevap: B seçeneği

14. Mülkiyeti muhafaza şartıyla satım sözleşmesinin geçerliliği resmî şekilde yapılmasına ve devralanın yerleşim yeri noterliğinde özel siciline kaydedilmesine bağlıdır. Bu sözleşme ile satım konusu malın mülkiyeti alıcıya geçmez, satıcıda kalır. Mülkiyetin alıcıya geçirilmesi bedelin ödenmesi geciktirici şartına bağlanmıştır.

Doğru cevap: C seçeneği

15. Sözleşmenin yetkili bir makam ya da şahıs önünde kanunların öngördüğü usul ve şartlara uyulmak suretiyle yapılması zorunluluğu resmî şekil olarak ifade edilir.

Doğru cevap: D seçeneği

16. Alacağın devrinin elektronik imza ile yapılmasına bir engel bulunmamaktadır. TBK m. 15 hükmü, imzanın, borç altına girenin el yazısıyla atılması gerektiğini düzenlemekle birlikte, hükmün devamında, güvenli elektronik imza da, el yazısıyla atılmış imzanın bütün hukukî sonuçlarını doğuracağı düzenlenmiştir.

Doğru cevap: E seçeneği

17. Ön alım (şufa) sözleşmesinin geçerliliği için adi yazılı şekil yeterlidir (TBK m. 237/III).

Doğru cevap: A seçeneği

18. Üçüncü kişinin aldatmasına dayanarak sözleşmenin iptal edilebilmesi için karşı tarafın aldatmayı bilmesi veya bilecek durumda olması gerekir (TBK m. 36/II). Aksi hâlde aldatmaya dayanarak sözleşmenin iptali mümkün değildir.

Doğru cevap: D seçeneği

19. A, aşırı yararlanmaya dayanarak B ile yapmış olduğu sözleşmeyi iptal edebilir veya edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir. Aşırı yararlanma, bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği hâllerde söz konusu olur. Bu hâlde zarar gören, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirerek ediminin geri verilmesini ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransız-

lığın giderilmesini isteyebilir (TBK m. 28/I). Unsurları: 1) edimler arasında açık bir oransızlık olacak. 2) Karşılıklı edimler arasındaki açık oransızlık, zarar görenin zor durumda olmasını, işi hafife almasını veya tecrübesizliğini karşı tarafın istismar etmesi ile meydana getirilmiş olmalıdır. Olayda da B, A'nın zor durumundan yararlanarak 10.000 TL'lik saati 4.000 TL'ye almış ve aşırı yararlanmanın oluşturmuş. A, gabine dayanarak kurulduğu andan itibaren bir yıllık hak düşürücü süre içinde satım sözleşmesini iptal edebilir. Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir (TBK m. 28/II).

Doğru cevap: A seçeneği

20. Alacağın devrinin geçerli olması adi yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır (TBK m. 184/I). A'nın iflas hâlinde olması, malvarlığı üzerinde tasarruf yetkisini kaldırdığından bu alacağını başkasına devredemez. Alacağın devri sözleşmesi tasarruf işlemi niteliğindedir. Bu sözleşme ile alacak, devredenin malvarlığından çıkarak, devralanın malvarlığına girmektedir. Alacak devredilmiş olsa bile B, satım sözleşmesinden doğan savunmaları alacağı devralan C'ye karşı da ileri sürebilir. TBK m. 188'e göre, borçlu, devri öğrendiği sırada devredene karşı sahip olduğu savunmaları, devralana karşı da ileri sürebilir. B'nin ödemeden aczi hâlinde alacağı tahsil edemeyen C, alacağını A'dan talep edebilir. Olayda alacak, bir edim karşılığında C'ye devredilmiştir. Bu hâlde alacağı devreden A, devir sırasında alacağın varlığını ve borçlunun ödeme gücüne sahip olduğunu garanti etmiş olur (TBK m. 191/I). Bundan dolayı B'nin borcunu ödemeden aczi hâlinde C, A'ya başvurabilir.

Doğru cevap: E seçeneği

21. Kusursuz sorumluluk hâlleri kanunda tek tek sayılmıştır. Vesayet makamlarının sorumluluğu kusursuz sorumluluk hâllerinden biri değildir. Oysa araç işletenin sorumluluğu, ev başkanının sorumluluğu, adam çalıştıranın edenin sorumluluğu ile hayvan idare edenin sorumluluğu kusursuz sorumluluk hâllerindendir.

Doğru cevap: A seçeneği

22. A ile T arasında dolaylı temsil ilişkisi söz konusudur. T, bu sözleşmeyi kendi adına, ancak A hesabına yapmaktadır. Sözleşme yapıldığında haklar ve borçlar T adına doğmaktadır. Ancak T, elde ettiklerini A'ya devretmek borcu altındadır.

Doğru cevap: D seçeneği

23. Bazı hukukî işlemlerin geçerliliği için kanunda öngörülen şekil şartı, emredici nitelikte olup, tarafların anlaşarak bunu kaldırması mümkün değildir. TBK m. 12/II'ye göre, kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz. Ancak taraflar kanunda öngörülmüş olan şekil şartını aralarında anlaşarak ağırlaştırabilirler.

Doğru cevap: E seçeneği

24. TBK m. 98'e göre, karşılıklı borç yükleyen bir sözleşmede, taraflardan birinin borcunu ifada güçsüzlüğe düşmesi ve özellikle iflas etmesi ya da hakkındaki haciz işleminin sonuçsuz kalması sebebiyle diğer tarafın hakkı tehlikeye düşerse bu taraf, karşı edimin ifası güvence altına alınıncaya kadar kendi ediminin ifasından kaçınabilir. Hakkı tehlikeye düşen taraf, ayrıca uygun bir sürede istediği güvence verilmezse sözleşmeden dönebilir.

Doğru cevap: A seçeneği

25. Haksız fiilin unsurları; hukuka aykırı fiil, zarar, illiyet bağı ve kusurdur. Haksız fiilde failin sorumluluğu için kusurlu olması yeterlidir, kusurunun derecesi önemli değildir. TBK m. 49/II'de düzenlenmiş olan ahlâka aykırı bir fiille başkasına zarar verilmesi hâlinde, zarar verenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için kasıtlı hareket etmesi gerekir. Kusur sorumluluğu dışında özel olarak düzenlenmiş kusursuz sorumluluk halleri mevcuttur. Örneğin, Karayolları Trafik Kanununa göre sorumluluk (KTK m. 85), adam çalıştıranın sorumluluğu (TBK m. 66), yapı malikinin sorumluluğu (TBK m. 69) gibi. Ancak ayırt etme gücü olmayanlar kural olarak haksız fiillerinden sorumlu değildir. Ancak bu onların başkalarına verdikleri zarardan hiçbir zaman sorumlu olmayacağı anlamına gelmez. TBK m. 65'de "hakkaniyet sorumluluğu" başlığı altında ayrı bir kusursuz sorumluluk hâli düzenlenmiştir. Bu hükme göre,

hakkaniyet gerektiriyorsa; hâkim, ayırt etme gücü bulunmayan kişinin verdiği zararın, tamamen veya kısmen giderilmesine karar verir.

Doğru cevap: D seçeneği

26. Yanılmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilmek için yanılmanın esaslı olması gerekir (TBK m. 30). Yanılan kişi, yanıldığını öğrenmeden itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre içinde iptal hakkını kullanması gerekir (TBK m. 39/I). Basit (adi) hesap yanlışlığı sözleşmenin geçerliliğini etkilemeyip, bunlar düzeltilir (TBK m. 31/son). Kendi kusuruyla yanılan kişi, sözleşmenin iptal edilmesinden dolayı karşı tarafın menfi zararlarını tazmin etmek zorundadır (TBK m. 35/I). Saikte yanılmaya dayanarak da sözleşmenin iptali mümkündür. Saikte yanılma, bir kimseyi sözleşme yapmaya iten sebeplerde yanılmasıdır. Şartları: 1) Bir taraf sözleşme yapma arzusunun oluşmasına etki yapan bir hususta yanılmış olmalıdır. 2) Yanılanın husus, yanılan bakımından sözleşmeyi onsuz yapmayacağı bir husus olmalıdır. 3) İş hayatının dürüstlük kuralları, yanılanın hususun sözleşmenin geçerliliğini etkilemesini haklı göstermelidir.

Doğru cevap: C seçeneği

27. Borçlunun borcunu ikrar etmesi, borcu için teminat göstermesi, borcunun bir kısmını ödemesi ve alacaklının dava açması zamanaşımını kesen sebeplerdendir (TBK m. 154). Oysa alacaklının borçlunun hizmetinde çalışması zamanaşımını durduran bir sebeptir (TBK m. 153/b. 4).

Doğru cevap: E seçeneği

28. Takas hakkından önceden feragat mümkündür. TBK m. 145'de, borçlunun, takas hakkından önceden feragat edebileceği açıkça düzenlenmiştir.

Doğru cevap: D seçeneği

29. Türk Borçlar Kanunu'nun 89. maddesinde ifa yerini düzenleyen hüküm, yedek hukuk kuralı niteliğinde olup taraflar isterlerse aralarındaki sözleşmede ifa yerine kararlaştırabilirler. Tarafların ifa yerine kararlaştırmaması hâlinde tamamlayıcı yedek hukuk kuralı niteliğindeki bu hükümler uygulanır.

Doğru cevap: E seçeneği

30. Yanılma, aldatma ve korkutma iradeyi sakatlayan hâller olup bunların varlığı sözleşmeyi kendiliğinden hükümsüz kılmaz. Bu hâllerde kanun iradesi sakatlanan kişiye sözleşmeyi iptal etme hakkını tanımıştır. Buna göre iradesi sakatlanan kişi kanunun öngördüğü şartlarda sözleşmeyi iptal edebilir. TBK m. 39/I'e göre, yanılma veya aldatma sebebiyle ya da korkutulma sonucunda sözleşme yapan taraf, yanılma veya aldatmayı öğrendiği ya da korkutmanın etkisinin ortadan kalktığı andan başlayarak bir yıl içinde sözleşme ile bağlı olmadığını bildirmez veya verdiği şeyi geri istemezse, sözleşmeyi onamış sayılır. Sözleşmenin konusunun imkânsız olması, kanunda öngörülen şekilde yapılmaması, emredici kurallara aykırı olması ve konusunun kişilik haklarına aykırı olmasının yaptırımı kesin hükümsüzlüktür (TBK m. 27).

Doğru cevap: B seçeneği

IV. DENEME SINAVI

1. A, B'ye 50.000 TL borçludur. A, B'ye olan borcunun C tarafından ödenmesi konusunda C ile anlaşırlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) B, C'nin yapacağı ifayı kabul etmek zorundadır, aksi hâlde alacaklı temerrüdüne düşer.

B) B 50.000 TL'yi hem A'dan hem de C'den talep edebilir.

C) B, C'nin yapacağı ödemeyi kabul etmek zorunda değildir.

D) C, B'ye olan borcu için A'ya kefil olmuştur.

E) A ile C arasında üçüncü kişi yararına bir sözleşme bulunmaktadır.

2. **Aşağıdakilerden hangisi borcu sona erdiren sebeplerden biri değildir?**

A) İbra B) Yenileme C) Temerrüt D) İmkânsızlık E) İfa

3. **Para borçlarında ifasında temerrüde düşmede alacaklının temerrüt faizi ile karşılanamayan zararı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Müspet zarar B) Menfi zarar C) Aşkın zarar
D) Haksız fiil zararı E) Ceza koşulu

4. **Bir sözleşmenin konusunun kanuna, ahlâka, emredici hükümlere aykırı veya konusunun imkânsız olmasının yaptırımı nedir?**

A) Yokluk

B) Kesin Hükümsüzlük

C) İptal Edilebilirlik

D) Noksanlık

E) Takdiri Butlan

5. **Aşırı yararlanma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Aşırı yararlanma, tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde söz konusu olur.

B) Aşırı yararlanma, tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde edimler arasında açık bir oransızlık olması hâlinde söz konusu olabilir.

C) Aşırı yararlanmadan söz edebilmek için edimler arasındaki açık oransızlık zarara uğrayanın zor durumda olmasından, işi hafife almasından veya tecrübesizliğinden kaynaklanmalıdır.

D) Karşı tarafın zarar gören kişinin zor durumundan yararlanma kastı aranmaz. Sözleşmeyi iptal etmek için zarara uğrayanın zor durumda olması, işi hafife alması ve tecrübesizliği yeterlidir.

E) Zarara uğrayan kişi gabine dayanarak sözleşmenin iptalini veya edimler arasındaki oransızlığın giderilmesi isteyebilir.

6. **Aşağıdakilerden hangisi takasın şartlarından biri değildir?**

A) Tarafların karşılıklı alacaklarının bulunması

B) Tarafların alacaklarının aynı cinsten olması

C) Takas beyanında bulunulmuş olması

D) Tarafların karşılıklı alacaklarının muaccel olması

E) Takasın sözleşmede öngörülmüş olması

7. **Aşağıdaki sözleşme tiplerinden hangisinin resmî şekilde yapılması zorunludur?**

A) Ön alım sözleşmesi

B) Miras paylaşma sözleşmesi

C) Geri alım sözleşmesi

D) Taşınmaz kira sözleşmesi

E) Kefalet sözleşmesi

8. **Bir sözleşmenin geçerlilik şekline tâbi olması bakımından aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kanunun emrettiği şekilde yapılmayan sözleşmeler geçersizdir.

B) Sözleşmenin tarafları kanunun belli bir şekle uyulmasına ilişkin kuralını anlaşarak etkisiz kılamaz.

C) Sözleşmenin şekil noksanlığı sebebiyle geçerli olmadığını hâkim kendiliğinden dikkate almak zorundadır.

D) Sözleşmeden doğan borç şekle aykırılık bilindiği hâlde ifa edilirse verilen şey bağışlama sayılır.

E) Kanunen şekle tâbi olmayan bir sözleşme taraf iradeleriyle geçerlilik şekline tâbi kılınamaz.

9. **Sebepsiz zenginleşme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Borçlu olmadığı şeyi rızasıyla veren kimse, hataen kendisini borçlu zannederek verdiğini ispat etmedikçe, verdiğini geri isteyemez.

B) Zamanaşımına uğramış bir borcu ifa eden veya ahlâki bir vazifeyi ifa için verilen sebepsiz zenginleşmeyle geri alınabilir.

C) Kanuna ya da ahlâka aykırı amaçla verilen şeyler geri istenemez.

D) Kanuna ya da ahlâka aykırı amaçla verilen şeyler geri istenemese de açılan davada hâkim bunların devlete verilmesine karar verebilir.

E) Sebepsiz zenginleşme davası, sebepsiz zenginleşmeyi öğrenmeden itibaren iki yıl ve her hâlde zenginleşmenin gerçekleşmesinden itibaren on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

10. Kanunî geçerlilik şekli ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yazılı şekle tâbi sözleşmeye ilişkin metin, el yazısıyla yazılmış olabileceği gibi daktilo edilmiş veya basılmış bir metin de olabilir.

B) Yazılı şekle tâbi sözleşmenin sadece borç altına giren tarafça imzalanmış olması gerekli ve yeterlidir.

C) İmzanın metnin yazılmasından önce tamamen veya kısmen boş bir kâğıda atılmış olması hâlinde sözleşme kesin hükümsüzdür.

D) Borçlu taraf ya da tarafların metni kendi el yazısı ile imzalamaları yeterli olup, bunun mutlaka isim ve soyadı şeklinde olması gerekli değildir.

E) Yazılı şekil şartına bağlı bir sözleşmenin değiştirilmesi yine yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlıdır.

11. Bir sözleşmede her iki tarafın iradeleri ile irade açıklamaları arasında, tarafların bilerek ve isteyerek meydana getirdikleri uygunsuzluğa (sakatlığa) ne ad verilir?

A) İrade fesadı B) Muvazaa C) Zihni kayıt
D) Latife beyanı E) Kanuna karşı hile

12. Yeni bir plazma TV satın alan A, eski televizyonunu yakın dostu B'ye bağışlamayı düşünmektedir. Ancak, eşinin kesinlikle istemeyeceğini düşünen A televizyonu arkadaşı B'ye satmış gibi göstermiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Sadece satım sözleşmesi geçerlidir.

B) Satım sözleşmesi muvazaa nedeniyle kesin hükümsüzdür; bağışlama sözleşmesi geçerlidir.

C) Satım sözleşmesi, muvazaa nedeniyle kesin hükümsüz; bağışlama ise şekle aykırı olduğu için geçersizdir.

D) Her iki sözleşme de geçerlidir.

E) Taraflar arasında hiçbir sözleşme ilişkisi kurulmamıştır.

13. Üniversite öğrencisi A, B'ye ait evi kiralamak istemiş, ancak B bunu kabul etmemiştir. Öğrencilere sahip çıkılması gerektiğini düşünen mahallenin kabadayısı C "Evini A'ya kiralamazsan sen de kendine taşınacak yeni bir mahalle bul" diyerek ev sahibi B'yi korkutmuş ve A ile kira sözleşmesi yapmaya zorlamıştır.

Üçüncü kişinin korkutmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Üçüncü kişinin korkutması sözleşmeyi kesin olarak hükümsüz kılar.

B) B'nin korkutmadan dolayı sözleşmeyi iptal edebilmesi için A'nın da korkutmayı bilmesi gerekir.

C) B'nin korkutmadan dolayı sözleşmeyi iptal edebilmesi için sözleşmenin kurulmasından itibaren 1 yıllık süre içerisinde bu hakkını kullanmış olması gerekir.

D) A, C'nin yapmış olduğu korkutmayı bilmese dahi korkutulan B, sözleşmeyi iptal hakkına sahiptir.

E) A ile B arasındaki sözleşme baştan itibaren geçerlidir.

14. **A'nın B'ye olan kumar borcu için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) B'nin A'dan talep ve dava edilebilir bir alacak hakkı bulunmamaktadır.

B) Hâkim kumar borcunu kendiliğinden dikkate alamaz.

C) B, alacağını ancak bir belge ile ispat edebilirse dava açabilir.

D) A, kumar borcunu ödediğinde geçerli bir ifa teşkil eder; verdiğini geri isteyemez.

E) A ödemeyi yaptığında hata hükümlerine dayanarak verdiğini geri isteyebilir.

15. **Aldatılan bir kimsenin, sözleşmeyi iptal etmesi için öngörülen 1 yıllık sürenin dolmasından sonra, bu sözleşme gereği yerine getirmekle yükümlü olduğu edimin ifasından kaçınmasına ne ad verilir?**

A) Ödemezlik def'i B) Tartışma def'i C) Daimi def'i

D) Zamanaşımı def'i E) Geçici def'i

16. Aşağıdakilerden hangisinin ödenmesinde borçlunun kusuru ve alacaklının zararı aranmaz?

A) Munzam zarar
B) Temerrüt faizi
C) Menfi zarar
D) Müspet zarar
E) Gecikme tazminatı

17. Koşula (şarta) bağlı sözleşmeler bakımından aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Geciktirici koşula bağlı sözleşme hükümlerini koşulun gerçekleşmesiyle doğurur.
B) Bozucu koşula bağlı sözleşmede koşulun gerçekleşmesi sözleşmeyi iptal hakkı verir.
C) Taraflardan biri koşulun gerçekleşmesini engellerse koşul gerçekleşmiş sayılır.
D) İmkânsız koşula bağlı sözleşme kesin hükümsüzdür.
E) Taşınmaz satımı sözleşmesi geciktirici koşula bağlanamaz.

18. Yenileme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Yenileme için taraflardan birinin tek taraflı irade beyanı yeterlidir.
B) Yenileme ile borçlu tarafın değiştiği durumlarda alacaklı önceki borçluya karşı sahip olduğu itiraz ve defileri yeni borçluya da ileri sürebilir.
C) Yenileme ile borç sona ermez; sadece borcun tarafı değişir.
D) Bir borç ilişkisinde borçlunun alacaklıya kambiyo senedi vermesi yenilemedir.
E) Yenilemede yeni alacak için yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar.

19. Hukukî işlemlerde şekil zorunluluğunun sadece belli hukukî işlemler bakımından kabul edilmesine ve kural olarak hukukî işlemlerin herhangi bir şekle tâbi olmamasına ne ad verilir?

A) Kanunî şekil B) İradi şekil C) Sözlü şekil
D) Şekil serbestîsi E) İspat şekli

20. TBK m. 184/I. fıkrasına göre, alacağın devri sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmış olması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Yazılı şekilde yapılmayan devir sözleşmesi yoktur.
B) Yazılı şekilde yapılmayan devir sözleşmesi kesin hükümsüzdür.
C) Yazılı şekilde yapılmayan devir sözleşmesi askıda hükümsüzdür.
D) Yazılı şekilde yapılmayan devir sözleşmesi noksandır.
E) Yazılı şekilde yapılmayan devir sözleşmesi her iki tarafı da bağlar.

21. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Türk Borçlar Kanunu, Türk Medeni Kanunu'nun tamamlayıcısı niteliğindedir.
B) Türk Medeni Kanun'unda yer alan bir uyuşmazlıkta açıkça Türk Borçlar Kanunu'na bir yollama varsa su uyuşmazlığı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır
C) Türk Medeni Kanunda yer alan, ancak Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen kavramlara yer veren ilişkilerde sadece Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri doğrudan doğruya uygulanabilir
D) Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan hükmün Türk Medeni Kanunu'na uygulanabilmesi için, bu hükmün Türk Medeni Kanunu'nun bünyesine ve niteliğine aykırı düşmemelidir
E) Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'nun genel nitelikteki hükümleri uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır.

22. Alacaklı temerrüdünün sonuçları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacaklı temerrüdü borçlunun temerrüde düşmesine engel olur.

B) Borçlu borcun konusu şeyi tevdi ederek borcundan kurtulabilir.

C) Alacaklı temerrüdü borcu sona erdirir.

D) Tevdi masrafları alacaklıya aittir.

E) Tevdi edilecek yeri ifa yerindeki hâkim belirler; fakat ticarî eşya hâkim kararı olmaksızın dahi tevdi edilebilir.

23. Sözleşmelerde şekil ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kanunda açıkça hüküm olmadıkça sözleşmeler şekle tâbi değildir.

B) Kanunen yazılı olması gereken sözleşmelerde yapılacak değişikliklerin de yazılı olması gerekir.

C) Yazılı olması gereken sözleşmelerde şekil şartının yerine gelmesi için borç altına girenlerin imzası yeterlidir.

D) Geçerliliği kanunen şekle bağlı sözleşmelerin kanunun öngördüğü şekilde yapılmamasının yaptırımı kesin hükümsüzlüktür.

E) Taraflarca şekle bağlı kılınan bir sözleşmede yapılacak değişikliklerin geçerli olması o şekle uyulmasına bağlıdır.

24. X şirketinde vinç operatörü olarak çalışan İ, inşaat alanında vinçle demir taşıdığı sırada dikkatsizliği neticesinde demirleri park hâlindeki M'nin arabasının üzerine düşürür ve araba kullanılmaz hâle gelir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Olayda X şirketi, İ'nin Ü'ye vermiş olduğu zarardan dolayı adam çalıştıranın sorumluluğu ilkeleri uyarınca kusursuz sorumludur.

B) Arabanın zarar görmesinde İ de kusur sorumluluğu uyarınca sorumludur.

C) X ve İ, M'nin uğramış olduğu zarardan farklı hukukî sebeplerle müteselsilen sorumludur. M, uğramış olduğu zararları her ikisinden isteyebilir.

D) X şirketinin İ'nin fiilinden sorumlu olması için İ ile arasında adam çalıştıran ilişkisi olması gerekir.

E) X şirketinin kurtuluş kanıtı getirme imkânı olmadığından her durumda M'nin uğramış olduğu zarardan sorumludur.

25. İfa ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borcun tamamı belirli ve tamamı muaccel ise alacaklı kısmi ifa teklifini kabul etmek zorundadır.

B) Borcun bizzat borçlu tarafından ifa edilmesinde alacaklının menfaati yoksa borçlu borcunu şahsen ifaya mecbur değildir. Üçüncü kişi tarafından yapılan ifa teklifini alacaklının kabul etmesi gerekir. Aksi hâlde alacaklı temerrüdüne düşer.

C) Borcun konusu verilmesi gereken şey, cins ile belirlendiği ve işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça bu şeyin seçimi borçluya aittir. Borçlu, orta kaliteden aşağı bir şey veremez.

D) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa para borçları, ifa zamanındaki alacaklının yerleşim yerinde ödenir.

E) Parça borçları, sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa, sözleşmenin kurulduğu zamanda bulunduğu yerde ifa edilir.

26. Borçlunun temerrüdü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borçlunun temerrüde düşmesi için kusur şart değildir. Kusur temerrüdün bazı sonuçları bakımından önemlidir.

B) Borçlu temerrüde düşmede kusurlu olmadığını kanıtlayarak kural olarak tazminat ödemekten kurtulabilir.

C) Borçlunun temerrüde düşebilmesi için her durumda ihtar şarttır.

D) Para borçlarının ifasında temerrüde düşen borçlu, temerrüde düşmede kusurlu olmasa bile temerrüt faizi ödemek zorundadır. Alacaklı, temerrüt faiziyle karşılanamayan zararı varsa bunu kanıtlamak suretiyle aşkın zararını da isteyebilir.

E) Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüde düşmesi hâlinde alacaklının seçimlik haklarını kullanabilmesi için kural olarak borçluya uygun süre vermesi gerekir.

27. Aşağıdakilerden hangisi bütün sözleşmeler için aranan geçerlilik şartlarından biri değildir?

A) Sözleşme en azından yazılı şekilde yapılmış olmalıdır.

B) Sözleşmenin konusu hukuka, ahlâka ve kişilik haklarına aykırı olmamalıdır.

C) Tarafların hukukî işlem ehliyeti bulunmalıdır.

D) İrade bozukluğu olmalıdır.

E) Muvazaa bulunmamalıdır.

28. Aşağıdakilerden hangisi ödemezlik def'inin şartlarından değildir?

A) Tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmalıdır.

B) Karşılıklı her iki borç da doğmuş ve sona ermemiş olmalıdır.

C) Taraflardan birinin borcunu önce ifa etmesi gerekmemelidir.

D) Karşı taraf borcunu ifa etmediği gibi ifasını da teklif etmiş olmamalıdır.

E) Borçlu sözleşmenin kurulmasından sonra acze düşmüş olmalıdır.

29. A, B ile 01.01.2008 tarihinde dizüstü bilgisayarının 1.000 TL'ye satımı konusunda anlaşır. Bu anlaşmaya göre bilgisayar 01.03.2008 tarihinde teslim edilecektir.

Bu olaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) A, 01.03.2008 tarihinde mesai saatini sonuna kadar borcunu ifa etmezse ihtara gerek olmaksızın temerrüde düşer.

B) 01.03.2008 tarihinde bilgisayarın teslim edilmemesi üzerine B, derhâl sözleşmeden dönebilir.

C) Sözleşmede kararlaştırılmamışsa ifa yeri, sözleşmenin kurulduğu sırada bilgisayarın bulunduğu yerdir.

D) B'nin temerrütten dolayı seçimlik haklarını kullanabilmesi için A'ya uygun süre vermesi gerekir. Ancak A'nın davranışlarından borcunu ifa etmeyeceği anlaşılıyorsa süre verilmesine gerek yoktur.

E) A, bilgisayarın zamanında teslim edilmemesinden dolayı B'nin uğramış olduğu zararları tazmin etmek zorundadır. Ancak temerrüde düşmede kusurlu olmadığını ispatlarsa sorumluluktan kurtulur.

30. **Zamanaşımı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Zamanaşımı alacağın muaccel olmasından itibaren işler.

B) Alacağın bir menkul rehni ile temin edilmiş bulunması, bu alacak hakkında zamanaşımı işlemesine engel olmaz.

C) Zamanaşımı bir def'i olduğu için hâkim önüne gelen uyuşmazlıkta bunu re'sen nazara almaz.

D) Zamanaşımı borcu sona erdiren sebeplerden biridir.

E) Zamanaşımı asıl borçluya karşı kesilmiş olunca kefile karşı da kesilmiş olur. Ancak zamanaşımı, kefile karşı kesilmiş olunca asıl borçluya karşı da kesilmiş olmaz.

IV. DENEME SINAVININ ÇÖZÜMLERİ

1. A ile C arasındaki sözleşme borcun iç yüklenilmesi niteliğindedir (TBK m. 195). Bu sözleşme ile C, A'nın B'ye olan borcunu ödemeyi yüklenmiştir. Bu sözleşme A ile C arasında olup B'yi etkilememektedir. Dolayısıyla B, C'den borcun ödenmesini isteyemez. Ancak bu sözleşme uyarınca C, A'nın B'ye olan borcunu ödeyebilir. Olayda para borcu söz konusu olup, borcun bizzat borçlu tarafından ifa edilmesinde alacaklı B'nin menfaati bulunmadığından B, C'nin yapacağı ifayı kabul etmek zorundadır (TBK m. 83). Aksi hâlde alacaklı temerrüdüne düşer.

Doğru cevap: A seçeneği

2. İbra (TBK m. 132), yenileme (TBK m. 133), imkânsızlık (TBK m. 136 vd.) ve ifa borcu sona erdiren sebeplerdir. Oysa temerrüt, borçlunun borcunu zamanında ifa etmemesini ifade etmektedir. Temerrüde rağmen borçlunun aynen ifa yükümlülüğü devam eder ve alacaklı geç de olsa kendisine yapılan ifayı kural olarak kabul etmek zorundadır.

Doğru cevap: C seçeneği

3. Para borçlarında alacaklının temerrüt faiziyle karşılanamayan zarar TBK m. 122'de aşkın zarar olarak düzenlenmiştir.

Doğru cevap: C seçeneği

4. Bütün sözleşmeler için aranan geçerlilik koşulları olan sözleşmenin konusunun kanuna, ahlâka, emredici hükümlere, kişilik haklarına aykırı ve konusunun imkânsız olmamasıdır (TBK m. 27). Bunların yaptırımı kesin hükümsüzlüktür.

Doğru cevap: B seçeneği

5. Aşırı yararlanma, iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde söz konusu olur. Dolayısıyla aşırı yararlanma, bütün sözleşmeler için değil, sadece tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde aranan geçerlilik şartıdır. Bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararla-

nılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde, zarar gören, durumun özelliğine göre ya sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirerek edimlerin geri verilmesini ya da sözleşmeye bağlı kalarak edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini isteyebilir (TBK m. 28/I). Zarar gören bu hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde kullanabilir (TBK m. 28/II). Bütün koşullar olsa bile karşı tarafın yararlanma kastı yoksa gabinden söz edilemez.

Doğru cevap: D seçeneği

6. Takastan söz edebilmek için, iki kişinin karşılıklı alacaklarının bulunması, bu alacakların aynı çeşitten olması, karşılıklı alacakların muaccel olması ve takas beyanında bulunulmuş olması gerekir (TBK m. 139 vd.). Takasın sözleşmede kararlaştırılmasına gerek yoktur. Takasın şartlarının mevcut olması hâlinde taraflardan biri takas beyanında bulunarak tek taraflı olarak borcu sona erdirebilir. Hatta takas, ancak borçlunun takas iradesini alacaklıya bildirmesiyle gerçekleşir (TBK m. 143).

Doğru cevap: E seçeneği

7. TBK m. 237/II uyarınca, geri alım (iştira) sözleşmesinin geçerli olması resmî şekilde yapılmasına bağlıdır. Resmiyeti verecek makam ise tapu memuru veya noterlerdir.

Doğru cevap: C seçeneği

8. Şekil, bazı sözleşmeler için aranan geçerlilik şartı olup, şekle aykırılığın yaptırımı kesin hükümsüzlüktür. Taraflar aralarında anlaşarak kanunun öngördüğü şekil kurallarını etkisiz kılamaz. Sözleşmenin kanunun öngördüğü şekilde yapılmaması hâlinde hâkim, önüne gelen uyuşmazlıkta bunu re'sen göz önüne alır. Sözleşmeden doğan borç şekle aykırılık bilindiği hâlde ifa edilirse verilen şey geri alınamaz. Burada borç olmayan şeyin ifası söz konusu olup bunun TBK m. 78 uyarınca geri istenmesi söz konusu değildir. Bir sözleşmenin geçerliliği kanunen şekle tâbi olmasa bile tarafların aralarında anlaşarak o sözleşmenin geçerliliğini şekle tâbi tutmalarına bir engel bulunmamaktadır. Buna iradi şekil denir.

Doğru cevap: E seçeneği

9. Zamanaşımına uğramış bir borcun ifasından veya ahlaki bir ödevin yerine getirilmiş olmasından kaynaklanan zenginleşmeler geri istenemez (TBK m. 78/II).

Doğru cevap: B seçeneği

10. İmzanın metnin yazılmasından önce tamamen veya kısmen boş bir kâğıda atılmış olması hâlinde sözleşme kesin hükümsüz olmaz. Beyana imza denilen bu hâlde yapılan sözleşme veya hukuki işlem tamamen geçerli olup, metnin imzayı atan şahsın iradesine uygun olduğu kabul edilir. Şayet borçlu metnin iradesi dışında doldurulduğunu iddia ediyorsa, bunu yine yazılı bir delille ispat etmesi gerekmektedir.

Doğru cevap: C seçeneği

11. Bir sözleşmede her iki tarafın iradeleri ile irade açıklamaları arasında, tarafların bilerek ve isteyerek meydana getirdikleri uygunsuzluğa muvazaa denir.

Doğru cevap: B seçeneği

12. Olayda nispi (nitelikli) muvazaa söz konusudur. Görünürdeki satım sözleşmesi muvazaa nedeniyle kesin hükümsüzdür. Gizli işlem olan bağışlama sözleşmesi ise tarafların gerçek iradesini yansıttığı ve geçerlilik şartlarını taşındığından geçerlidir (Taşınırların bağışlanmasına ilişkin sözleşmenin geçerliliği şekle tâbi değildir).

Doğru cevap: B seçeneği

13. Korkutma, iradeyi sakatlayan hâllerden biri olup, iradesi sakatlanan kişi korkunun ortadan kalkmasından itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre içinde sözleşmeyi iptal edebilir (TBK m. 39/I). Üçüncü kişinin korkutmasını karşı taraf bilmese bile iradesi sakatlanan kişinin sözleşmeyi iptal etme hakkı vardır (TBK m. 37/II). Buna göre, C'nin yapmış olduğu korkutmayı A bilmese dahi korkutmaya maruz kalan B sözleşmeyi iptal edebilir. Korkutan bir üçüncü kişi olup da diğer taraf korkutmayı bilmiyorsa veya bilecek durumda değilse, sözleşmeyle bağlı kalmak istemeyen korkutulan, hakkaniyet gerektiriyorsa, diğer tarafa tazminat ödemekle yükümlüdür.

Doğru cevap: D seçeneği

14. Kumar borçları talep ve dava edilemez ve hâkim kumar borcunun varlığını re'sen nazara alır. TBK m. 604'de kumar borçlarının alacak hakkı vermediği açıkça düzenlenmiştir. B, alacağını ancak bir belge ile ispat etse bile dava açamaz. TBK m. 605'e göre, kumar oynayan kimse tarafından imza edilmiş adi borç veya kambiyo senedi üçüncü bir şahsa devir edilmiş olsa bile bunlara müsteniden hiç kimse bir hak talep edemez. Ancak kıymetli evrakın iyiniyetli üçüncü kişilere bahşettiği haklar saklıdır. Kumar borcu her ne kadar eksik borç niteliğinde olsa da A'nın borcunu ödemesi geçerli bir ifa teşkil eder; verdiğini geri isteyemez.

Doğru cevap: D seçeneği

15. Aldatmayla sözleşme yapan kimsenin, 1 yıllık sözleşmeyi iptal süresinin dolmasından sonra da, bu sözleşme gereği yerine getirmekle yükümlü olduğu edimin ifasından kaçınmasına **dâimî defi** denir.

Doğru cevap: CC seçeneği

16. Temerrüt faizinin ödenmesinde borçlunun kusuru gerekmediği gibi alacaklının da zararı aranmaz. Temerrüt faizi, kusur ve zarar şartından bağımsız olarak talep edilebilen bir tazminattır.

Doğru cevap: B seçeneği

17. Koşul, bir sözleşmenin hüküm ve sonuçlarını doğurmasının gelecekte gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli olmayan bir olaya bağlanmasıdır. Koşulun geciktirici ve bozucu olmak üzere iki türü vardır. Geciktirici koşula bağlı sözleşme hükümlerini koşulun gerçekleşmesiyle doğurur. Taraflardan biri dürüstlük kurallarına aykırı olarak koşulun gerçekleşmesine engellerse koşul gerçekleşmiş sayılır (TBK m. 175). İmkânsız koşula bağlı sözleşme kesin hükümsüzdür. Koşulun özelliği, gelecekte gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli olmayan bir olay olmasıdır. Koşulun gerçekleşmesi imkânsızsa, koşula bağlı sözleşme geçersizdir. Taşınmaz satımı sözleşmesi, tescilin şarta bağlanamayacağı ilkesi uyarınca koşula bağlanamaz. Bozucu koşula bağlı olan bir sözleşme ise yapıldığı anda hüküm ve sonuçlarını doğurur. Fakat koşul gerçekleştiği anda sözleşmese kendiliğinden sona erer. Diğer bir ifadeyle bozucu koşulan bağlı sözleşmede koşulun gerçekleşmesi taraflara iptal hakkı vermez.

Doğru cevap: B seçeneği

18. Yenileme (tecdit), borcu sona erdiren sebeplerden biridir. Yenilemede, tarafların anlaşarak yeni bir borç ilişkisi meydana getirerek eski borç ilişkisini sona erdirmeleri söz konusudur (TBK m. 133). Yenileme ile borçlu tarafın değiştiği durumlarda alacaklı önceki borçluya karşı sahip olduğu itiraz ve def'ileri yeni borçluya karşı ileri süremez. Yenileme ile önceki borç ilişkisi sona ermektedir. Bir borç ilişkisinde borçlunun alacaklıya kambiyo senedi vermesi yenileme değildir (TBK m. 133/II). Yenilemede yeni alacak için yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar. Çünkü yenileme ile eski borç ilişkisi sona ermekte ve yeni bir borç ilişkisi doğmaktadır.

Doğru cevap: E seçeneği

19. TBK m. 12'e göre kanunun açıkça belli bir şekle tâbi tutmadığı hukukî işlemlerde iradenin açıklanması herhangi bir geçerlilik veya ispat şekline tâbi değildir. Bu prensibe hukukî işlemlerde *"şekil serbestisi"* denmektedir. Burada en önemli çeldirici cevap olan sözlü şekil, hukukî işlemin herhangi bir şekle tâbi olmadığı anlamına gelmemekte, aksine bazı hukukî işlemlerde irade açıklamasının mutlaka sözlü olarak yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Örneğin, evlenmede veya sözlü vasiyetnamede kanun belli bir geçerlilik şekli öngörmüştür. Dolayısıyla iradenin sözlü olarak açıklanmadığı bu durumlarda geçerlilik şartı yerine getirilmediğinden hukukî işlem de geçersiz olacaktır. Hâlbuki şekil serbestisi kavramı ile anlatılmak istenen, hukukî işlemin ne sözlü ne yazılı ne de resmî herhangi bir geçerlilik ya da ispat şekline kanunen tâbi olmamasıdır.

Doğru cevap: D seçeneği

20. TBK m. 12/I. fıkrasına göre sözleşmeler bakımından temel kural şekil serbestisidir. Buna karşılık kanun bir sözleşme için belli bir şekil şartı öngörmüşse belirtilen bu şekil, o sözleşme bakımından geçerlilik (sıhhat) şartıdır (TBK m. 12/II). Diğer bir anlatımla sözleşme kanunda belirtilen şekilde yapılmadıkça geçerli olmayacaktır. TBK m. 184/I hükmünde alacağın devri sözleşmesi bakımından getirilen şekil şartı ise bunun yazılı olmasıdır. Dolayısıyla yazılı şekilde yapılmayan alacağın devri sözleşmesi kesin hükümsüzdür.

Doğru cevap: D seçeneği

21. Türk Medeni Kanunu'ndaki sözleşme, teselsül, koşul, zamanaşımı gibi bir takım kavramların yer aldığı hukukî ilişkilerde Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan söz konusu kurumlara ilişkin hükümler de doğrudan doğruya uygulanabilir. Ancak, bunun için Türk Medeni Kanunu'nda o kuruma ilişkin açık bir düzenlemenin bulunmaması yanında uygulanacak hükmün Türk Medeni Kanunu içinde yer alan hukukî ilişkinin bünyesine ve niteliğine aykırı düşmemesi de gerekmektedir. Dolayısıyla Türk Medeni Kanunu'nda yer alan, ancak aynı zamanda Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen hukukî ilişkilerde sadece Türk Borçlar Kanunu hükümleri değil, öncelikle Türk Medeni Kanunu; hüküm bulunmayan hâllerde ise doğrudan doğruya Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Doğru cevap: C seçeneği

22. Alacaklının temerrüdü, kendisine gereği gibi yapılan ifa teklifini alacaklının haklı bir sebebe dayanmaksızın kabul etmemesi, ifayı kabulden kaçınmasıdır (TBK m. 106). Alacaklı temerrüdü, borçlunun temerrüde düşmesine engeldir. Alacaklının temerrüde düşmesi hâlinde kanun borçluya, borcunu tevdi ederek borçtan kurtulma imkânı tanımıştır (TBK m. 107). Tevdi masrafları alacaklıya aittir. Tevdi edilecek yeri ifa yerindeki hâkim belirler; fakat ticarî eşya hâkim kararı olmaksızın dahi tevdi edilebilir (TBK m. 107/II). Alacaklı temerrüdü borcu sona erdirmez. Yukarıda da söylediğimiz gibi borçluya, borcunu tevdi ederek borçtan kurtulma imkânı verir.

Doğru cevap: C seçeneği

23. Borçlar Hukukuna hâkim olan ilkelerden biri de şekil serbestîsidir. TBK m. 12 uyarınca sözleşmenin geçerliliği, kanunda açıkça hüküm olmadıkça hiçbir şekle bağlı değildir. Kanunen yazılı olması gereken sözleşmelerde yapılacak değişikliklerin de yazılı olması zorunludur (TBK m. 13). Aksi hâlde yapılan değişiklikler geçerli olmaz. Yazılı olması gereken sözleşmelerde şekil şartının yerine gelmesi için borç altına girenlerin imzası yeterlidir (TBK m. 14/I). Örneğin bağışlama vaadi sözleşmesinin geçerliliği için bağışlamayı vaat edenin imzası yeterlidir (TBK m. 288/I). Sözleşmenin kanunda öngörülen şekle uygun yapılmamasının yaptırımı kesin hükümsüzlüktür. Ancak taraflarca iradi şekle bağlı kılınan bir sözleşmede yapılacak değişikliklerin geçerli olması o şekle uyulmasına bağlı değildir.

Doğru cevap: E seçeneği

24. Olayda TBK m. 66 uyarınca adam çalıştıranın kusursuz sorumluluğu söz konusudur. Buna göre, çalışan, işin görülmesi esnasında üçüncü kişilere zarar verirse adam çalıştıran kişi çalışanın vermiş olduğu zarardan kusursuz olarak sorumludur. Aynı zamanda İ'nin zararın meydana gelmesinde kusuru varsa TBK m. 49 uyarınca zarar gören onun sorumluluğuna da başvurabilir. X şirketi ve İ, M'nin uğramış olduğu zarardan farklı hukukî sebeplerle sorumlu olduğundan, aralarında müteselsil sorumluluk söz konusudur (TBK m. 61). X şirketinin İ'nin fiillerinden sorumlu olabilmesi için aralarında adam çalıştıran ilişkisi olması gerekir. Burada X şirketine kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulma imkânı tanınmıştır. Buna göre X şirketi, İ'yi seçmede, talimat vermede ve denetlemede gerekli dikkat ve özeni gösterdiğini kanıtlarsa sorumluluktan kurtulacaktır (TBK m. 66/II).

Doğru cevap: E seçeneği

25. Borcun bizzat borçlu tarafından ifa edilmesinde alacaklının menfaati yoksa borçlu borcunu şahsen ifaya mecbur olmayıp, alacaklı üçüncü şahsın ifa teklifini kabul etmek zorundadır (TBK m. 83). Üçüncü şahsın ifa teklifini kabul etmeyen borçlu, alacaklı temerrüdüne düşer. Çeşit borçlarında hukukî ilişkiden ve işin özelliğinden aksi anlaşılmadıkça, edimin seçimi borçluya aittir. Ancak borçlunun seçeceği edim, ortalama nitelikten daha düşük olamaz (TBK m. 86). Sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça para borçları, ifa zamanındaki borçlunun yerleşim yerinde ödenir (TBK m. 89/b. 1). Parça borçları, aksi kararlaştırılmadıkça sözleşmenin kurulduğu zamanda bulunduğu yerde ifa edilir (TBK m. 89/b. 2). Bunlar dışındaki her borç ise doğumu zamanında borçlunun yerleşim yerinde ifa edilir (TBK m. 89/b. 3). Ancak borcun tamamı belirli ve muaccel ise alacaklı kısmi ifayı kabul zorunda değildir (TBK m. 84).

Doğru cevap: A seçeneği

26. Borçlunun temerrüde düşmesi için kusur şart değildir. Şartların gerçekleşmesiyle borçlu, kusurlu olsun olmasın temerrüde düşer. Borçlu temerrüde düşmede kusurlu olmadığını kanıtlayarak para borçları dışında tazminat ödemekten kurtulur (TBK m. 118). Ancak para borçlarında durum farklıdır. Temerrüt faizi sözleşmede kararlaştırılmasa da istenebilir. Aynı şekilde, temerrüde düşmede

borçlunun kusuru bulunmasa ve alacaklı da temerrüt nedeniyle bir zarara uğramasa dahi borçlu temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Borçlu temerrüde düşmede kusurunun bulunmadığını kanıtlayarak temerrüt faizi ödemekten kurtulamaz. Alacaklı, temerrüt faizini aşan aşkın zararını kanıtlamak şartıyla, isteyebilir (TBK m. 122). Borçlu açısından kusur karinesi getirildiğinden borçlu ancak kusursuzluğunu kanıtlayarak aşkın zararı tazmin etmekten kurtulabilir. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüde düşmesi hâlinde alacaklının seçimlik haklarını kullanabilmesi için kural olarak borçluya uygun süre vermesi gerekir (TBK m. 123). Ancak TBK m. 124'de, borçlunun hâl ve vaziyetinden mehilin tesirsiz olacağı anlaşılırsa, temerrüdün neticesinde borcun ifası alacaklı için faydasız kalmışsa ve sözleşmede kesin vade kararlaştırılmışsa süre verilmesine gerek olmadığı düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca alacaklı, borçluya uygun süre vermeksizin seçimlik haklarını kullanabilecektir. Borçlunun temerrüde düşürülmesi için kural olarak ihtar şarttır. Ancak ihtara gerek olmayan hâller söz konusudur. Taraflarca borcun ifa edileceği zaman (vade) kararlaştırılmışsa, ihtara gerek olmaksızın borçlu temerrüde düşecektir (TBK m. 117/II. Dies interpellat pro homine, tarih, insan yerine ihtar eder).

Doğru cevap: C seçeneği

27. Borçlar Hukukuna hâkim olan ilkelerden biri de şekil serbestisi hâkim olup, kanunda öngörülmüş olmadıkça sözleşmenin geçerliliği hiçbir şekle tâbi değildir (TBK m. 12). Bundan dolayı şekil, bazı sözleşmeler için aranan geçerlilik şartıdır.

Doğru cevap: A seçeneği

28. Ödemezlik def'i tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler bakımından ileri sürülebilecek bir def'idir (TBK m. 97). Fakat ödemezlik def'inden söz edebilmek için her iki tarafın da geçerli ve muaccel bir alacağı bulunmalıdır. Diğer bir anlatımla, taraflardan birinin önce ifa ile yükümlü olduğu bir sözleşmede ödemezlik def'i ileri sürülemez. Taraflardan birinin önce ifa mecburiyetinde olduğu, buna karşılık diğer tarafın borç ödemeden aczi ya da iflası ile alacağın tehlikeye düştüğü hâllerde borçluya tanınan TBK m. 98'deki imkânlar ise ödemezlik def'inin şartları arasında sayılamaz.

Doğru cevap: E seçeneği

29. Olayda tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde temerrüde düşme söz konusudur. Bu tür sözleşmelerde temerrüt sonucu alacaklının, kanunun kendisine tanıdığı hakları kullanabilmesi için borçluya uygun süre vermesi gerekir (TBK m. 123). Diğer bir deyişle alacaklı, borçluya uygun süre vermeksizin kural olarak sözleşmeden dönemez. Ancak TBK m. 124'de sayılan hâllerin bulunması hâlinde, uygun süre vermeden seçimlik haklar kullanılabilir. Bu hâller: 1) Borçlunun içinde bulunduğu durumdan veya tutumundan süre verilmesinin etkisiz olacağı anlaşılıyorsa. 2) Borçlunun temerrüdü sonucunda borcun ifası alacaklı için yararsız kalmışsa. 3) Borcun ifasının, belirli bir zamanda veya belirli bir süre içinde gerçekleşmemesi üzerine, ifanın artık kabul edilmeyeceği sözleşmeden anlaşılıyorsa.

Doğru cevap: B seçeneği

30. Zamanaşımı borcu sona erdiren sebeplerden biri değildir. Zamanaşımı borçluya, borcunu daimi olarak ödemekten kaçınma imkânı vermektedir. Ancak borçlu borcunu öderse bu geçerli bir ifadır ve bu alacaklı için sebepsiz zenginleşmeye yol açmaz (TBK m. 78/II). Bu sebeple zamanaşımı borcu sona erdirmez, borçluya daimi olarak borcunu ödemekten kaçınma konusunda bir def'i hakkı sağlar.

Doğru cevap: D seçeneği

V. DENEME SINAVI

1. Alacak hakkı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Alacak hakkı nispi niteliktedir.
B) Alacak hakkı zamanaşımına uğramaz.
C) Alacak hakkı hak düşürücü süreye tâbidir.
D) Tüm alacak hakları tapuya şerh verilebilir.
E) Alacak hakkı mutlak bir haktır.

2. Sözleşmeler ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İki taraflı hukukî işlemlerdir.
B) Öneri ve kabul beyanları açık (sarih) olabileceği gibi, örtülü (zımni) de olabilir.
C) Sözleşme, karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanı ile kurulurlar.
D) Sözleşmenin kurulabilmesi için tarafları hak ehliyetinin bulunması yeterlidir.
E) Sözleşmenin kurulabilmesi için kabul beyanının öneriyle tam olarak örtüşmesi gerekir.

3. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Türk Borçlar Kanunu, Türk Medeni Kanunu'nun tamamlayıcısı niteliğindedir.
B) Türk Medeni Kanunu'nda yer alan bir uyuşmazlıkta açıkça Türk Borçlar Kanunu'na bir yollama varsa uyuşmazlığa Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.
C) Türk Medeni Kanunu'nda yer alan, ancak Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen kavramlara yer veren ilişkilerde sadece Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümleri doğrudan doğruya uygulanabilir.
D) Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan hükmün Türk Medeni Kanunu'na uygulanabilmesi için Türk Medeni Kanunu'nun bünyesine ve niteliğine aykırı düşmemelidir.
E) Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'nun genel nitelikteki hükümleri uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır.

4. Denize yakın bir yerde motel sahibi olan A, müşterilerinin daha rahat denize ulaşmaları için ön arazi maliki B ile anlaşmış ve aralarında geçit irtifakı kurulmuştur.

Buna göre B'nin edimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Katlanma B) Kaçınma C) Yapma
D) Verme E) Sağlama

5. **Aşağıdakilerden hangisi alacak hakkına eklenen ve doğumu, devamı ve sona ermesi tamamen alacak hakkına bağlı olan fer'i haklardan değildir?**

A) Dava hakkı B) Faiz C) Ceza koşulu
D) İpotek E) Rehin

6. **Yenilik doğuran haklar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Şarta bağlı olarak kullanılamazlar.
B) Temsil yoluyla kullanılmaları mümkün değildir.
C) Tek taraflı irade beyanı ile kullanılırlar.
D) Yenilik doğuran beyanın karşı tarafa ulaşmasıyla yeni bir hukukî durum meydana getirirler.
E) Geçerli bir şekilde kullanıldıklarında geri alınmaları ya da değiştirilmeleri mümkün değildir.

7. A, aşırı alkol aldığı bir sırada bisikletini değerinin yarı fiyatına ertesi gün teslim etmek üzere B'ye satar.

A'nın, satım sözleşmesinin yapıldığını kabul etmekle birlikte, sözleşmenin yapıldığı sırada ayırt etme gücünden (temyiz kudretinden) yoksun bulunması sebebiyle sözleşmenin hükümsüz olduğunu, böylece A'nın bu sözleşmeden doğan herhangi bir alacak hakkının doğmadığını ileri sürmesi aşağıdakilerden hangisini teşkil eder?

A) Hata B) Yokluk C) Dava D) Def'i E) İtiraz

8. "Zamanaşımı" ve "hak düşürücü süre" **kavramlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kanunda öngörülen bazı hâllerde zamanaşımı kesilir veya durur.

B) Hak düşürücü sürenin kesilmesi veya durması mümkün değildir.

C) Hak düşürücü sürenin ileri sürülmesi def'idir.

D) Zamanaşımını hâkim re'sen dikkate alamaz.

E) Bir hakkın hak düşürücü süre içerisinde kullanılmaması o hakkın doğrudan doğruya kesin olarak sona ermesi sonucunu doğurur.

9. **Borç ilişkisi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Borç ilişkisi kural olarak sadece bu ilişkinin taraflarını ilgilendirir.

B) Borç ilişkisinden doğan haklar nispi (kişisel) niteliktedir.

C) Borç ilişkisinden doğan alacak hakkı, alacaklıya o şey üzerinde doğrudan doğruya bir hak bahşetmez.

D) Kişi, borç ilişkisinden doğan alacak hakkını ihlal eden herkese karşı ileri sürebilir.

E) Taşınmazlara ilişkin bazı kişisel haklar tapu siciline şerh edilebilir.

10. **Aşağıdakilerden hangisi eksik borç değildir?**

A) Kumar ve bahisten doğan borçlar

B) Evlenme tellallığından doğan borçlar

C) Zamanaşımına uğramış borçlar

D) Hak düşürücü süreye bağlı borçlar

E) Ahlâki vazifenin ifasından doğan borçlar

11. A, belli bir süre ücretsiz kullanması için B'ye bisikletini vermiştir.

Bu sözleşmesinin hukukî niteliğine ilişkin aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Tek taraflı bir hukukî işlemdir.
B) İki taraflı bir hukukî olaydır.
C) Tam iki tarafa borç yükleyen bir hukukî işlemdir.
D) Eksik iki tarafa borç yükleyen bir hukukî işlemdir.
E) Hukukî işlem benzeri bir fiildir.

12. **Aşağıdakilerden hangisi tasarruf işlemidir?**

A) A'nın B ile bisikletinin satımı konusunda anlaşması
B) A'nın bir ton elmayı 1.500 TL'ye satmayı B'ye teklif etmesi, B'nin de bu teklifi kabul etmesi
C) A'nın dizüstü bilgisayarını B'ye bağışladığına ilişkin bağışlama vaadinde bulunması
D) A'nın taşınmazını noterde B'ye satması
E) A'nın B'den olan alacağını C'ye devretmesi

13. A, arkadaşı B'ye uygun bir fiyat verirse bisikletini satmak istediğini söyler; B de A'ya 150 TL verebileceğini söyler.

A ve B'nin aralarında geçen konuşmanın hukukî niteliğine ilişkin aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Bağlayıcı olmayan öneri – öneri
B) Öneri – Ret
C) Bağlayıcı olmayan öneri – Zımni Ret
D) Öneri – kabul
E) Bağlayıcı olmayan öneri – Kabul

14. Aşağıdakilerden hangisi öneri değildir?

A) Bir gömleğin üzerinde 25 TL fiyat etiketi ile bir mağazanın vitrininde teşhir edilmesi

B) Köpeği kaybolan M'nin köpeğini bulana 10.000 TL ödül vereceğine ilişkin gazeteye vermiş olduğu ilan

C) A'nın B'ye elindeki 10 ton elmayı 15.000 TL'ye satmak istediğini belirten mektubu

D) S'nin telefon görüşmesi sırasında K'ya acil paraya ihtiyacı olduğunu belirterek daha önce K'nın satın almak istediği dizüstü bilgisayarını satmaya hazır olduğunu söylemesi

E) M'nin N'ye elindeki iki cep telefonundan istediği birini 100 TL'ye satmaya hazır olduğunu söylemesi

15. Satıcı S ile alıcı A, 10 ton elmanın 15.000 TL'ye satımı konusunda anlaşıp, elma kasalarını kimin temin edeceği konusunu ileride konuşmak üzere ayrılır.

Olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) S ile A esaslı noktalar üzerinde uzlaşamadıkları için aralarında bir sözleşme kurulmamıştır.

B) Sözleşmenin kurulması ileride bir tarihe ertelenmiştir.

C) İleride kasaları kimin temin edeceği hususunda tarafların anlaşamaması durumunda sözleşme kendiliğinden hükümsüz hâle gelir.

D) Taraflar arasındaki sözleşme geçerli olarak kurulmakla beraber, kasaları kimin temin edeceği taraflarca belirlenemezse hâkim işin niteliğine göre bunu belirler.

E) Hâkimin kasaları kimin temin edeceği hususunda herhangi bir müdahalesi söz konusu olamaz.

16. Aşağıdakilerden hangisi haksız fiilin şartlarından biri değildir?

A) Hukuka aykırı bir fiilin bulunması

B) Bir zararın meydana gelmiş olması

C) Failin kusurlu olması

D) Menfi zararın bulunması

E) illiyet bağı

17. Oto pazarına satmak için otomobilini götüren A, B ile anlaşmış ve aralarında satım sözleşmesinin yapılmış olduğunun teyidi olarak B, A'ya 100 TL vermiştir.

Buna göre B'nin A'ya vermiş olduğu para aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlanma parası
B) İfa uğruna edim
C) İfa yerine edim
D) Menfi zarar
E) Garanti sözleşmesi

18. **Aşağıdakilerden hangisi korkutmanın koşullarından biri değildir?**

A) Hukuka aykırı bir korkutma bulunmalıdır.
B) Korkutma ciddi olmalıdır.
C) Ağır ve derhâl gerçekleşebilecek bir tehlike bulunmalıdır.
D) Korkutulan bizzat korku sebebiyle sözleşmeyi yapmış olmalıdır.
E) Korkutma bizzat kişinin kendi mal veya kişiliğine yönelik olmalıdır.

19. **Hukukî işlem ehliyeti ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Ayırt etme gücüne sahip küçük ve kısıtlılar, kendilerini borç altına sokmayan hukukî işlemleri tek başına yapabilirler.
B) Ayırt etme gücüne sahip 17 yaşındaki bir kimsenin yapmış olduğu sözleşme, her iki taraf bakımından da kesin hükümsüzdür.
C) Ayırt etme gücü bulunmayan bir kimsenin yaptığı sözleşmenin karşı tarafı sözleşmeyle bağlı olmaya devam eder.
D) Bir kimsenin geçici olarak ayırt etme gücünü kaybettiği sırada yaptığı sözleşmeye sonradan icazet vermesiyle sözleşme baştan itibaren geçerli hâle gelir.
E) Sınırlı ehliyetlilerin yapmış olduğu bağışlama, kanunî temsilcilerinin izni veya icazeti bulunsa dahi kesin hükümsüzdür.

20. S, 05.05.2008 tarihinde yapılan sözleşme ile Bodrum'da demirli yatını A'ya 50.000 TL'ye satar. Anlaşmaya göre A, satım parasını peşin ödeyecek; S ise yatı 15.05.2008 tarihinde teslim edecektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) S, 07.05.2008'de daha iyi teklif veren B'ye satıp, yatı teslim etse dahi B mülkiyeti kazanamaz.

B) A, 15.05.2008 tarihinde borcunu ifa etmeyen S'yi ihtarla temerrüde düşürmelidir.

C) A, 15.05.2008 tarihinden sonra S'den sadece aynen ifayı isteyebilir.

D) 20.05.2008 tarihinde gece çıkan fırtınada yatın batması durumunda S sadece temerrüde düşmede kusurunun bulunmadığını ispat ederek A'nın uğradığı zararı tazmin borcundan kurtulabilir.

E) 10.05.2008 tarihinde çıkan fırtınada yatın batması durumunda S, A'nın uğradığı zararları tazmin etmek zorundadır.

21. Müteahhit M'nin yanında çalışan İ, inşaatta çalışırken elindeki demir direği park hâlindeki Ü'ye ait aracın üzerine düşürmüş ve 2.000 TL'lik bir zarar meydana gelmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Meydana gelen zararda M adam çalıştıran olarak kusursuz, İ ise kusur sorumluluğu esaslarına göre sorumludur.

B) M'nin sorumlu tutulabilmesi için İ'nin onun emir ve talimatları altında çalışıyor olması gerekir.

C) M, gerekli bütün dikkat ve özeni göstermiş olduğunu ispat etmiş olsa dahi Ü'nün uğradığı zararı karşılamak zorundadır.

D) Zararın M tarafından tazmini hâlinde, İ'ye kusuru oranında rücu edebilir.

E) İ zararı tazmin etmesi hâlinde M'ye rücu edemez.

22. Bir sözleşmenin geçerlilik şekline tâbi olması bakımından aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kanunun emrettiği şekilde yapılmayan sözleşmeler geçersizdir.

B) Sözleşmenin tarafları kanunun belli bir şekle uyulmasına ilişkin kuralı anlaşarak etkisiz kılamaz.

C) Sözleşmenin şekil noksanlığı sebebiyle geçerli olmadığını hâkim re'sen dikkate almak zorundadır.

D) Sözleşmeden doğan borç, şekle aykırılık bilindiği hâlde ifa edilirse verilen şey bağışlanmış sayılır.

E) Kanunen şekle tâbi olmayan bir sözleşme, taraf iradeleriyle geçerlilik şekline tâbi kılınamaz.

23. Yanılma ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Yanılma ile yapılmış bir sözleşme düzelebilir hükümsüzdür. Yanılan kişi yanılmayı öğrenmesinden itibaren bir yıl içinde iptal hakkını kullanmazsa sözleşme geçerli hâle gelir.

B) Kendi kusuruyla yanılan kişinin sözleşmeyi iptal etmesi hâlinde, hakkaniyet gerektiriyorsa hâkim diğer taraf lehine müspet zarara da hükmedebilir.

C) Taraflardan birinin rızası bir vasıta tarafından yanlış olarak diğer tarafa iletildiği takdirde, iradesi yanlış iletilen kişi yanılma hükümlerine dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir.

D) Taraflardan birinin yanılması hâlinde karşı taraf yanılmayı biliyor veya bilmesi gerekiyorsa sözleşme kurulmaz.

E) Yanılan kişinin sözleşmeye icazet vermesi uğramış olduğu zararları isteme hakkını ortadan kaldırmaz.

24. A, mutfağının yenilenmesi konusunda M ile anlaşır. M'nin yanında çalışan İ, işin görülmesi esnasında çalışır durumda unuttuğu elektrikli el aleti evin yanmasına neden olur.

Olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) A, uğradığı zararların tazmini için TBK m. 66 uyarınca adam çalıştıranın sorumluluğuna veya TBK m. 116 uyarınca ifa yardımcılarının sorumluluğuna ilişkin hükümlere dayanarak M'ye başvurabilir.

B) A'nın adam çalıştıranın sorumluluğu hükümlerine dayanarak tazminat talebinde bulunması hâlinde, M'nin kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulma imkânı mevcuttur.

C) Zarar tamamen İ'nin kusurundan kaynaklandığından A, hiçbir şekilde M'nin sorumluluğuna başvuramaz.

D) A'nın adam çalıştıranın sorumluluğu hükümlerine dayanan tazminat talebi haksız fiillere ilişkin zamanaşımına tâbidir.

E) A, kusuru bulunması hâlinde İ'ye karşı haksız fiil hükümlerine göre başvurabilir.

25. Aşağıdakilerden hangisi tek taraflı bir hukukî işlem değildir?

A) Takas B) Vasiyetname C) Sözleşmeden dönme
D) İbra E) Fesih

26. Sorumsuzluk anlaşması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin yaptığı anlaşmalar kesin hükümsüzdür.

B) Borçlunun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin olarak yapılan anlaşmalar kural olarak geçerlidir.

C) Yardımcı kişilerin fiillerinden sorumlu olunmayacağına ilişkin anlaşmalar geçerlidir.

D) Uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek ve sanat, ancak kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, yardımcı kişilerin fiillerinden dolayı sorumsuzluk anlaşması yapılamaz.

E) Sözleşme özgürlüğü uyarınca borçlunun her türlü kusurundan sorumluluğunu kaldıran anlaşmaların yapılmasına bir engel bulunmamaktadır.

27. İfa imkânsızlığı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kusursuz ifa imkânsızlığı borcu sona erdiren hâllerden biridir.

B) Borçlu aleyhine kusur karinesi getirildiğinden sorumluluktan kurtulabilmek için borçlunun kusursuzluğunu ispat etmesi gerekir.

C) İmkânsızlık hâlinde borçlunun ifa yükümlülüğü sona erer, ancak karşı taraf kendi edimini ifa etmek zorundadır.

D) Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde edimlerden birinin imkânsızlaşması hâlinde borçlu almış olduğu şeyleri sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre iadeye mecbur olup, kendisine ifa edilmemiş şeyi istemek hakkından mahrum olur.

E) Nevi borçlarında "nevi telef olmaz (genus non perit)" kuralı gereği imkânsızlık söz konusu olmaz.

28. Borçlunun temerrüdü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Para borçlarının ifasında temerrüde düşen borçlu, temerrüde düşmede kusuru olmasa bile temerrüt faizi ödemek zorundadır.

B) Alacaklı, temerrüt faiziyle karşılanamayan aşkın zararı olması hâlinde bunu kanıtlayarak borçludan aşkın zararını tazmin etmesini isteyebilir. Ancak borçlu, temerrüde düşmede kusurlu olmadığını ispatlarsa aşkın zararı tazmin etme yükümlülüğünden kurtulur.

C) Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde alacaklının seçimlik haklarını kullanabilmesi için borçluya uygun mehil vermesi ve en geç mehilinin sonunda hangi hakkını kullandığını borçluya bildirmesi gerekir.

D) Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde uygun mehil sonunda alacaklının sözleşmeden dönebilmesi için borçlunun kusurlu olması gerekir.

E) Ticari satım sözleşmesinde borçlunun borcunu kararlaştırılan zamanda ifa etmemesi hâlinde alıcının ifadan vazgeçip müspet zararını istediği farz edilir.

29. Alacağın devri ve borcun üstlenilmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Alacağın devrinin geçerli olması, yazılı şekilde yapılmasına bağlı olup alacağın devrini vaat etmek, şekle tâbi değildir. Borcun üstlenilmesi sözleşmesinin geçerliliği ise şekle bağlı değildir.

B) Alacağın devriyle birlikte alacağı güvence altına alan fer'i haklar ancak güvence gösterenin rızasıyla devralana geçer. Aynı şekilde borcun üstlenilmesinde, borcu güvence altına almak için rehin tesis eden üçüncü kişinin veya kefilin sorumlulukları borcun üstlenilmesine rıza göstermeleri hâlinde devam eder.

C) Alacağın devreden, taahhüt etmedikçe borçlunun acizinden sorumlu değildir.

D) Alacağın devrinde borçlu, devredene karşı sahip olduğu def'i ve itirazları, alacağı devralana karşı da ileri sürebilir.

E) Alacak devredildikten sonra iyiniyetle eski alacaklıya ifada bulunan borçlu borcundan kurtulur.

30. Tarafların bir sözleşmenin esaslı noktaları üzerinde uyuşmamasının yaptırımı nedir?

A) Yokluk

B) Kesin hükümsüzlük

C) İptal edilebilirlik

D) Noksanlık

E) Düzelebilir Hükümsüzlük

V. DENEME SINAVININ ÇÖZÜMLERİ

1. Alacak hakları hak düşürücü süreye değil, zamanaşımına tâbidir. Genel zamanaşımı süresi 10 yıldır (TBK m. 146). Tapuya şerh verilebilecek kişisel haklar sınırlı sayıda düzenlenmiştir. Kanunda açıkça öngörülmeyen kişisel hakların tapuya şerh verilmesi mümkün değildir. Alacak hakları mutlak hak olmayıp nispidir. Alacak hakkının nispi nitelikte olmasının sonucu ancak ilgilisine karşı ileri sürülebilmesidir.

Doğru cevap: A seçeneği

2. Sözleşmeler iki taraflı hukuki işlemlerdir. Sözleşme, TBK m. 1 uyarınca, tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanıyla kurulur. Sözleşmenin kurulmasına yönelik öneri ve kabul beyanları, açık olabileceği gibi örtülü de olabilir. Sözleşmenin kurulabilmesi için öneri ve kabulün birebir örtüşmesi gerekir. Kabulün öneriye uygun olmadığı hâllerde sözleşme kurulmaz. Bir kimsenin geçerli bir sözleşme yapabilmesi için hak ehliyeti yanında fiil ehliyetine de sahip olması gerekir. Fiil ehliyeti, bir kimsenin kendi fiilleriyle haklar edinebilmesi ve borç altına girebilmesidir (TMK m. 9). Hak ehliyeti doğumla kazanılmaktadır. Oysa fiil ehliyeti sonradan belirli şartların gerçekleşmesiyle kazanılmaktadır. Bunlar ayırt etme gücüne sahip olmak, ergin olmak ve kısıtlı olmamaktır (TMK m. 10). Fiil ehliyetinin yokluğu sözleşmeyi kesin hükümsüz kılar. Bu durum TMK m. 15'de, "Kanunda gösterilen ayrık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukuki sonuç doğurmaz." şeklinde ifade edilmiştir.

Doğru cevap: D seçeneği

3. Türk Borçlar Kanunu, Türk Medeni Kanunu'nun tamamlayıcısı niteliğindedir. Bu durum TBK m. 646'de açıkça belirtilmiştir. Türk Medeni Kanunu'nda yer alan bir uyuşmazlıkta açıkça Türk Borçlar Kanunu'na bir yollama varsa bu uyuşmazlığa Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır. Örneğin, TMK m. 122/son hükmünde sebepsiz zenginleşme hükümlerine yollama yapılmıştır. TBK'da yer alan hükmün TMK'ya uygulanabilmesi için bu hükmün TMK'nın bünyesine ve niteliğine aykırı düşmemesi gerekir. TMK ve TBK'nın genel nitelikteki hükümleri uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır (TMK m. 5). C seçeneğinde yer alan bilgi yanlıştır.

Doğru cevap: C seçeneği

4. A ile B arasında geçit irtifakı kurulmuştur. İrtifak hakkı borçlusuna kaçınma veya katlanma borcu yükler. Olayda A, geçit irtifakını kullanma hakkına sahip olduğundan B, A'nın ve müşterilerinin geçitten geçmesine katlanma borcu altındadır.

Doğru cevap: A seçeneği

5. Faiz, ceza koşulu, rehin ve ipotek hakları asıl alacağı bağlı fer'i haklardır. Bunlar asıl alacağa eklenen, doğumu, devamı ve sona ermesi tamamen asıl alacağa bağlı kılınan haklar niteliğindedir. Asıl alacağın sona ermesi bu hakların da sona ermesi sonucunu doğurur. Oysa dava hakkı asıl alacağa bağlı fer'i bir hak değildir.

Doğru cevap: A seçeneği

6. Yenilik doğuran haklar, tek taraflı irade beyanıyla bir hukukî ilişkiyi kuran, değiştiren veya sona erdiren haklardır. Bunlar kural olarak şarta bağlı olarak kullanılamaz. Tek taraflı irade beyanı ile kullanılırlar ve karşı tarafa ulaşmakla hüküm ve sonuç doğururlar. Geçerli bir şekilde kullanıldıklarında geri alınmaları ya da değiştirilmeleri mümkün değildir. Ancak bu hakların kişiye bağlı olanlar dışında bizzat hak sahibi tarafından kullanılma zorunluluğu yoktur. Örneğin, boşanma hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olup, boşanmaya ancak bu hakka sahip olan kişi karar verebilir. Oysa önalım, geri alıp ve alıp hakları yenilik doğuran hak niteliğinde olmasına rağmen bu hakların temsilci aracılığıyla kullanılması mümkündür.

Doğru cevap: B seçeneği

7. A'nın, hakkın doğmadığını ileri sürmesi itirazdır. İtiraz, bir hakkın doğmadığı ve sona erdiği iddiasının ileri sürülmesidir. Olayda sözleşmenin yapıldığı sırada A'nın ayırt etme gücü olmadığından tam ehliyetsizdir ve bu sırada yapılan satım sözleşmesi kesin hükümsüzdür (TMK m. 15). Kesin hükümsüzlüğün ileri sürülmesi itiraz olup, davanın her aşamasında ileri sürülebileceği gibi, önüne gelen uyuşmazlıkta hâkim tarafından re'sen (kendiliğinden) nazara alınır.

Doğru cevap: E seçeneği

8. Zamanaşımı, borçluya borcunu daimi olarak ödemekten kaçınma imkânı veren bir defi hakkıdır. TBK'da öngörülen bazı hâllerde zamanaşımı kesilir (TBK m. 153) veya durur (TBK m. 154, 157). Hâkim, önüne gelen uyuşmazlıkta zamanaşımını kendiliğinden nazara alamaz. Hak düşürücü sürenin kesilmesi veya durması söz konusu değildir ve bir hakkın hak düşürücü süre içerisinde kullanılmaması o hakkın kesin olarak sona ermesi sonucunu doğurur. Hak düşürücü sürenin ileri sürülmesi def'i değil itiraz olup, davanın her aşamasında ileri sürülmesi mümkündür ve hâkim tarafından da kendiliğinden nazara alınır.

Doğru cevap: C seçeneği

9. Borç ilişkisi, nispilik ilkesi gereği sadece bu ilişkinin taraflarını ilgilendirir. Borç ilişkisinden doğan alacak hakkı, alacaklıya o şey üzerinde doğrudan doğruya bir hak bahşetmez; alacaklıya alacağını isteme yetkisi verir. Taşınmazlara ilişkin bazı kişisel hakların tapu siciline şerh verilerek etkisinin kuvvetlendirilmesi (eşya bağlı borç ve munzam etki) mümkündür (TMK m. 1009). Şerhin eşyaya bağlı borç etkisi uyarınca, taşınmaza kim malikse şerh süresi içinde kişisel hakkın borçlusu olur. Alacaklı, alacak hakkını borç ilişkisinin nispiliği gereği ancak borçlusuna karşı ileri sürebilir. Şerh verilmesi dışında, alacak hakkının başkalarına karşı ileri sürülmesi mümkün değildir.

Doğru cevap: D seçeneği

10. Kumar ve bahisten doğan borçlar (TBK m. 604), evlenme simsarlığından (evlenme tellallığı) doğan borçlar (TBK m. 524), zamanaşımına uğramış borçlar ve ahlâkî görevin ifasından doğan borçlar (TBK m. 78/II) eksik borç niteliğindedir. Eksik borçlar varlıklarını sürdürmelerine rağmen, bazılarını dava ve talep edilme imkânı, bazılarının ise dava edilmekle birlikte talep edilmeleri hâlinde borçlunun ödemekten kaçınma imkânı bulunmaktadır. Oysa hak düşürücü süreye bağlı borçlarda zamanın geçmesi kural olarak hakkı ortadan kaldırmaktadır.

Doğru cevap: D seçeneği

11. Bir kimsenin (ödünç verenin) bir şeyin karşılıksız olarak kullanılmasını ödünç alana bırakmayı ve ödünç alanın da o şeyi kullan-

dıktan sonra geri vermeyi üstlendiği sözleşmeye kullanım ödüncü sözleşmesi (ariyet) denir (TBK m. 379). Ödünç veren, ödünç konusunu sözleşme hükümleri çerçevesinde ivazsız olarak kullanması için ödünç alana teslim borcu altına girer; buna karşılık ödünç alanın ödünç konusunu geri verme borcu, ödünç sözleşmesinin konusunu teslim altıktan sonra ortaya çıkar. Kullanım ödüncü sözleşmesinde tarafların borçları bir karşılıklılık içinde olmadığından eksik iki taraflı bir hukukî işlemdir.

Doğru cevap: D seçeneği

12. Alacağın devri sözleşmesi ile devredilen alacak devredenin malvarlığından çıkarak devralanın malvarlığına girdiğinden, alacağın devri sözleşmesi tasarruf işlemi niteliğindedir. Oysa diğer seçeneklerde verilen işlemler borçlandırıcı işlem niteliğindedir.

Doğru cevap: E seçeneği

13. Türk Borçlar Kanunu m. 1 uyarınca, iki tarafın karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanları ile sözleşmenin kurulması, bir tarafın teklifini diğer tarafın kabul etmesiyle olur. Bir sözleşmeyi meydana getirmek amacıyla bir kişinin teklifini içeren ve karşı tarafa yöneltilen irade beyanına öneri (icap) denir. Kabul ise yapılan bir icaba karşılık muhatap tarafından öneriyi yapana yöneltilen ve sözleşmeyi öneriye uygun olarak meydana getirme arzusunu kesin olarak ifade eden irade beyanıdır. İşte öneri ve kabulün birebir uyuşmasıyla sözleşme kurulmaktadır. Bir sözleşmeyi kurmaya yönelik öneriden söz edebilmek için önerinin, yapılmak istenen sözleşmenin esaslı unsurlarını içermesi gerekir. Esaslı unsurları içermeyen beyan bağlayıcı olmayan öneridir (icaba davet). Olayda A'nın, arkadaşı B'ye bisikletini satmak istediğini söylemesi, yapılmak istenen satım sözleşmesinin esaslı unsurlarını içermediğinden (mal belli, ancak semen belli değil) bağlayıcı olmayan öneri niteliğindedir. B'nin ise bisikleti 150 TL'ye alabileceğini söylemesi öneridir. Bu beyan, yapılmak istenen satım sözleşmesinin esaslı unsurlarını (satım konusu mal ve semen) içermektedir. Bundan dolayı A'nın beyanı bağlayıcı olmayan öneri, B'nin beyanı ise öneri niteliğindedir.

Doğru cevap: A seçeneği

14. S'nin telefon görüşmesi sırasında K'ya acil paraya ihtiyacı olduğunu belirterek daha önce K'nın satın almak istediği dizüstü bilgisayarını satmaya hazır olduğunu söylemesi hâlinde bağlayıcı olmayan öneri söz konusudur. Bir beyanın öneri olarak nitelendirilebilmesi için beyanın, yapılmak istenen sözleşmenin esaslı unsurlarını içermesi ve öneride bulunanın bağlanma iradesi olması gerekir. Olayda S'nin beyanı yapılmak istenen sözleşmenin esaslı unsurlarından semeni içermemektedir. Bundan dolayı bu beyan öneri niteliğinde değildir. (D) dışındaki seçeneklerde verilen irade beyanları öneri niteliğindedir.

Doğru cevap: D seçeneği

15. Sözleşmenin kurulabilmesi için tarafların objektif esaslı noktalar üzerinde anlaşmaları yeterlidir. İkinci noktaların konuşulmamış olması veya taraflarca sonraya bırakılması sözleşmenin kurulmasını engellemez. Ancak taraflar ikinci derece noktalar üzerinde anlaşamazsa ve kanunda buna ilişkin bir yedek hukuk kuralı yoksa hâkim, işin mahiyetine göre onları tayin eder (TBK m. 2/II).

Doğru cevap: D seçeneği

16. Haksız fiil, bir kimsenin kasten veya ihmal suretiyle hukuka aykırı bir fiille başka bir kimseye zarar vermesidir (TBK m. 49). Haksız fiilin şartları, hukuka aykırı bir fiilin bulunması, bu fiil neticesinde bir zararın meydana gelmesi, zarar ile fiil arasında uygun illiyet bağı bulunması ve zarar veren failin kusurlu olmasıdır. Haksız fiilini unsurlarından olan zarar, genel anlamda haksız fiil nedeniyle bir kimsenin malvarlığında meydana gelen azalmadır. Ancak burada yer alan zarar geniş anlamda olup menfi zararı da içine almaktadır.

Doğru cevap: D seçeneği

17. A ile B arasındaki satım sözleşmesinin yapılmış olduğunun teyidi olarak verilen 100 TL bağlanma parası (pey akçesi) niteliğindedir. Pey akçesi, bir sözleşmenin kurulduğuna delil olsun diye bir tarafın diğerine verdiği parayı ifade etmektedir (TBK m. 177).

Doğru cevap: A seçeneği

18. Korkutmadan söz edebilmek için hukuka aykırı bir tehdit bulunmalıdır ve bu tehdit ciddi olmalıdır. Bu durum TBK m. 38/I'de, "Korkutulan, içinde bulunduğu durum bakımından kendisinin veya yakınlarından birinin kişilik haklarına ya da malvarlığına yönelik ağır ve yakın bir zarar tehlikesinin doğduğuna inanmakta haklı ise korkutma gerçekleşmiş sayılır." şeklinde ifade edilmiştir. Korkutmaya maruz kalan bizzat korku sebebiyle sözleşmeyi yapmış olmalıdır. Korkutmaya dayanarak sözleşmeyi iptal edebilmek için korkutmanın bizzat kişinin kendi malvarlığına veya kişiliğine yönelik olması gerekmez, bir yakınının da derhâl meydana gelebilecek bir tehlikeye maruz kalması korkutmaya dayanarak sözleşmeyi iptal etme hakkı verir.

Doğru cevap: E seçeneği

19. TMK m. 16 uyarınca, ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar kendilerini borç altına sokmayan karşılıksız kazanmaları ve kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları yasal temsilcilerinin rızası olmaksızın yapabilirler. Oysa ayırt etme gücüne sahip 17 yaşındaki bir kimsenin yapmış olduğu sözleşme, her iki taraf bakımından da kesin hükümsüz değildir. Bu hâlde işlem noksandır, askıda hükümsüzdür. Hukukî işlemin hüküm ifade etmesi küçüğün yasal temsilcisinin rızasına bağlıdır. Yasal temsilci rıza verirse işlem tam geçerli hâle gelir, vermezse kesin hükümsüz olur. Ayırt etme gücü bulunmayan bir kimsenin yaptığı sözleşmenin karşı tarafı sözleşmeyle bağlı olmaya devam eder. Bir kimsenin geçici olarak ayırt etme gücünü kaybettiği sırada yaptığı sözleşmeye sonradan icazet vermesiyle sözleşme baştan itibaren geçerli hâle gelmez. Ayırt etme gücünün varlığı bütün hukukî işlemler için aranan geçerlilik şartlarındır. Sonradan icazet verilmesi kesin hükümsüz hukukî işlemi geçerli hâle getirmez. Sınırlı ehliyetlilerde asıl olan ehliyetin varlığıdır. TMK m. 429'da belirtilen hâllerde sınırlı ehliyetsizin yapmış olduğu işlemlerin geçerli olabilmesi için yasal danışmanın onayı gerekir. TMK m. 429'da düzenlenen yasal danışmanın onayı gereken işlemlerde bağışlama da sayıldığından, sınırlı ehliyetlinin tek başına yaptığı bu işlem, yasal danışmanın rızasıyla geçerli hâle gelir.

Doğru cevap: A seçeneği

20. S ile A, yatın 15.05.2008 tarihinde teslim edilmesi konusunda anlaşmış, borcun ifa edileceği zamanı belirlemişlerdir. Sözleşmede kararlaştırılan zamanda yatın teslim edilmemesiyle S, ihtara gerek

olmaksızın temerrüde düşer. S, temerrüde düşmede kusurlu olmadığını ispat etmedikçe, temerrüt sonrası kazayla meydana gelen zararlardan dahi sorumludur (TBK m. 119/I). Sözleşmenin kurulmasından sonra sözleşme konusu yatın fırtınada batması hâlinde borcun konusunun borçlunun kusuru olmaksızın imkânsız hâle gelmesi söz konusudur. Ancak imkânsızlık borçlu temerrüde düştükten sonra gerçekleştiğinden, S'nin sorumluluktan kurtulabilmesi, temerrüde düşmede kusursuz olduğunu ispatlamasına bağlıdır. (A) seçeneğindeki bilgi yanlıştır. Satım sözleşmesi yapılmış olsa bile S'nin yata ilişkin bununla çelişen başka bir satım sözleşmesi yapması geçerlidir ve yatın mülkiyeti hala S'de olduğundan teslimle birlikte B yatın mülkiyetini kazanır. (B) seçeneği de yanlıştır. Sözleşmede borcun ifa edileceği zaman taraflarca kararlaştırıldığından S'nin temerrüde düşmesi için ihtara gerek yoktur (TBK m. 117/II). Temerrüt için sözleşmede kararlaştırılan zamanda ifanın yapılmaması yeterlidir. (C) seçeneğinde ifade edilen bilgi de yanlıştır. Olayda tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme söz konusudur. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde alacaklı, uygun süre (mehil) vermek koşuluyla ifadan vazgeçip müspet zararı isteme ile sözleşmeden dönüp menfi zararı isteme hakkına sahiptir (TBK m. 125).

Doğru cevap: D seçeneği

21. Olayda M adam çalıştıran olarak (TBK m. 66), İ ise haksız fiilinden dolayı (TBK m. 49) sorumludur. M'nin sorumluluğu için gereken şartlar şunlardır. 1) Adam çalıştıran ile zarar veren kişi arasında istihdam eden-çalışan ilişkisi bulunmalıdır. Buna göre adam çalıştıranın sorumluluğu için zararı gerçekleştiren kişinin emrine tâbi olarak çalışması gerekir. Böyle bir emretme ve denetleme yetkisi yoksa adam çalıştıranın kişinin sorumluluğundan da söz edilemez. 2) Zarar hizmetin görülmesi sırasında ve hizmetle ilgili olarak meydana gelmiş olmalıdır. 3) Zarar hizmeti gören kişinin haksız fiilinden doğmuş ve fiili ile zarar arasında uygun illiyet bağı bulunmuş olmalıdır. Burada sözü edilen, daha önce üzerinde durduğumuz hukuka aykırılığı ortadan kaldıran herhangi bir nedenle işçinin bir başkasına verdiği zararlardan dolayı istihdam edenin de sorumluluğuna gidilemeyeceğidir. İ'nin sorumluluğu için ise gereken şartlar: 1) Hukuka aykırı fiil olmalıdır. 2) Hukuka aykırı fiil neticesinde bir zarar doğmalıdır. 3) Zarar veren kusurlu olmalıdır. 4) Zarar ile hukuka aykırı fiil arasında uygun illiyet bağı olmalıdır.

Olayda hem M hem de İ için sorumluluk koşulları gerçekleşmiştir. TBK 66'da adam çalıştıran kişiye kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulma imkânı getirilmiştir. Buna göre M, zararın meydana gelememesi için gerekli adamı seçmede, talimat vermede ve denetlemede gerekli dikkat ve özeni gösterdiğini, gerekli dikkat ve özeni gösterseydi dahi meydana gelen zararın önlenemeyeceğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

Doğru cevap: C seçeneği

22. Kanun'da sözleşmenin geçerliliği bakımından bir şekil öngörülmüşse o şekle uyulmadıkça sözleşme geçerli sayılmayacaktır. Dolayısıyla (A) seçeneği doğrudur. Kanun'un öngörmüş olduğu geçerlilik şekli emredici nitelikte olduğundan, tarafların aralarında anlaşarak o şekli bertaraf etmeleri mümkün değildir; (B) seçeneği de doğrudur. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, sözleşmenin geçerliliği belli bir şekle tâbi kılınmışsa, tarafların bu şekilden daha ağır bir şekli aralarında kararlaştırmış olmalarında herhangi bir kanuni engel bulunmadığıdır. Diğer bir anlatımla, örneğin, kefalet sözleşmesinin geçerli olması bakımından yazılı şekle uyulmuş olması yeterlidir. Ancak, taraflar aralarında anlaşarak bu geçerlilik şartını ortadan kaldırarak kefalet sözleşmesi sözlü olarak yapamazlar. Buna karşılık, tarafların daha ağır bir şekil şartı kararlaştırmaları mümkündür. Örneğin, taraflar kefalet sözleşmesinin noterde yapılmasını kararlaştırılabilir. Sözleşmenin geçerliliği için bir şeklin öngörüldüğü durumlarda hâkim şekle aykırılığı kendiliğinden göz önünde bulundurmak durumundadır. Diğer bir anlatımla şekle aykırılığı ileri sürmek taraflar bakımından bir defi değil, itirazdır. Dolayısıyla taraflar ileri sürmemiş olsa dahi, hâkim davada şekle aykırılığı tespit ederse bunu kendiliğinden dikkate almak ve davayı buna göre neticelendirmek zorundadır. Bu durumda (C) seçeneği de doğrudur.

Sözleşmenin şekle aykırı olması nedeniyle geçersizliğini bilmeden, yani sözleşme geçerli zannedilerek, verilen şey geri istenebilir (TBK m. 78). Ancak, sözleşmenin geçersiz olduğu bilinmesine rağmen verilen şey geri istenemez. Zira, artık burada bir bağışlama söz konusudur ve verilen şeyin iadesi istenemeyeceğinden (D) seçeneği doğrudur (TBK m. 78). Kanun tarafından herhangi bir şekle tâbi olmayan bir sözleşme, tarafların isteği doğrultusunda belli bir şekle bağlanabilir. Taraflarca kararlaştırılan bu şekle iradi şekil denir. Böylece, tıpkı kanuni şekil şartında olduğu gibi, taraflarca getiri-

len şekil şartına uyulmamanın yaptırımı da kesin hükümsüzlüktür. Şu hâlde, kanunen şekle tâbi olmayan bir sözleşmenin taraf iradeleriyle geçerlilik şekline tâbi kılınamayacağına ilişkin (E) seçeneği yanlış bilgiyi içermektedir.

Doğru cevap: E seçeneği

23. Yanılma ile yapılmış bir sözleşmenin geçerliliği düzelebilir hükümsüzlüktür. Hak düşürücü süre içinde iptal hakkı kullanılmazsa veya iptal hakkından feragat edilirse sözleşme tam geçerli hâle gelir (TBK m. 39). Kendi kusuruyla yanılan taraf, sözleşmenin iptal edilmesinden dolayı karşı tarafın menfi zararlarını tazmin etmek zorundadır. Ancak hakkaniyet gerektiriyorsa hâkim diğer taraf lehine müspet zarara da hükmedebilir (TBK m. 35I). Taraflardan birinin rızası bir vasıta tarafından yanlış olarak diğer tarafa iletildiği takdirde, iradesi yanlış iletilen kişi de yanılma hükümlerine dayanarak sözleşmeyi iptal edebilir (TBK m. 33). Taraflardan birinin yanılması hâlinde karşı taraf hatayı biliyor veya bilmesi gerekiyorsa sözleşme kurulmaz. Bu durumda irade uyuşması söz konusu değildir. Yanılan kişinin 1 yıllık süre içinde iptal hakkını kullanmaması veya sözleşmeye icazet vermesi hâlinde, yanılma nedeniyle uğramış olduğu zararları isteyemez. Çünkü yanılmada, aldatma ve korkutmadan farklı olarak iradesi bozulan taraftan kaynaklanan bir sakatlık söz konusudur.

Doğru cevap: E seçeneği

24. Olayda A, hem adam çalıştıranın sorumluluğu hükümlerine (TBK m. 66) göre hem de yardımcı kişilerin fiillerinden sorumluluk (TBK m. 116) hükümlerine göre M'ye başvurma hakkına sahiptir. Adam çalıştıranın sorumluluğu kusursuz sorumluluk hâllerindendir. Buna göre çalışan, işin görülmesi esnasında üçüncü bir kişiye zarar verirse adam çalıştıran verilen zarardan sorumludur (TBK m. 66). Bu haksız fiil sorumluluğu olup, adam çalıştıran, çalışanı seçmede, talimat vermede ve denetlemede gerekli dikkat ve özeni gösterdiğini kanıtlarsa sorumluluktan kurtulur. Yardımcı kişilerin fiillerinden sorumluluk ise borca aykırılık hâllerindendir. Buna göre bir borcun ifasında kullanılan yardımcı, ifa sırasında alacaklıya zarar verirse asıl borçlu yardımcının fiillerinden dolayı borca aykırılık hükümlerine göre sorumlu olur. Olayda işin görülmesi esnasında bir zarar verildiğinden M, A'ya karşı TBK m. 116 uyarınca da sorumludur. Dolayısıyla M, zararın tamamen İ'nin kusurundan kaynaklandığını ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz.

Doğru cevap: C seçeneği

25. Takas, vasiyetname, sözleşmeden dönme ve fesih tek taraflı irade beyanıyla meydana gelen hukukî işlemler niteliğindedir. Diğer bir ifadeyle bunlar yenilik doğuran hak niteliğinde olup, hüküm ve sonuç doğurması için muhatabının kabulüne gerek yoktur. Oysa ibra, bir sözleşmedir. İbra sözleşmesinden söz edebilmek için TBK m. 1 uyarınca tarafların iradelerinin uyuşması gerekir. Diğer bir ifadeyle ibra sözleşmesi, alacak hakkından vazgeçme konusunda alacaklı ve borçlunun iradelerinin uyuşmasıyla ibra sözleşmesi kurulur.

Doğru cevap: D seçeneği

26. TBK m. 115 hükmü, borçlunun sorumluluğunu kaldıran anlaşmalara ilişkin düzenleme getirmektedir. Bu hükme göre, borçlunun kast ve ağır kusurundan doğan sorumluluktan kurtulmasını öngören önceden yapılmış anlaşmalar geçersizdir (TBK m. 115/I). Borçlunun alacaklı ile hizmet sözleşmesinden kaynaklanan herhangi bir borç sebebiyle sorumlu olmayacağına ilişkin olarak önceden yaptığı her türlü anlaşma kesin olarak hükümsüzdür. Uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek veya sanat, ancak kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, borçlunun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür. Yardımcı kişilerin fiilinden doğan sorumluluk, önceden yapılan bir anlaşmayla tamamen veya kısmen aldırılabilir (TBK m. 116/II). Uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek veya sanat, ancak kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, borçlunun yardımcı kişilerin fiillerinden sorumlu olmayacağına ilişkin anlaşma kesin olarak hükümsüzdür (TBK m. 116/III). Dolayısıyla borçlunun sorumluluğunu düzenleyen TBK m. 115/I hüküm emredici nitelikte olup, tarafların anlaşarak bu hükmü tamamıyla bertaraf etmeleri mümkün değildir.

Doğru cevap: E seçeneği

27. Kusursuz ifa imkânsızlığı borcu sona erdiren hâllerden biridir (TBK m. 136/I). Karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde imkânsızlık sebebiyle borçtan kurtulan borçlu, karşı taraftan almış olduğu edimi sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri vermekle yükümlü olup, henüz kendisine ifa edilmemiş olan edimi isteme hakkını kaybeder. Kanun veya sözleşmeyle borcun ifasından önce doğan hasarın alacaklıya yükletilmiş olduğu durumlar, bu hükmün dışındadır (TBK m. 136/II).

Doğru cevap: C seçeneği

28. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüde düşmesi hâlinde alacaklı, aynen ifa + gecikme tazminatını, ifadan vazgeçerek müspet zararını veya sözleşmeden dönerek menfi zararının tazminini istemek hakkına sahiptir (TBK m. 125). Alıcının bu seçimlik haklarını kullanabilmesi için borçluya uygun süre vermesi (TBK m. 123) ve en geç mehilin sonunda hangi hakkı seçtiğini borçluya bildirmesi gerekir. Alacaklının temerrüt nedeniyle tazminat isteyebilmesi için borçlunun temerrüde düşmede kusurlu olması gerekir. Ancak alacaklının sözleşmeden dönebilmesi için borçlunun kusurlu olmasına gerek yoktur, borçlunun temerrüde düşmesi ve uygun süre sonunda ifanın yapılmamış olması yeterlidir.

Doğru cevap: D seçeneği

29. Alacağın devrinde alacağı güvence altına alan fer'i hakların devralana geçmesi için güvence gösterenin rızasına gerek yoktur. Rehin ve kefalet gibi fer'i haklar, devirle birlikte kendiliğinden devralana geçmektedir. Burada güvence gösterenin durumunu ağırlaştıran bir durum söz konusu olmadığından güvence verenlerin razısının alınmasına gerek yoktur. Oysa borcun üstlenilmesinde borç için gösterilen güvencelerin borcu üstlenene geçmesi, güvence gösterenlerin yazılı rızasına bağlıdır (TBK m. 198/II).

Doğru cevap: B seçeneği

30. Bir sözleşmeden söz edebilmek için taraf iradelerinin sözleşmenin objektif esaslı noktaları üzerinde uyuşması gerekir (TBK m. 1). Örneğin satım sözleşmesi bakımından esaslı unsurlar mal ve semendir (satım parası). Eğer bir öneri, sadece mal unsurunu içeriyorsa bu beyan hukuken bağlayıcı olmayan öneri niteliğindedir. Bağlayıcı olmayan önerinin varlığı hâlinde karşı tarafın kabul beyanı sözleşmeyi kurmaya yetmez. Zira taraflar esaslı noktalar üzerinde anlaşmamıştır. Tarafların esaslı noktalar üzerinde anlaşmadığı hâllerde sözleşme yok hükmündedir.

Doğru cevap: A seçeneği

KAYNAKÇA

AYRANCI, Hasan, Sözleşmelerin Yüklenilmesi (Devri), Ankara 2003.

BARLAS Nami, Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, İstanbul 1992.

DURAL Mustafa/ÖĞÜZ Tufan, Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku, İstanbul 2006.

EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1998.

HELVACI Mehmet, Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul 2000.

KILIÇOĞLU Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2007.

NOMER Haluk N., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2007.

OĞUZMAN Kemal/BARLAS Nami, Medeni Hukuk, İstanbul 2006.

OĞUZMAN Kemal/ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2005.

REİSOĞLU Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2008.

ŞENER, Oruç Hami, "Sözleşmeyle Yapılan Teminat Amaçlı Borca Katılma", DEÜHFD, C. 11, Özel S. 2009, s. 1281 vd.

TANDOĞAN Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C.I/1, Ankara 1985.

TEKİNAY S. Sulhi/AKMAN Sermet/BURCUOĞLU Haluk/ALTOP Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1993.

TUNÇOMAĞ, Kenan, Türk Borçlar Hukuku Cilt I, Genel Hükümler, Üzerinde Çalışılmış ve Genişletilmiş Altıncı Bası, İstanbul 1976.

ÜLGEN Hüseyin/HELVACI Mehmet/KENDİGELEN Abuzer/KAYA Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku (Ders Kitabı), İstanbul 2004.

YAVUZ Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), İstanbul 2007.

ZEVKLİLER Aydın, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara 2004.